
Protokoll

Regionstyrelsen

29 januari 2025

Regionstyrelsens protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 29 januari 2025, klockan 09.00–15.00
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Andreas Unger (M), 1:e vice ordförande Thomas Karlström (S) Oscar Lindster (S), ej närvarande § 7 Jenny Larsson (S) Håkan Ericsson (S), tjug ersättare Sara Vilhelmsson (M) Mariette Nicander (M) Johan Malmros (C) Eva Ahlin (C) Bibbi Olsson (C), tjug ersättare Johan Asplund (--) Saga Carlgren (V) Maya Arfvidson (MP) Lars Engelbrektsson (SD)
Ersättare	Greger Eneqvist (S) Katrina Ansarfwe (S), ej närvarande § 6 Lena Broén (S) Inger Axell (S), ej närvarande § 19 Lina Runander (M), ej närvarande § 6 och 14 Mårten Silvén (M) Anna Hrdlicka (L) Jörgen Benzler (V), § 1-12, 17-18, 20, 22 Micke Seid (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Anna Evensen, stadssekreterare, RSF Petra Jonsson, pressekreterare, RSF Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, RSF Ulrika Jansson, ekonomidirektör, RSF, § 2-6 Joakim Martell, VD, AB Gotlandshem, § 6 Jonas Nilsson, ekostrateg, RSF, § 9-10 Lars-Göran Uddholm, räddningschef, RSF, § 12 Elina Ramsell, beredskapsstrateg, RSF, § 12 Jenny Sandberg, projektledare, SBF, § 8 Max Sundberg Wallman, planarkitekt, SBF, § 8 Lise Langseth, samhällsbyggnadsdirektör, SBF, § 8 Frida Brunner, enhetschef, SBF, § 8 Linda Ehrlin Sjöberg, HR-strateg och samordnare, RSF, § 13

Johanna Landin, HR-specialist, RSF, § 13
Anders Lindholm, planeringsstrateg, RSF, § 14
Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 13-14, 47-49, 59-61
Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 13-16, 47-49
Stefaan de Maecker, enhetschef, RSF, § 19
Katrín Rindlaug, strateg, RSF, § 19
Felicia Klasson, planarkitekt, SBF, § 23-27
Susanna Collin, mark- och exploateringsingenjör, SBF,
§ 23-27
Anton Frick, mark- och exploateringsingenjör, SBF, § 23-27
Alexander Sorby Haddad, mark- och exploateringsstrateg,
SBF, § 23-27
Staffan Landin, strateg, RSF, § 28-32
Roland Engqvist, strateg, RSF, § 33-38
Erik Bäckström, analytiker, RSF, § 33-38
Thomas Bjuresten, näringslivsstrateg, RSF, § 39-40
Susanna Palomaa, enhetschef, RSF, § 39-46
Pärnilla Zigher, handläggare, RSF, § 39-46
Åsa Dammström, näringslivsstrateg, RSF, § 39-46
Anna Malm, kanslichef, RSF, § 19, 21, 23-66
Maja Allard, beredskapsstrateg, RSF, § 59-61
Meja Lundin, medborgarförslagsställare, § 59-61

Datum för justering

4 februari 2025

Paragrafer

§ 2–66, varav § 14–16 och 63 justerades omedelbart.
§ 24-25 och 53 utgick från dagordningen. Övriga ärenden
behandlades i följande ordning: § 6, 2-5, 7, 10, 9, 11, 17-18,
20, 22, 12, 8, 13-16, 19, 21, 23, 26-52, 54-66.

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Anna Evensen

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Saga Carlgren

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsen
Sammanträdesdag	2025-01-29
Protokollet anslås	2025-02-05
Anslaget tas ned	2025-02-27
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS § 2	Långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 – regionstyrelseförvaltningen	8
RS § 3	Åtterrapportering av uppdrag. Riktlinjer för investeringsprocessen	9
RS § 4	Borgen för Wisby Strand Congress Event Gotland AB	10
RS § 5	Investeringsuppföljning	12
RS § 6	Ny koncernstruktur för AB GotlandsHem	13
RS § 7	Nytt ägardirektiv för Gotland Grönt Centrum	17
RS § 8	Översiktsplan för Gotland 2040 – antagande	19
RS § 9	Region Gotlands vattentjänstplan	26
RS § 10	Rapportering av åtgärdsprogram gällande skadliga partiklar (PM10) i Visby 2023-2024 samt revidering av programmet	31
RS § 11	Ny taxekonstruktion för sotningstaxan 2025	34
RS § 12	Remissyttrande. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)	36
RS § 13	Remissyttrande. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24)	39
RS § 14	Yttrande till domstol. Nordkalk – överklagande av mark- och miljödomstolens dom	41
RS § 15	Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland	43
RS § 16	Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Färö	46
RS § 17	Information. Analys av flygmarknaden Visby-Stockholm	48
RS § 18	Översyn av Gotländska ståndpunkter avseende flygtrafiken	49
RS § 19	Åtgärdsplan brottsförebyggande arbete 2025-2026	51
RS § 20	Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland 2025-2028	54
RS § 21	Revidering av regionfullmäktiges arbetsordning	56
RS § 22	Revidering av regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen med anledning av ny säkerhetsorganisation	60
RS § 23	Planprogram Visby Blåklinten 4-7 m.fl. (Kilen)	62
RS § 24	Detaljplan Tofta Krokstäde 1:38, östra delen, m.fl.	66
RS § 25	Exploateringsavtal Tofta Krokstäde 1:38	67
RS § 26	Markanvisning Visby Furiren 1	68

RS § 27	Återrapportering av uppdrag. Återtagande av markanvisning för vätgasstation	72
RS § 28	Resultatrapportering av det regionala utvecklingsarbetet 2024	74
RS § 29	Tidplan för översyn av Vårt Gotland 2040	75
RS § 30	Årshjul för regionala utvecklingsutskottets fördjupningar 2025	76
RS § 31	Information. Teman för samverkansforum 2025	77
RS § 32	Återkoppling från politikerforum	79
RS § 33	Information. Lägesrapport OECD-projekt, öars ekonomi och reformdesign	80
RS § 34	Remissversion. Region Gotlands internationella strategi 2025-2028	81
RS § 35	Beslut om deltagande i internationella möten 2025	85
RS § 36	Information. Rapportering Internationell strategi och EU	87
RS § 37	Ledamöter till övervakningskommitté för FRO och ERUF 2021-2027	88
RS § 38	Nominering till ordförande och vice ordförande i CPMR BSC arbetsgrupper 2025-2027	90
RS § 39	Information. Företagsklimat 2025	92
RS § 40	Deltagande i Svenskt Näringslivs program "Vässa din kommun"	93
RS § 41	Hållbarhetssäkring av projekt	95
RS § 42	Information. Delegationsbeslut år 2024 relaterade till det regionala utvecklingsuppdraget	97
RS § 43	Information. Redovisning av projektverksamhet 1:1-medel verksamhetsåret 2024	98
RS § 44	Information. Utvärdering av projektet FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans	100
RS § 45	Information. Lägesrapport Hansedagarna i Visby 2025	102
RS § 46	Information. Lägesrapport Relocation Gotland	104
RS § 47	Information från Mälardalsrådet	106
RS § 48	Information. Färdplan för elflyg	108
RS § 49	Rapport från styrkeområdet Näringslivets energiomställning	110
RS § 50	Information. Inköpsstatistik 2024 och upphandlingsplan 2025	111
RS § 51	Återrapportering av uppdrag. Utvärdering av administration av handlingar i den digitala ärendehanteringsprocessen	113
RS § 52	Årshjul för regionstyrelsen 2025	114

RS § 53	Information. Resultat medarbetarundersökningen 2024 Region Gotland och regionstyrelseförvaltningen	115
RS § 54	Information. Redovisning obesvarade motioner	116
RS § 55	Information. Redovisning obesvarade medborgarförslag	118
RS § 56	Socialnämndens rapport av ej verkställda beslut september 2024	120
RS § 57	Uppföljning uppdrag regionstyrelseförvaltningen	121
RS § 58	Motion. Öppna en ungdomsmottagning på Hemse	122
RS § 59	Motion. Gör de stabila skolskjutslinjerna permanenta	125
RS § 60	Medborgarförslag. Inga fler omvandlingar av bostäder i Visby innerstad till korttidsuthyrning	127
RS § 61	Medborgarförslag. Krisberedskap för unga som ej gör värnplikt	129
RS § 62	Medborgarförslag. Låt regionanställda få lön den 25:e	131
RS § 63	Avsägelse och fyllnadsval	133
RS § 64	Anmälan av delegationsbeslut	134
RS § 65	Information. Vissa inkomna handlingar	135
RS § 66	Regiondirektörens information	136
Bilaga § 8	Yrkanden. Översiktsplan för Gotland 2040 – antagande	137
Bilaga § 35	Mötesförteckning. Beslut om deltagande i internationella möten 2025	144

RS § 2 Långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 – regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2024/2451

Paragraf föregående instans: AU § 1

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelseförvaltningens redovisning av investeringsbehov 2026-2035 godkänns för vidare hantering tillsammans med övriga nämnders underlag.
-

Sammanfattning

Varje nämnd ska i februari lämna ett underlag med långsiktiga investeringsbehov. Tanken är att få ett samlat diskussionsunderlag kring regionens investeringsbehov som kan behandlas inför budgetberedningen.

Huvudsakligen handlar regionstyrelseförvaltningens investeringsbehov om IT-utrustning, upprustning av kök, investeringar inom räddningstjänst samt investeringar i kultur- och fritidsanläggningar.

Den tekniska utvecklingen är omfattande och går fortsatt mycket fort inom IT-området. Under perioden krävs förstärkning vad gäller framförallt redundans och kommunikationsutrustning.

Den demografiska utvecklingen med bland annat fler ungdomar och äldre och färre barn innebär inte någon nämnvärd påverkan på förvaltningens investeringsbehov förutom vad gäller måltidsverksamheten. Där påverkar även val av driftsformer för exempelvis äldreomsorg och eventuellt beslut om annat produktionssätt de totala investeringsnivåerna.

För räddningstjänsten handlar investeringarna i huvudsak om lokalanpassningar och fordonsanskaffning.

Inom kultur- och fritidsområdet redovisas ett antal möjliga satsningar utöver pågående badhusprojekt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 – regionstyrelseförvaltningen
Bilaga, Sammanställning långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 RSF
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

Skickas till

Ärende RS 2024/2367

RS § 3

Återrapportering av uppdrag. Riktlinjer för investeringsprocessen

Ärendenummer: RS 2023/1381

Paragraf föregående instans: AU § 2

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Riktlinjen för regiongemensam prioritering och beredning av investeringar antas.

Sammanfattning

I samband med regionstyrelsens beslut om budget 2024-2026 (2023-05-30, § 152) fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att se över riktlinjerna för investeringsprocessen samt att tillsammans med teknikförvaltningen se över processen för investeringsbudgetering.

Den här riktlinjen förtydligar hur olika behov av investeringar inom hela regionen ska prioriteras. Riktlinjen tar fasta på att den största påverkan och den mest fördelaktiga ekonomiska effekten erhålls om prioritering görs så tidigt som möjligt. Den beskriver också principer för samverkan och beredning i syfte att skapa förutsättningar för gemensamma prioriteringar som säkerställer att samtliga investeringar görs i linje med relevanta styrdokument.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att tillämpning av riktlinjen kommer att ge positiva ekonomiska effekter på regionens ekonomi och finansiella ställning. Ökad tydlighet och regiongemensam samsyn kring förutsättningar för planering och genomförande av investeringar förväntas minska risken för omtag och fördyringar i projektskedet, öka effektiviteten i genomförandeskedet och därmed på sikt uppnå en högre genomförandegrad av beslutade projekt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Riktlinje för regiongemensam beredning och prioritering av investeringar
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-09

Skickas till

Samtliga nämnder

RS § 4 Borgen för Wisby Strand Congress Event Gotland AB

Ärendenummer: RS 2024/2494

Paragraf föregående instans: AU § 3

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Region Gotland ingår borgen såsom för egen skuld för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 130 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- Region Gotland ingår också såsom för egen skuld borgen för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB till skulden tillhörande löpande räntor från räntederivat.
- Skuldebrev och borgensåtaganden, som är beslutade av regionfullmäktige eller regionstyrelsen skall undertecknas av regionstyrelsens ordförande, eller vid förfall för denne, av vice ordföranden och kontrasigneras av regiondirektören, eller vid förfall för denne, av ekonomidirektören.

Sammanfattning

Regionfullmäktige har vid två tillfällen fattat beslut om borgen för det helägda dotterbolaget Wisby Strand Congress & Event AB. Det första borgensbeslutet fattades 2009-02-23, KF § 10. Det andra borgensbeslutet fattades 2011-04-26, RF § 94.

Borgensbeslutet år 2011 hade följande lydelse:

- Region Gotland ingår borgen såsom för egen skuld för Wisby Strand Congress & Event AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 130 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- Skuldebrev och borgensåtaganden, som är beslutade av regionfullmäktige eller regionstyrelsen skall undertecknas av regionstyrelsens ordförande, eller vid förfall för denne, av vice ordföranden och kontrasigneras av regiondirektören, eller vid förfall för denne, av ekonomidirektören.

Region Gotland och AB Gotlandshem använder i sin skuldförvaltning räntesäkringsavtal, så kallat räntederivat, för att uppnå större flexibilitet och lägre räntekostnader. Wisby Strand Congress & Event AB vill också börja använda räntederivat i sin skuldförvaltning. Bankerna som utfärdar räntederivaten har då ställt krav på att det av borgensbeslutet för Wisby Strand Congress & Event AB tydligt ska framgå att även räntor från räntederivat omfattas av borgen.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att borgensbeslutet ska kompletteras med följande beslutspunkt:

- Region Gotland ingår också såsom för egen skuld borgen för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB till skulden tillhörande löpande räntor från räntederivat.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är rimligt att även Wisby Strand Congress & Event AB ges samma möjligheter att arbeta med räntesäkring genom räntederivat som Region Gotland och AB Gotlandshem redan gör. Syftet med räntesäkring via räntederivat är att uppnå en mer flexibel skuldförvaltning, minska ränterisk och få lägre räntekostnader än vad som kan uppnås med fasträntelån.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2011-04-26, § 94
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

Skickas till

Wisby Strand Congress & Event AB

RS § 5 Investeringsuppföljning

Ärendenummer: RS 2024/874

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

För att underlätta för regionstyrelsen i sin uppsikt över förvaltningar och bolag inom Region Gotland, ska regionstyrelsen vid varje sammanträde få en rapport som redogör för framdriften av Region Gotlands största investeringsprojekt. Projekten följs ur tre olika perspektiv – tid, kvalitet och ekonomi. De tre perspektiven bedöms utifrån färgerna grönt, gult och rött.

Grönt betyder att det inte finns några avvikelser jämfört mot vad som planerats. Gult betyder att det finns mindre avvikelser och rött betyder att det finns stora avvikelser.

Rapporteringen avser de investeringsprojekt som har en totalbudget som överstiger 20 miljoner kronor. Det är tekniska nämnden som för tillfället ansvarar för alla projekt som har en budget som överstiger 20 miljoner kronor.

Rapporteringen avser status den 17 januari 2025.

Tre projekt rapporteras som röda, dvs. det finns stora avvikelser. Projekt ställverksbyte på lasarettet har kraftigt ökade kostnader vilket huvudsakligen beror på ökade materialkostnader samt att det är ett komplext projekt med stora projektrisker. Tekniska nämnden har begärt ett tilläggsanslag för projektet. Detta kommer att behandlas på nästa regionstyrelsesammanträde.

Projektet Fårösunds avloppsreningsverk är rött på grund av nödvändig omprojektering till följd av klimatanpassning som kommer att leda till ökade kostnader och kraftig försening.

Projekt Kopparsviksbron har drabbats av försening och i värsta fall betydande försening. Finns också viss risk för ökade kostnader.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Presentation. Projektstatus 2025-01-17

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-22

RS § 6 Ny koncernstruktur för AB GotlandsHem

Ärendenummer: RS 2024/1805

Paragraf föregående instans: AU § 5

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionstyrelsen och AB Gotlandshem ges i uppdrag att gå vidare med alternativ A och att återkomma med förslag på styrande dokument, styrelsesammansättning och förslag på övriga åtgärder som det måste fattas beslut om för att den nya koncernstrukturen ska kunna driftsättas senast den 1 januari 2026.

Jäv

Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

I den i ärendet bilagda utredningen presenteras tre nya alternativa koncernstrukturer för Gotlandshem. Alla dessa har potential att skapa betydande fördelar för Gotlandshem bland annat genom en tydligare och mer transparent redovisning av bolagens verksamhet och en övergång till momsplikt för majoriteten av bolagen.

Om en förändring av koncernstrukturen genomförs förväntas det innebära lägre utgifter vid nyproduktion och vid investeringar inom energiområdet. Dessa ekonomiska förbättringar kommer att kunna bidra till en snabbare och mer effektiv grön omställning och en ökad nybyggnationstakt för Gotlandshem. Samtliga redovisade förslag möjliggör även bättre möjligheter att bygga bostadsrätter. I sammanhanget är det viktigt att nämna att en förändring av koncernstrukturen för Gotlandshem inte kommer att påverka hyresgästernas kontrakt, ködagar eller hyressättning.

De olika alternativen uppfyller i olika utsträckning syftet med att optimera de ekonomiska förutsättningarna för Gotlandshem. I två av alternativen (A och B) föreslås ett övergripande ägarbolag ”Stadshus AB” där möjlighet finns att samla ägandet av samtliga Region Gotlands bolag för att på sätt få till en enhetlig och samlad ägarstyrning. Gotlandshems dotterbolag för kommersiella lokaler och parkering föreslås i alternativ A och B rapportera direkt till detta ägarbolag. Detta möjliggör bland annat för Gotlandshem att fokusera mer på sitt kärnuppdrag - att förvalta hyresrätter. Det finns på sikt ekonomiska fördelar med alternativ A och B, men även enhetligheten och möjligheterna till samordning inom Region Gotland stärks. Med samordning avses bland annat fastighetsförvaltning inklusive drift och skötsel, energiinvesteringar samt trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Det tredje alternativet (C) innebär att Gotlandshem får förutsättningar för att uppfylla ägardirektiven men att de möjliga samordningseffekterna för Region Gotland, som fås med alternativ A och B, uteblir.

Alternativ A inkluderar bosociala tjänster vilka är frågor som lyfts fram som viktiga i Gotlandshems uppdrag och ägardirektiv. Alternativ A har därför en stor potential att stärka verksamheten inom det sociala området genom utveckling och innovation. Genom att framhäva bosociala tjänster, kommer alternativ A särskilt kunna gynna den äldre befolkningen på Gotland, där behovet av dessa tjänster förutspås öka. Alternativ A kan således bidra till att möta både de sociala och praktiska behoven utifrån ett demografiskt perspektiv med krav på nya lösningar.

Genom att separera förvaltning av fastigheter från andra tjänster som inte ingår i hyressättningsmodellen, skapas ett tydligare ägarskap och bättre förutsättningar för bolaget att påverka driftnettot. En uppdelning av Gotlandshem i flera bolag med tydligt definierade roller för beställare och utförare ger också en större tydlighet vid beställning av tjänster. En tydligare kravställning mot olika motparter bedöms ge mer konkurrenskraftiga priser, vilket i sin tur förväntas leda till att servicen till hyresgästerna kan effektiviseras och bli mer kostnadseffektiv.

Utredningen visar att positiva ekonomiska effekter kan uppnås genom att investeringar hanteras på ett strategiskt sätt. I dagsläget är hyresrätten inte momsbelagd. Genom att skapa momspliktiga bolag ändras förutsättningarna. De ekonomiska effekterna av en ny koncernstruktur bedöms årligen vara i miljonklassen genom bland annat förbättrad likviditet och minskade räntekostnader. Det finns, med en ny bolagsstruktur, en stor potential att skapa positiva likviditetseffekter de år som investeringar genomförs, något som i sin tur påverkar räntekostnaderna positivt. De positiva effekterna av detta är bättre ekonomiska förutsättningar som kommer att kunna gagna den gröna utvecklingen och möjliggöra ytterligare investeringsutrymme.

Med en ny koncernstruktur:

- Minskar lånebehov för att uppnå Gotlandshems målsättning.
- Får Gotlandshem lägre räntekostnader på både kort och lång sikt.
- Ökar andelen självfinansiering vid investeringar på längre sikt.

En koncernstruktur med fler bolag än idag riskerar att ge ökade administrativa kostnader. För att motverka detta behöver ett arbete genomföras för att skapa en enhetlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Samtidigt är det viktigt att de olika processerna är tydliga, med tydliga gränsdragningar, och att det finns ett fokus på att hela tiden förbättra och effektivisera dessa.

Sammanfattningsvis ger en ny koncernstruktur för Gotlandshem möjlighet till ett antal avgörande fördelar. Dessutom skapas möjlighet för de olika bolagen

att öka spetskompetensen inom sina expertområden. En ny koncernstruktur skapar dessutom bättre förutsättningar för att ta viktiga steg i den gröna omställningen, med energieffektiva fastigheter som kraftigt minskar energi- och vattenförbrukningen, egen klimatvänlig energiproduktion och ökad återvinning. En ny koncernstruktur säkrar också att Gotlandshem kan bygga bostadsrätter vilket innebär att fler bostäder kan byggas. Att placera byggverksamheten i ett separat bolag innebär även att det går att hålla en högre takt både i nybyggande och i underhåll av befintliga fastigheter.

Ärendets behandling under mötet

Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendet föredras av Joakim Martell, VD, AB Gotlandshem.

Saga Carlgren (V) yrkar i första hand att ärendet återremitteras i syfte att fördjupa underlaget i följande frågor:

1. Riskerna för högre kostnader för personal och administration lyfts i underlaget. Detta underlag behöver fördjupas. Hur avser man undvika detta? Hur motiverar man de höga administrations- och personalkostnader man redan har? Hur motiverar man ytterligare administrationskostnader i förhållande till kärnuppgiften och hyresgästerna?
2. Juridiska risker avseende bland annat LOU och kommunallagen behöver belysas tydligare.
3. Andra allmännyttors strategier i fråga om koncern kontra vanligt bolag behöver belysas ytterligare. Trenden i allmännyttan är att snarare att gå ifrån koncernstyrning, vad är motiven då? Vilka nackdelar ser man med koncernformen? Vad motiverar koncern just på Gotland?
4. Underlag kring hur hyresgästerna påverkas behöver finnas. Vilka risker eller nyttor finns av koncerndrift ur hyresgästernas perspektiv?
5. Underlaget behöver fördjupas avseende påverkan på ägarstyrningen. Hur påverkar koncernformen måluppfyllelse i förhållande till ägardirektivet? Hur påverkas gotlänningarnas insyn och påverkan på Gotlandshem och dess verksamheter?
6. Hur ser marknadsanalysen ut vad gäller de kommersiella verksamheter man tänker sig? Exempelvis underlag och behov av tjänster riktade till hyresgästerna. Finns det konkurrensmässiga hinder i förhållande till den privata sektorn att utveckla tjänster för externa kunder?
7. Finns det en risk att hyresgästerna genom koncernbildningen kommer att vara med och finansiera eventuella underskott i exempelvis Wisby Strand Congress & Event Gotland AB?
8. Finns det planer på avknoppning (privatisering) av delar av verksamheten?
9. Finns det risk att en för stor andel av koncernen anses ligga utanför det huvudsakliga uppdraget för ett kommunalt allmännyttigt bostadsbolag och därmed anses bryta mot allbolagen?

Saga Carlgren (V) yrkar i andra hand att arbetsutskottets förslag avslås.

Maya Arfvidson (MP) yrkar att ärendet återremitteras med motiveringen att följande frågor behöver besvaras:

- Utredda faktiska kostnader för den ökade administrativa delen samt kostnader för flera styrelser.
- Påverkan på hyresgäster och hyresutveckling.
- En analys av fördelar, nackdelar och risker gjord av en extern part för att säkerställa objektivitet.
- Klargörande i hur styrningen från politiken ska ske och hur man ska säkerställa insyn i bolagen.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag. Votering begärs.

Som propositionsordning gäller ja-röst för att ärendet ska avgöras idag och nej-röst för att ärendet ska återremitteras. Omröstningen ger 13 ja-röster: Andreas Unger (M), Håkan Ericsson (S), Thomas Karlström (S), Oscar Lindster (S), Jenny Larsson (S), Sara Vilhelmsson (M), Mariette Nicander (M), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C), Bibbi Olsson (C), Johan Asplund (--), Lars Engelbrektsson (SD) och Meit Fohlin (S) samt 2 nej-röster: Saga Carlgren (V) och Maya Arfvidson (MP).

Ordförande finner att regionstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V): Vänsterpartiet anser att ett beslut om koncernbildning inte kan fattas baserat på det underlag som finns idag. Det kan finnas fördelar med koncernformen, den används i flera andra allmännyttor. Dock finns också risker, både för högre administrationskostnader, försämrade insyn för medborgarna, juridiska risker samt risker för Region Gotlands möjlighet att styra sitt bolag på det sätt som bäst gynnar det gotländska samhället och gotlänningarna. Detta måste belysas tydligare om ett beslut om koncernbildning ska kunna fattas.

Beslutsunderlag

Utredning ny koncernstruktur för Gotlandshem
Bilaga till utredning ny koncernstruktur för Gotlandshem
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-10

Skickas till

AB Gotlandshem

RS § 7

Nytt ägardirektiv för Gotland Grönt Centrum

Ärendenummer: RS 2024/2228

Paragraf föregående instans: AU § 6

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Förslaget till nytt ägardirektiv för Gotland Grönt Centrum godkänns.

Jäv

Oscar Lindster (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Gotland Grönt Centrum AB ligger på Lövsta i Roma och är ett nav för den gröna näringen på Gotland. På Gotland Grönt Centrum utbildas morgondagens gröna företagare och planetskötare. Gotland Grönt Centrum AB ägs av:

- Hushållningssällskapet Gotland (55 %),
- Lantbrukarnas Riksförbund (5 %),
- Tillväxt Gotland (5 %) och
- Region Gotland (35 %).

Bolagets verksamhet styrs övergripande av ägarna med hjälp av bland annat aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv. Ägarna har gjort bedömningen att nuvarande ägardirektiv behöver uppdateras och har därför under år 2024 tillsammans arbetat fram ett förslag till uppdaterade ägardirektiv.

Förslaget innebär i korthet att:

- ägardirektivet i sin helhet har fått en tydligare struktur,
- bolagets ändamål/uppdrag har förtydligats och punkter som tidigare skrivits på olika ställen nu har samlats ihop,
- värdegrunden har utvecklats,
- de långsiktiga verksamhetsmålen har förtydligats,
- kravet på bolagets vinstmarginal har sänkts från 3 % till 1,5 % och ska samtidigt ses över en femårsperiod istället för årligen,
- skrivning kring soliditet har förtydligats och ska vara minst 40 % över tid och
- text som inte behöver stå i ägardirektiven har tagits bort, exempelvis vilka punkter som ska finnas med på styrelsemöten, bolagets vision och affärsidé som alla dessa återfinns i andra styrdokument.

För att de nya ägardirektiven ska bli gällande behöver de godkännas av respektive ägare och därefter fastställas på Gotland Grönt Centrums

bolagsstämma. Ambitionen är att detta ska ske vid ordinarie bolagsstämma den 11 april 2025.

Ärendets behandling under mötet

Oscar Lindster (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Anna Hrdlicka (L) påtalar behov av redaktionell ändring i form av att det saknas organisationsnummer i förslaget till ägardirektiv.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med redaktionella ändringar och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Gotland Grönt Centrum, nuvarande aktieägaravtal och bolagsordning

Gotland Grönt Centrum, nuvarande ägardirektiv

Gotland Grönt Centrum, förslag på nytt ägardirektiv

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-08

Skickas till

Gotland Grönt Centrum

RS § 8 Översiktsplan för Gotland 2040 – antagande

Ärendenummer: RS 2024/284

Paragraf föregående instans: AU § 7

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Översiktsplan för Gotland 2040, ändrad i enlighet med bifallna yrkanden samt med redaktionella ändringar, antas.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram förutsättningar, planering och förslag till tematiskt tillägg för energi till Översiktsplan Gotland 2040. Återrapportering gällande förutsättningarna och process för arbetet sker till regionstyrelsens sammanträde den 18 juni 2025.

Reservation

Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Bibbi Olsson (C) reserverar sig mot regionstyrelsens beslut att avslå Johan Malmros (C) yrkande nr 1-11, 13-14 och 16-20.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade år 2018 att ge regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att inleda arbetet med revidering av översiktsplanen. Under våren 2022 ställdes ett förslag till översiktsplan ut för samråd och under samrådsperioden hölls också ett flertal möten där medborgare, näringsliv och organisationer erbjöds att delta. Genomförda möten, i huvudsak digitala sådana, var välbesökta och gav tillfällen till värdefull dialog. Det genomförda samrådet genererade ett stort antal yttranden i form av förslag och synpunkter. Hur dessa fler än 500 yttranden har hanterats och tillgodosetts finns redovisat i en samrådsredogörelse. Vid efterföljande granskningsskede har omkring 200 synpunkter inkommit och hur dessa har hanterats redovisas i ett granskningsutlåtande. Nu föreligger ett reviderat förslag till översiktsplan.

Ett reviderat granskningsyttrande har begärts från länsstyrelsen gällande området för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) för Sudersand. Länsstyrelsen har i det reviderade granskningsyttrandet bedömt att det nya förslaget till LIS-område kan godtas, men att Sudersands höga naturvärden och allmänhetens tillgänglighet fortsatt ska beaktas i efterföljande planering och i tillståndprocesser gällande LIS-området.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att föreliggande förslag till översiktsplan för Gotland 2040 är väl genomarbetat och att de synpunkter som inkom i samband med samråd såväl som under granskningsskedet har hanterats och redovisats på ett tillförlitligt sätt och att nödvändiga justeringar och kompletteringar av planen genomförts. Bedömningen är att ändringarna efter

granskningsperioden inte har inneburit sådana väsentliga ändringar av förslaget att en ny granskning anses vara nödvändig.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att planförslaget är upprättat i enlighet med gällande regelverk inom plan- och bygglagen och miljöbalken.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att översiktsplanen tar avstamp i ett antal planer, program och strategier som utgör en grund för gemensamma prioriteringar när det gäller det framtida samhällsbyggandet. Planen tar ansvar för det samhällsekonomiska perspektivet genom att den skapar utvecklingsmöjligheter för ett växande Gotland med stöd av resurseffektiv bebyggelseutveckling. Bedömningen är att planförslaget är positivt ur ett ekonomiskt perspektiv.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att det krävs ett helhetsperspektiv i samhällsplaneringen för att åstadkomma miljöer där barn lockas till rörelse och lek samt möjligheter till aktiva transporter, cykling, gång med mera, till olika målpunkter. Det är också viktigt att barn och ungdomar ges möjlighet att delta i planeringen av sin närmiljö och samhället i stort. Vid den tidiga dialogen och samrådet har särskild vikt lagts vid att involvera barn i alla åldrar, bland annat genom samarbete med skolklass. Ett stort antal av de som lämnade synpunkter i samrådet var barn och ungdomar. Bedömningen är att översiktsplanen och processen med att ta fram densamma har haft ett fokus på barn och ungdomar. Inför granskningen av översiktsplanen lades ett särskilt fokus vid att stärka översiktsplanens riktlinjer som syftar till att hantera och förebygga konsekvenserna av ett klimat i förändring. Barn och unga tillhör de grupper som är bland de allra mest utsatta för att drabbas av klimatförändringarnas effekter. Därmed är det av stort vikt att våra samhällen och kommande generationer ges bättre förutsättningar för att hantera klimatförändringarna.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att både samråd och granskning engagerade såväl kvinnor som män och fördelningen bland de som lämnat digitala synpunkter är 50/50. En viktig målsättning för översiktsplanen är byggandet av ett samhälle för alla. Många av de åtgärder som kan användas i arbetet för att uppnå ett mer jämställt samhälle är sådant som planeras för och genomförs i detaljplane- och byggskedet. Bedömningen är att översiktsplanen är positiv ur ett jämställdhetsperspektiv.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att planförslaget möjliggör bland annat särskilda satsningar kring skolorter på landsbygderna, bostadsbyggande i form av komplettering samt utveckling av gång- och cykelinfrastrukturen runt Gotlands större tätorter. Utöver detta behandlar planen utvecklingsmöjligheter för bland annat besöksnäring och mat och livsmedel samt areella näringar, vilka ofta är knutna till landsbygderna. Konkretiserandet av begreppet resurseffektiv bebyggelse från den regionala utvecklingsstrategin, ger förutsättningar för en fortsatt utveckling av hela Gotland, på ett sätt som ger möjligheter att nyttja infrastruktur, energi och andra resurser på bästa sätt samtidigt som det bidrar till bibehållande och utveckling av service över hela Gotland. Bedömningen är att landsbygdsperspektivet är väl belyst och hanterat i planförslaget.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att planförslaget genomsyras av ett hållbart klimat- och miljöperspektiv för det framtida Gotland utifrån målsättningarna i Vårt Gotland 2040. Planförslaget hanterar bland annat miljö kvalitetsnormerna, samt innehåller utvecklade riktlinjer för hur regionen avser att hantera klimatrelaterade risker utifrån översvämningar, skyfall och ras, skred och erosion både för befintlig och tillkommande bebyggelse. Sammanställningen av planeringsunderlag utifrån klimatiförändringar och risker för Gotland har landat i en Klimatanpassningsplan för Gotland. Planförslaget ger riktlinjer för ett mer hållbart transportsystem för att bidra till minskade utsläpp. En resurseffektiv bebyggelseutveckling bidrar till grönare miljöer och att upprätthålla ekosystemtjänster. Till översiktsplanen hör även en miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram som en integrerad del av arbetsprocessen. Översiktsplanen har tagits fram i nära samverkan med Grönplan för Gotland. Bedömningen är att perspektivet är väl belyst och hanterat i planförslaget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jenny Sandberg, projektledare och Max Sundberg Wallman, planarkitekt, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Yrkanden

Meit Fohlin (S) yrkar att regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram förutsättningar, planering och förslag till tematiskt tillägg för energi till Översiktsplan Gotland 2040. Återrapportering gällande förutsättningarna och process för arbetet sker till regionstyrelsens sammanträde den 18 juni 2025. I detta instämmer Saga Carlgren (V), Johan Malmros (C) och Maya Arfvidson (MP).

Meit Fohlin (S) yrkar att Visby ska läggas till som område för förbindelse för cykeltrafik. I detta instämmer Saga Carlgren (V), Johan Malmros (C) och Maya Arfvidson (MP).

Meit Fohlin (S) yrkar att översiktsplanens namn ändras till "Översiktsplan Vårt Gotland 2040".

Meit Fohlin (S) yrkar bifall till regionstyrelseförvaltningens förslag med de redaktionella ändringar som regionstyrelseförvaltningen bedömer lämpliga. I detta instämmer Maya Arfvidson (MP).

Saga Carlgren (V) yrkar att LIS-område på Tofta strand tas bort (LIS 25). I detta instämmer Maya Arfvidson (MP).

Meit Fohlin (S) yrkar avslag till Saga Carlgrens (V) yrkande om att LIS-området på Tofta strand ska tas bort. I detta instämmer Johan Malmros (C).

Johan Malmros (C) yrkar att översiktsplanen ändras i enlighet med vad som framförs i yrkande nr 1-20, se **bilaga till ärendet**.

Saga Carlgren (V) och Meit Fohlin (S) instämmer i Johan Malmros (C) yrkande nr 12 om att följande läggs till som en ny punkt under rubriken *Riktlinjer* i avsnitt 2.1.2 (kap. 2 s. 14): "I den regionala utvecklingsstrategin tas det upp att allt färre bostäder byggs som gotlänningen med en genomsnittlig inkomst har råd med. En omsorgsfull utformning och gestaltning måste gå hand i hand med rimliga byggkostnader för att inkludera alla grupper i bostadsmarknaden, och göra det möjligt att bygga till exempel hyresrätter."

Saga Carlgren (V) och Meit Fohlin (S) instämmer i Johan Malmros (C) yrkande nr 15 om att följande ska läggas till som nytt stycke sist i avsnitt 2.7.2: "Dagens nybyggnadsstandard på gång- och cykelvägar gör att de blir väldigt dyrt att bygga och därmed blir utbyggnadstakten långsam. En utredning bör genomföras för att anpassa standardkraven till Gotlands förutsättningar med mål att sänka byggkostnaden genom att bland annat att sänka kraven på bärighet."

Saga Carlgren (V) yrkar avslag till Johan Malmros (C) yrkande nr 1-11, 13-14, och 16-20. I detta instämmer Meit Fohlin (S).

Eva Ahlin (C) yrkar att punkt 6 under rubriken *Hänsynstagande till natur-, kultur- och friluftsmiljöer*, avsnitt 2.13.5 (kap. 2 s. 155) ändras till: "Etablering av vindbruk bör ske med hänsyn och försiktighet inom utpekade riksintresseområden för naturvården och kulturmiljövården enligt 3 kap. MB. Exempel på det är när det handlar om befintliga vindkraftverk där det är aktuellt för en generationsväxling och där det bedöms lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen. Etablering är lämplig där exempelvis samexistens bedöms vara möjlig och där det bedöms lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen. Etablering är lämplig där exempelvis samexistens bedöms vara möjlig och där det inte bedöms medföra påtaglig skada på förekommande riksintressen."

Oscar Lindster (S) yrkar att punkt 6 under rubriken *Hänsynstagande till natur-, kultur- och friluftsmiljöer*, avsnitt 2.13.5 (kap. 2 s. 155) ändras till: ”Inom utpekade riksintresseområden för naturvården och kulturmiljövården enligt 3 kap MB. kan undantag göras när det handlar om befintliga vindkraftverk där det är aktuellt för en generationsväxling och där det bedöms lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen. Undantag kan också göras där exempelvis samexistens bedöms vara möjlig och där det inte bedöms medföra påtaglig skada på förekommande riksintressen.”

I Oscar Lindsters (S) yrkande instämmer Saga Carlgren (V) och Maya Arfvidson (MP).

Maya Arfvidson (MP) påtalar behov av ett redaktionellt förtydligande i kap. 1 s. 19 med anledning av att SCB:s beräknade befolkningsökning på Gotland år 2032 ändrats från 65 000 till 62 393 invånare.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande nr 1-11 var för sig och finner att yrkandena avslås.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande nr 12 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande nr 13-14 var för sig och finner att yrkandena avslås.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande nr 15 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande nr 16-20 var för sig och finner att yrkandena avslås.

Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Bibbi Olsson (C) reserverar sig mot regionstyrelsens beslut att avslå Johan Malmros (C) yrkande nr 1-11, 13-14 och 16-20.

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens (V) yrkande om att LIS-området på Tofta strand ska tas bort och finner att det avslås. Votering begärs.

Som propositionsordning gäller ja-röst för att avslå Saga Carlgrens (V) yrkande och nej-röst för att bifalla yrkandet. Omröstningen ger 13 ja-röster: Andreas Unger (M), Håkan Ericsson (S), Thomas Karlström (S), Oscar Lindster (S), Jenny Larsson (S), Sara Vilhelmsson (M), Mariette Nicander (M), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C), Bibbi Olsson (C), Johan Asplund (--), Lars Engelbrektsson (SD) och Meit Fohlin (S) samt 2 nej-röster: Saga Carlgren (V) och Maya Arfvidson (MP).

Ordförande ställer proposition på Eva Ahlins (C) yrkande om ändring av punkt 6 under rubriken Hänsynstagande till natur-, kultur- och friluftsmiljöer, avsnitt 2.13.5 (kap. 2 s. 155) och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på Oscar Lindsters (S) yrkande om ändring av punkt 6 under rubriken Hänsynstagande till natur-, kultur- och friluftsmiljöer, avsnitt 2.13.5 (kap. 2 s. 155) och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med bifallna ändringar samt de redaktionella ändringar som regionstyrelseförvaltningen bedömer lämpliga och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på eget tilläggsyrkande om uppdrag och finner att det bifalls.

Protokollsanteckningar

Protokollsanteckning anmäls av Maya Arfvidson (MP): Med hänsyn till områdets unika naturvärden, dess betydelse för biologisk mångfald, dess bidrag till Gotlands attraktionskraft och strandskyddets syften är det tydligt att Tofta strand inte är lämpligt som LIS-område. Att bevara området oexploaterat är avgörande för att säkerställa långsiktigt hållbara livsmiljöer för djur och växter samt fortsatt tillgång till Gotlands unika kustmiljö för allmänheten anser Miljöpartiet att LIS-området på Toftastrand ska strykas ur översiktsplanen.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V): Vänsterpartiet anser att ett LIS-område på Tofta strand borde gått att få till i dialog med Länsstyrelsen. I den form förslaget nu har, med den skarpa kritik som det fått från Länsstyrelsen med hänvisning till höga naturvärden, kan området inte godkännas. Det är beklagligt att inte ytterligare ansträngningar gjorts för att ta fram ett förslag som stämmer bättre med Länsstyrelsens analys.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens granskningsyttrande, 2024-06-12

Begäran om reviderat yttrande, 2024-11-27

Särskild handling, strategisk miljöbedömning, översiktsplan Gotland 2040, 2024-12-12

Länsstyrelsens reviderade granskningsyttrande, 2024-12-16

Granskningsutlåtande, 2025-01-08

Förslag till Översiktsplan Gotland 2040 (kap 1-4), 2025-01-08 inklusive plankartor: Utvecklingsinriktning, Mark- och vattenanvändning, Riksintressen och andra värden

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-08

Skickas till

Länsstyrelsen på Gotland (Senast dagen efter beslutet tillkännages skickas ett meddelande om detta och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen)
Miljö- och byggnadsnämnden

Tekniska nämnden
Socialnämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Efter laga kraft:
Länsstyrelsen på Gotland
Boverket
Lantmäteriet

RS § 9 Region Gotlands vattentjänstplan

Ärendenummer: RS 2024/1762

Paragraf föregående instans: AU § 8

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Region Gotlands Vattentjänstplan 2024–2035 antas.
-

Sammanfattning

Genom en ändring den 1 januari 2023 (2006:412) i lagen om allmänna vattentjänster, LAV, ska alla Sveriges kommuner från och med den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan. Planen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Lagen föreskriver att vattentjänstplanen antas av kommunfullmäktige. Dessförinnan ska planen samrådats i skälig omfattning med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Teknikförvaltningen har arbetat fram en vattentjänstplan, som består av en huvudrapport samt sex stycken bilagor (se ”beslutsunderlag”).

Vattentjänstplanen innehåller delar av det som återfinns i nuvarande VA-plan, antagen av tekniska nämnden 2018. Den ersätter helt delplanen ”VA-utbyggnadsplan” och delar av delplanen för dagvatten.

I enlighet med de krav som LAV ställer på kommunens försörjning av allmänna VA-tjänster innehåller vattentjänstplanen olika typer av bedömningar. Bedömningen utgår från sådana områden med samlad bebyggelse, där fastigheterna har enskilda VA-lösningar. Totalt har 110 sådana områden identifierats runtom på Gotland.

Därtill har hänsyn även tagits till kriterier såsom:

1. Antal fastigheter inom respektive bebyggelseområde.
2. Bebyggelsetrycket inom området.
3. Bedömning av risk för människors hälsa (vattenkvalitet och tillgång till sötvatten).
4. Bedömning av risk för miljön med hänsyn till utsläpp av fosfor och kväve (d.v.s. risk för negativ påverkan på status för recipienten).

Den samlade behovsbedömningen utgår från en poängsättning utifrån en fyrgradig skala. Maximalt antal poäng som ett område kan få utifrån denna är 24. Höga poäng indikerar ett behov av en förändrad VA-försörjning i ett större sammanhang, låga poäng indikerar att den enskilda VA-försörjningen fungerar tillfredsställande för tillfället, eller att den är under bevakning. I bilaga 2-4 beskrivs metoden för den samlade behovsbedömningen mer utförligt.

För att klassificera de identifierade områdenas behov av VA-försörjning har de delats in i tre kategorier. Dessa är:

- VA-utbyggnadsområde (behov av allmän VA-försörjning/eller godtagbar enskild VA-lösning, se avsnitt 5.6.1 i vattentjänstplanen, sida 17-19 samt i Bilaga 4).
- VA-bevakningsområden (tillfredsställande VA-försörjning men bevakas utifrån olika aspekter, se avsnitt 5.6.2 i vattentjänstplanen, sida 19-20 samt i Bilaga 3).
- Enskilt VA-område (godtagbar enskild VA-försörjning, se avsnitt 5.6.3 i vattentjänstplanen, sida 20 samt i Bilaga 3).

Totalt presenteras nio stycken VA-utbyggnadsområden. Under avsnitt 5.7, *Tidplan för utbyggnad av allmän VA-anläggning till VA-utbyggnadsområden* i vattentjänstplanen, sida 20, presenteras en preliminär tidplan för respektive VA-utbyggnadsområde.

Efter samråd (3 april–7 maj 2024) och granskning (3 juli–5 september 2024) har vissa mindre justeringar av vattentjänstplanen skett. Vilka dessa är framgår av teknikförvaltningen tjänsteskrivelse daterad 2024-10-01. Vattentjänstplanen antogs av tekniska nämnden 2024-10-23, §191.

Inför antagandet i regionfullmäktige har ett förtydligande gjorts när det gäller tidpunkten när Region Gotlands nödvattenplan förväntas vara klar (s. 9).

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ansluter sig till teknikförvaltningens bedömning att föreliggande förslag till vattentjänstplan, med de mindre justeringar som gjorts efter samråd och granskning, är klar för antagande av regionfullmäktige.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv:

1. Rättslig grund / rättsligt perspektiv

Den rättsliga grunden är att samtliga Sveriges kommuner är skyldiga att upprätta en vattentjänstplan enligt 6c § i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Region Gotland strävar efter att så fort som möjligt uppfylla detta krav. Vattentjänstplanen ska bland annat innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, samt de åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Planen är inte juridiskt bindande.

LAV är en så kallad speciallag, vilket innebär att när en fråga regleras i LAV, så gäller dessa regler före allmänna lagar såsom skadeståndslagen (1972:207) eller kommunallagen (2017:725).

2. Ekonomiskt perspektiv

Det torde vara allmänt känt att Region Gotland, liksom övriga VA-aktörer i Sverige, har stora behov av utbyggnad av verk och ledningar men också reinvestering i de befintliga anläggningarna. Detta tillsammans med klimatanpassning, omvärldsläget inverkan med inflation och ökade räntekostnader kommer att påverka kostnaderna för VA-utbyggnad på Gotland betydligt. Ökade krav gällande bland annat dagvattenhantering ställer i sin tur ökade krav på att säkra rätt kompetens inom Region Gotlands VA-verksamheter, vilket kan bidra till ökade personalkostnader om framtida nyrekrytering krävs.

Teknikförvaltningen har i detta läge inte gjort någon kostnadsuppskattning av hela vattentjänstplanens genomförande fram till 2035, men påminner i tjänsteskrivelsen daterad 19 januari om att man vid antagandet av senaste VA-planen 2018 gjorde en grov uppskattning av de kostnader som då var förknippade med genomförandet av VA-planens utbyggnadsdel, fördelade på respektive tidsperiod (sidorna 60-67 i VA-planen).

Även om ingen ny sammanställning ännu gjorts, konstaterar teknikförvaltningen att kostnaden framgent sannolikt kommer att vara högre då kostnadsbilden blivit tydligare, exempelvis kring Visby framtida vattenförsörjning, liksom kring behovet av klimatanpassningsåtgärder med mera. I varje års budgetplanering förs åtgärder in i verksamhetsplaneringen. Inför detta görs en mer detaljerad bedömning av kostnad och resursbehov, baserad på bästa tillgängliga fakta. Ju längre fram i tiden åtgärder planeras, desto större är osäkerheten i bedömningen.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att vattentjänstplanen innehåller flera delar som är grundläggande för kommande generationer. Gotlands vattenresurser och de allmänna VA-anläggningarna måste skyddas idag och långsiktigt. Det är mer aktuellt än på länge att säkerställa att vi har en VA-försörjning som är motståndskraftig mot yttre påverkan och som klarar olika typer av störningar. Den måste utformas med redundans, samt vara robust och resilient.

Kommande generationer är också betjänta av att miljökvalitetsnormerna och andra miljöaspekter sätter gränserna för utsläpp och överutnyttjande av vattenkällor och att allmänna VA-anläggningar utformas med ett ekonomiskt och miljömässigt helhetsperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att syftet med vattentjänstplanen är könsneutralt, eftersom alla människor behöver dricksvatten, avloppslösningar och rena vattendrag.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att i vattentjänstplanen kommer utbyggnad av allmän VA-försörjning prioriteras efter VA-huvudmannens skyldighet i enlighet med LAV. Nuvarande bedömning ligger till grund för en uppdatering av hur utbyggnad ska prioriteras, bland annat till landsbygden. En sådan planering säkerställer att de befintliga områden som har störst behov av VA-utbyggnad prioriteras. Genom en väl genomtänkt utbyggnadsplan kan dessutom kostnaderna hållas nere för utbygganden.

Tillgången till dricksvatten av godtagbar kvalitet och i tillräcklig kvantitet är en av de viktigaste förutsättningarna för det gotländska samhället. Gotland är en växande landsbygdsregion med en befolkning som ökat under ett antal år. Omkring 40 procent av Gotlands invånare bor utanför tätorterna och stora delar av den gotländska landsbygden har inte tillgång till allmänna VA-tjänster. Omkring 40 procent av hushållen tillämpar enskilda VA-lösningar.

Målen kring att säkra tillgången till vatten är emellertid en fråga av lika stor vikt för land såväl som för stad. Det råder även en stor efterfrågan på bebyggelseutveckling utanför områden med allmän VA-försörjning, detta tillsammans med Gotlands särpräglade geologi och sårbara grundvatten ställer därmed höga krav på en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

6. Klimat- och miljöperspektiv

Bedömningen är att en väl avvägd VA-planering, som synkroniseras med övrig planering för utveckling av land och stad, stegvis kan bidra till utvecklingen av långsiktigt hållbara samhällen genom att särskilt ta hänsyn till naturens ekosystem och dess biologiska mångfald. Den biologiska mångfalden utgör förutsättningen för att få livskraftiga och tåliga ekosystem som klarar av att producera tjänster, trots yttre påfrestningar som exempelvis tillfälliga föroreningar eller klimatförändringar. Produktionen av tjänster och varor gällande både den allmänna och enskilda vatten- och avloppsförsörjningen får inte riskera att överskrida ekosystemens bärförmåga, det vill säga att naturen måste hinna återskapa uttagna resurser. Om ekosystemens bärförmåga överskrids riskerar dess produktionsförmåga att begränsas.

Klimatförändringarna kommer bland annat innebära en ökad risk för översvämning både från skyfall och på sikt stigande havsnivåer. I takt med att skyfallen väntas inträffa mer frekvent och vara kraftigare än tidigare ökar även risken för bräddning i pumpstationer, reningsverk och andra typer av störningar på den allmänna VA-anläggningen. I det allt varmare klimatet kommer antalet varma dagar öka och värmeböljor förväntas inträffa mer frekvent. Detta leder i sin tur även till en ökad risk för bland annat minskad grundvattentillgång samt att enskilda vattentäkter i högre utsträckning sinar, påverkas av saltvatteninträngning och riskerar att förstöras av inträngande ytvatten vid skyfall.

LAV ställer krav på en bedömning som visar på hur de allmänna VA-anläggningarna ska klara en ökad belastning på grund av skyfall. Detta innebär inte att kommunen (huvudmannen) får ett ökat ansvar att utöka kapaciteten på de allmänna dagvattenanläggningarna. Snarare innebär detta att kommunen behöver analysera VA-anläggningens funktion vid ökad nederbörd. Analysen kommer då påvisa vilka, om några, allmänna VA-anläggningar som riskerar att drabbas av störningar. Om sådana risker identifieras behöver kommunen genomföra åtgärder för att skydda anläggningarna. Detta arbete kan med fördel synkroniseras med det arbete som Region Gotland kommer genomföra i förhållande till klimatanpassningsplanen (som antogs av regionfullmäktige 2023-10-23, § 174). I klimatanpassningsplanens åtgärdslista pekas flertalet åtgärder ut med bäring på den allmänna VA-försörjningen. Genom att gemensamt hantera behovet av åtgärder som återfinns både i klimatanpassningsplanen och kommande vattentjänstplan inom ramen för VA-avdelningens arbete med klimatanpassning kan många fördelar säkerligen uppnås.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Vattentjänstplan, revideringar efter granskning och samråd, daterad 2024-09-10
Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-10-01
Tekniska nämnden 2024-10-23, § 191
Förslag till vattentjänstplan, reviderad 2025-01-13
Bilaga 1 Ordlista daterad 2023-12-21
Bilaga 2 Metodik för utbyggnad av allmän VA-anläggning till befintliga fastigheter daterad 2023-12-21
Bilaga 2A Bakgrund och metodik GIS-stöd daterad 2023-12-21
Bilaga 3 Sammanställd bedömning av VA-planområden daterad 2023-12-21
Bilaga 4 Områdesbeskrivning VA-utbyggnadsområden daterad 2024-01-19
Bilaga 5 Strategisk miljöbedömning daterad 2023-12-21
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-13

Skickas till

Tekniska nämnden
Teknikförvaltningen VA-avdelningen

RS § 10

Rapportering av åtgärdsprogram gällande skadliga partiklar (PM₁₀) i Visby 2023-2024 samt revidering av programmet

Ärendenummer: RS 2024/2260

Paragraf föregående instans: AU § 9

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Miljö- och byggnämndens rapportering av arbetet med ”Åtgärdsprogram för minskning av skadliga partiklar (PM₁₀) i Visby” 2023–2024 godkänns.
- Miljö- och byggnämnden får i uppdrag att senast i december 2025 återkomma till regionfullmäktige för fastställande av ett reviderat åtgärdsprogram. Programmet ska beakta eventuellt skärpta gränsvärden för miljö kvalitetsnorm Luft.

Sammanfattning

Regionfullmäktige antog år 2019 ett åtgärdsprogram för att minska skadliga partiklar (PM₁₀) i Visby. Miljö- och byggnämnden fick i uppdrag att genomföra programmet, medan tekniska nämnden ansvarade för åtgärder gällande trafikmiljö. Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse från september 2024 utgör, tillsammans med mätdata rapporten (bilaga 2), nämndens återrapporering av luftkvalitetsarbetet för 2023-2024. Tjänsteskrivelsen, som även behandlats i tekniska nämnden, redogör för genomförda åtgärder och resultat.

Trots insatserna har Visby fortfarande inte uppnått miljö kvalitetsnormen för partiklar. Enligt normen får dygnsmedelvärdet för PM₁₀ inte överstiga 50 µg/m³ mer än 35 dagar om året. Under 2023 skedde 46 överskridanden i gatumiljön. Visby hade också det högsta antalet överskridanden i Östra Sveriges Luftvårdsförbund, medan andra större städer klarade normen.

Problematiken med luftkvaliteten är avgränsad till vintern och våren, vilket innebär att årsmedelvärdena för både PM₁₀ och PM_{2,5} klarar normerna. Men dygnsmedelvärdena visar på stora överskridanden, särskilt under vissa dagar; det högsta uppmätta dygnsmedelvärdet under 2023 var över fem gånger högre än normen.

Regionstyrelseförvaltningen stödjer samhällsbyggnadsförvaltningens rekommendation att fortsätta med nödvändiga åtgärder för att säkerställa luftkvaliteten i Visby.

Mot bakgrund av att miljö kvalitetsnormen för luft i Visby inte ännu stadigvarande nås och att åtgärdsprogrammet 2024-2025 är inne på sitt sjätte år, ska regionfullmäktige, i enlighet med sitt beslut 2019-09-23, § 222 som

stödjer sig på miljöbalkens 5 kap. 9 §, ompröva åtgärdsprogrammet. Ett reviderat åtgärdsprogram bör ta hänsyn till och synkroniseras med EU:s föreslagna skärpningar av luftkvalitetsdirektivet.

Regionstyrelseförvaltningen rekommenderar regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att godkänna återrapporeringen och ge miljö- och byggnämnden i uppdrag att påbörja revideringen av åtgärdsprogrammet.

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen redovisar i bilaga 1 status för insatser på åtgärdsprogrammets alla åtgärder, både de obligatoriska åtgärder som bedömdes nödvändiga för att klara miljö kvalitetsnormen för luftkvalitet i Visby och de kompletterande åtgärderna, som bedömdes kunna bli nödvändiga att sätta in om inte de obligatoriska åtgärderna gav önskat resultat.

Samhällsbyggnadsförvaltningens rapport ger en bra bild av vilka dessa åtgärder är och vilka resultat som uppnåtts under 2023 och 2024.

Trots åtgärder har det tyvärr visat sig att miljö kvalitetsnormen för luftkvalitet i Visby ändå inte nås stadigvarande.

Enligt miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM_{10}) i utomhusluft är det inte tillåtet att dygnsmedelvärdet överstiger $50 \mu g/m^3$ under mer än 35 dygn per kalenderår. Antalet konstaterade överskridanden av dygnsmedelvärdet för PM_{10} i Visby under 2023 var 46 stycken i gatumiljö.

År 2023 var det endast Visby som överskred miljö kvalitetsnormen för PM_{10} inom Östra Sveriges Luftvårdsförbund, som består av 62 kommuner. Stockholm, Norrköping, Uppsala, Gävle med flera andra städer inom förbundet klarade normens gränsvärden, även om Gävle och Stockholm låg nära 30 överskridanden (siffrorna är preliminära och inte kvalitetssäkrade av nationell datavärd). Preliminära data för 2024 visar att det bara är Visby som ligger nära ett överskridande. Det visar det unika i Visbys problembild.

Eftersom överskridandena sker under perioden december-april, och inget eller endast något överskridande under årets övriga sju månader, brukar Visbyluften inte ha några problem med att klara miljö kvalitetsnormens årsmedelvärde. 2023 var årsmedelvärdet för PM_{10} $23,5 \mu g/m^3$ (normvärde $40 \mu g/m^3$), och årsmedelvärdet för de ännu mindre partiklarna $PM_{2,5}$ $6,9 \mu g/m^3$ (normvärde $25 \mu g/m^3$). Sålunda klarades båda årsmedelvärdena för partiklar.

Problemen handlar om dygnsmedelvärdena och att dessa överskrider gränsvärdet så kraftigt under vintern och framför allt våren. Högsta dygnsmedelvärdet under 2023 var $283 \mu g/m^3$ och uppmättes 27 januari, dvs. drygt fem gånger högre än normvärdet.

För timmedelvärden finns inget normvärde. Det högsta timmedelvärdet i Visby 2023 vid mätplatsen i gaturummet på Österväg 17 uppmättes 20 april och var

2 618 µg/m³. Det är ett exceptionellt högt värde, men tyvärr förekom extrema timmedelvärden över 500 µg/m³ flera gånger under vinter/vårsäsongen 2023. Det behöver knappast understrykas att luft med dessa partikelhalter inte är hälsosamt att andas in.

Regionstyrelseförvaltningen har tagit del av rapporten och instämmer i de rekommendationer samhällsbyggnadsförvaltningen ger i slutet av tjänsteskrivelsen. Det behöver säkerställas att tillräckliga satsningar utförs för att Visbyluften ska hamna inom miljökvalitetsnormen. För 2025 innebär det att fortsätta med de åtgärder som ska utföras enligt åtgärdsprogrammet, som att aktivera åtgärderna för ytterligare dammbindning och utvärdera om och i så fall hur stor effekt den redan genomförda sänkningen av bashastigheten för fordon inom Visby har gett.

Mot bakgrund av att miljökvalitetsnormen för luft i Visby inte ännu stadigvarande nås och att åtgärdsprogrammet 2024-2025 är inne på sitt sjätte år, ska regionfullmäktige, i enlighet med sitt beslut 2019-09-23, § 222 som stödjer sig på miljöbalkens 5 kap. 9§, ompröva åtgärdsprogrammet.

Mot den bakgrunden föreslår regionstyrelseförvaltningen regionstyrelsen att godkänna informationen kring arbetet med åtgärdsprogrammet, överlämna miljö- och byggnämndens återrapportering för 2023–2024 till regionfullmäktige för godkännande och samtidigt rekommendera regionfullmäktige att uppdra till miljö- och byggnämnden att starta arbetet med en revidering av åtgärdsprogrammet. Härvidlag finns det anledning att synkronisera arbetet med den av EU-kommissionen föreslagna skärpningen av luftkvalitetsdirektivet.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2019-09-23, § 222
Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-13 (bilaga 1)
Rapport ”Halter partiklar och kväveoxider i Visby, sammanställning år 2023. SLB-analys, februari 2023 (bilaga 2)
Miljö- och byggnämnden 2024-10-21, § 176
Rapport PM₁₀, teknikförvaltningen 2024-06-17 (bilaga 3)
Tekniska nämnden 2024-10-23, § 192
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-12

Skickas till

Miljö- och byggnämnden
Tekniska nämnden

RS § 11

Ny taxekonstruktion för sotningstaxan 2025

Ärendenummer: RS 2024/2055

Paragraf föregående instans: AU § 14

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Taxa för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll byter index för årlig justering till Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) enligt Sveriges Kommuner och Regioners förslag.

Sammanfattning

På regionfullmäktiges sammanträde 2023-09-18, § 134 beslutades den nu gällande taxan för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll, ärende RS 2023/41.

Nuvarande taxa för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll justeras årligen enligt Sotningsindex som publiceras av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Indexjusteringen för Sotningsindex har skett från och med den 1 april varje år.

SKR och Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund (SSR) har tillsammans tagit fram en ny rekommendation om index för årlig återkommande justering av sotningstaxor, rengöring och brandskyddskontroll. Den ersätter den gamla rekommendationen om sotningsindex, enligt SKR:s cirkulär 2002:83, daterat 2002-09-12. Den nya rekommendationen är att Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) används för justering av sotningstaxor och att taxorna justeras årligen den 1 januari.

Eftersom nuvarande sotningsindex och PKV har olika tidpunkt för justeringar, 1 april respektive 1 januari, kommer det vid bytet mellan dessa index bli enbart nio månader mellan prisjusteringarna. SKR och SSR rekommenderar att ingen anpassning görs av prisjusteringarna för att kompensera för detta, d.v.s. att taxorna inför år 2025 justeras och gäller från och med den 1 april.

Bedömning

Det av SKR rekommenderade indexet som har använts och som enbart gäller för sotningsverksamheten tillsammans med hur det är konstruerat medför mycket extraarbete både för kommuner och för SKR, SSR och sotningsentreprenörerna. I nuvarande sotningsindex ingår två komponenter, konsumentprisindex (KPI) och avtalade löneökningar för innevarande år. Det KPI-värde som enligt nuvarande modell ska användas publiceras först i mitten av mars vilket innebär korta ledtider för fastställande av det slutgiltiga sotningsindexet eftersom de avtalade löneökningarna inte klara förrän tidigast månadsskiftet mars/april, ibland ännu senare. I praktiken är det därför ofta

svårt att hinna med att justera sotningstaxorna till den 1 april eftersom publiceringen av sotningsindex ofta kommer tätt inpå eller ibland efter det datumet. SKR och SSR har utifrån ovanstående undersökt alternativ till nuvarande sotningsindex, som kan underlätta för alla parterna och som ger ett liknande utfall.

Den nya indexrekommendationen underlättar även för kommunerna att utgå från samma index och tidpunkt för justering av sotningstaxor som SKR rekommenderar för andra taxor, till exempel inom lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor. I SKR:s dialog med kommuner har det framkommit en önskan om en fortsatt rekommendation om index för justering av sotningstaxorna. Den nya rekommendationen om index för justering av sotningstaxor är förankrad med de kommunala räddningstjänstrepresenterarna i SKR:s nätverk för kommunal räddningstjänst och i SSR:s styrelse.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2023-09-18, § 134

SKR cirkulär nr 24:37, Rekommendation om index för justering av sotningstaxor, 2024-08-26

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-11

Skickas till

Räddningstjänsten

Samhällsbyggnadsförvaltningen

RS § 12

Remissyttrande. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Ärendenummer: RS 2024/2269

Paragraf föregående instans: AU § 13

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsens presidium ges genom delegation mandat att fatta slutligt beslut om Region Gotlands remissyttrande med beaktande av Sveriges kommuner och regioners (SKR) remissyttrande.

Sammanfattning

Försvarsdepartementet har remitterat betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), där Region Gotland är en av remissinstanserna. Betänkandet föreslår en ny lag: lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB).

Det nya lagförslaget föreslås ersätta nuvarande lag: lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Den nya lagen (LKRB) föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Inför arbetsutskottets sammanträde presenterades en tjänsteskrivelse med beskrivning av utredningens lagförslag samt en övergripande bedömning. På arbetsutskottets sammanträde gavs en muntlig föredragning om bedömningen av utredningens lagförslag. Inför regionstyrelsens sammanträde den 29 januari har ett förslag på yttrande tagits fram där arbetsutskottets synpunkter har beaktats.

Regionstyrelseförvaltningen instämmer i att de ökade krav som utredningen föreslår är nödvändiga för att möta rådande säkerhetshot och ökad förmåga vid höjd beredskap och fredstida kriser. Regionstyrelseförvaltningen delar inte utredningens kostnadsberäkning när det gäller finansiering av nya åligganden för kommuner och regioner. Kostnadsökningarna är betydligt högre än utredningens beräkning.

Regionstyrelseförvaltningen anser att Region Gotlands unika ö-läge, utan broförbindelse, behöver beaktas i kostnadsberäkningen. Region Gotlands ö-läge, kombinerat med dess specifika sårbarheter och militärstrategiska betydelse, medför att Region Gotland har högre kostnader för beredskapsarbete jämfört med andra kommuner och regioner.

Vidare bör även Region Gotlands dubbla uppdrag tas i beaktande, särskilt avseende sjukvården. Region Gotland är unik i Sverige genom att förena det kommunala uppdraget med det regionala uppdraget. Det innebär att Gotland är den enda platsen i landet där kommunala ansvarsområden som skola och omsorg ska finansieras inom samma budgetram som det regionala uppdraget, där sjukvården utgör den mest kostnadskrävande delen. Denna utmaning förstärks av att Region Gotland är Sveriges minsta region.

Bedömning

Bedömningen bygger på synpunkter från regionstyrelseförvaltningen och från övriga förvaltningar via det koncerngemensamma beredskapsnätverket.

Regionstyrelseförvaltningen instämmer i att de ökade krav som utredningen föreslår är nödvändiga för att möta rådande säkerhetshot och förmåga vid höjd beredskap och fredstida kriser. Regionstyrelseförvaltningen delar inte utredningens kostnadsberäkning när det gäller finansiering av nya åligganden för kommuner och regioner. Kostnadsökningarna är betydligt högre än utredningens beräkning.

Regionstyrelseförvaltningen anser att Region Gotlands unika ö-läge, utan broförbindelse, behöver beaktas i kostnadsberäkningen. Region Gotlands ö-läge, kombinerat med dess specifika sårbarheter och militärstrategiska betydelse, medför att Region Gotland har högre kostnader för beredskapsarbete jämfört med andra kommuner och regioner.

Vidare bör även Region Gotlands dubbla uppdrag tas i beaktande. Region Gotland är unik i Sverige genom att förena det kommunala uppdraget med det regionala uppdraget. Det innebär att Gotland är den enda platsen i landet där kommunala ansvarsområden som skola och omsorg ska finansieras inom samma budgetram som det regionala uppdraget, där sjukvården utgör den mest kostnadskrävande delen. Denna utmaning förstärks av att Region Gotland är Sveriges minsta region.

Dessutom begränsar ö-läget möjligheterna till samverkan och kostnadseffektiva lösningar med andra regioner och kommuner. Avståndet och risken för isolering kräver en högre grad av självförsörjningsförmåga, vilket ytterligare påverkar kostnadsbilden.

Utöver ovan ser regionstyrelseförvaltningen behov av ytterligare förtydliganden när det gäller utredningens bedömning och förslag, både generella och specifika utifrån Region Gotlands ö-läge. Exempelvis:

- Visby hamn och Visby flygplats är en del av Gotlands kollektivtrafik då Region Gotland saknar landsvägskontakt med andra kommuner och regioner. Därmed behöver det finnas möjlighet att dessa inkluderas i ”kollektivtrafik” för Gotland (generella verksamhetskrav),

- om två veckors uthållighet – om det är ett krav bör det även inkluderas i författningsförslaget,
- att de särskilda verksamhetskraven bör gälla utifrån respektive kommuns och regions utsatthet och strategisk betydelse, samt
- om privata aktörer gällande kommuners och regioners ansvar för planering och förberedande arbete avseende åtgärder för att uppnå generell verksamhetsförmåga.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Elina Ramsell, beredskapsstrateg, och Lars-Göran Uddholm, räddningschef, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att regionstyrelsens presidium genom delegation ges mandat att fatta slutligt beslut om Region Gotlands remissyttrande med beaktande av Sveriges kommuner och regioners (SKR) remissyttrande.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65) Försvarsdepartementet, inkom 2024-11-04

Förslag till remissvar. SOU 2024:65 Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-21

RS § 13

Remissyttrande. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24)

Ärendenummer: RS 2024/2300

Paragraf föregående instans: AU § 12

Regionstyrelsens beslut

- Förslaget till yttrande lämnas in till Justitiedepartementet.
-

Sammanfattning

Region Gotland har blivit inbjudna att lämna synpunkter på promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24).

Promemorian behandlar möjligheterna att ge kommunerna bättre förutsättningar att genomföra bakgrundskontroller vid anställning av personal.

I regeringens utredning är skyddsbehovet av äldre, funktionsnedsatta och barn särskilt framträdande. Därutöver är syftet att möta upp ett skyddsbehov som inte når upp till den kvalificering som gäller för säkerskyddslagen.

Förslagen syftar till att ge ökade kontrollmöjligheter för att såväl minska risken för infiltration och inre påverkan samt utökade kontroller vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning samt utökade registerkontroller inför arbete med barn.

Promemorian presenterar i huvudsak tre förslag:

- Registerkontroll vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn.
- Registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetsskydd.

HR på regionstyrelseförvaltningen har inför framtagande av yttrandet fört dialog med samtliga förvaltningar genom HR-chefer samt med säkerhets- och beredskapsorganisationen. Sista dag att inkomma med svar på promemorian till Justitiedepartementet är 2025-02-07.

I förslaget till yttrande bedömer Region Gotland att utredningen ger utökade möjligheter till att kunna genomföra registerkontroller. Regionen framför dock behov av vägledning i både bedömning samt framtagande av tjänster som i och med förslagen kan komma att omfattas av registerkontroller.

Bedömning

Av regionstyrelseförvaltningens förslag till yttrande framgår i huvudsak följande bedömning.

Region Gotland instämmer i stort i utredningens förslag i sitt yttrande men bedömer att det föreligger vissa begränsningar i utredningens förslag avseende möjligheterna till registerkontroller av befintligt anställda för att säkerställa fullgott skydd gentemot medborgare samt för att kunna möta dagens kompetensförsörjningsutmaning som innebär behov av att kunna flytta personal inom ramen för pågående anställning. Region Gotland anser även att brottsrubriceringarna ringa narkotikabrott samt ekonomisk brottslighet saknas i lagförslagen som presenteras i utredningen. Region Gotland konstaterar dessutom att de nya förslagen för registerkontroller vid arbete med barn skiljer sig från de kontroller som idag följs av skollagen.

Region Gotland bedömer att det kommer kunna få stor inverkan på arbetssätt i genomförande av registerkontroller och i och med det även en risk för fördyrande administration och längre handläggningstider. Region Gotland bedömer att det finns behov av vägledning kring bedömning och hantering av inkomna uppdrag likväl som stöd i bedömning av vilka tjänster som kan bedömas omfattas av förslaget om registerkontroll i syfte att säkerställa verksamhetsskydd där Region Gotland förväntas göra bedömningen själva utifrån tjänster som kan anses vara kritiska.

Region Gotland ser utmaningar i att utredningens förslag avgränsas till kommuner i och med att Region Gotland har ett kommunalt så väl som regionalt uppdrag och att risken för infiltration och inre påverkan ses som likvärdig i dessa verksamheter och därav ett behov av tydlighet kring de registerkontroller som bör finnas inom regional verksamhet.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Promemoria. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun
(DS 2024:24)

Förslag till remissyttrande. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-21

RS § 14

Yttrande till domstol. Nordkalk – överklagande av mark- och miljödomstolens dom

Ärendenummer: RS 2022/1816

Regionstyrelsens beslut

- Förslaget till överklagande godkänns och inges via ombudets försorg till Svea hovrätt, mark- och miljööverdomstolen.

Jäv

Lina Runander (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen har i dom 2024-12-23 lämnat Nordkalk AB tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet inom fastigheten Lärbro Stora Vikers 1:94. Inför huvudförhandlingen hade Region Gotland bland annat yrkat på att domstolen skulle besluta om villkor innebärande att bolaget skulle ges ansvar för framtida vattenbrist vid enskilda brunnar inom och utanför påverkansområdet. Mark- och miljödomstolen valde att inte beakta detta yrkande i domen.

Region Gotlands juridiska ombud vid Åberg & Co har inom överklagandetiden lämnat in ett blankt överklagande med begäran om anstånd till 30 januari med att konkretisera överklagandet. Ombudet har nu tagit fram ett förslag till kompletterande överklagande innebärande att Region Gotland yrkar på att tillståndet förenas med följande villkor:

”Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom eller utanför det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurbäddning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Nordkalk AB efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas av bolaget. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen.”

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att det är motiverat att överklaga tillståndsbeslutet när det gäller ansvaret för enskilda brunnar. Region Gotlands ombud invänder mot domstolens bedömning att framtida ersättningsanspråk bör hanteras inom systemet för oförutsedd skada och menar att detta resonemang inte svarar mot kraven i försiktighetsprincipen i miljöbalken. Bilagt överklagande ska vara domstolen tillhanda senast 30 januari

och det är därför nödvändigt med omedelbar justering av regionstyrelsens beslut.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anders Lindholm, planeringsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Dom, Nacka Tingsrätt, mark- och miljödomstolen, 2024-12-23

Överklagande av tillstånd, Karin Hernvall advokatfirman Åberg & Co, utkast 2025-01-29

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-24

Skickas till

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

RS § 15

Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland

Ärendenummer: RS 2024/2491

Paragraf föregående instans: AU § 11

Regionstyrelsens beslut

- Förslaget till yttrande överlämnas till Trafikverket.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Trafikverket har lett arbetet med att ta fram åtgärdsvalsstudien (ÅVS) *Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland*. Syftet med ÅVS:en är att studera tillgängligheten till och från noder samt tillgängligheten och funktionen i noderna, utifrån kontexten en långsiktigt hållbar tillgänglighet till och från Gotland. Studien hanterar både persontransporter och godstransporter och utgår utifrån ett ”hela-resan perspektiv”.

Region Gotland ges härmed möjlighet att lämna synpunkter på rapporten. Region Gotlands yttrande kommer att bifogas i sin helhet som en bilaga till ÅVS-rapporten och kommer att fungera som ett medskick till den fortsatta processen efter avslutad åtgärdsvalsstudie, om hur framtagna åtgärder ska hanteras framgent av ansvarig och delaktig part.

Arbetet med åtgärdsvalsstudien har i huvudsak bedrivits under år 2024. Ingående intressenter har förutom Trafikverket och Region Gotland (avdelningen för regional utveckling och hamnavdelningen) varit exempelvis Region Kalmar län, Region Stockholm, Stockholms hamnar och Smålands hamnar.

I utredningen identifieras både mer övergripande brister, så som bristande långsiktighet och höga biljettpriser inom färjetrafiken, och mer fysiska brister, så som exempelvis trängsel i hamnar och brist på uppställningsytor. Åtgärdsförslagen redovisas i sex tematiska paket: Paket Övergripande, Paket Överfart, Paket Stråk, Paket Gotland, Paket Nynäshamn och Paket Oskarshamn. Merparten av de rekommenderade åtgärderna hanterar ytterligare utredningar, dialoger och organisatoriska frågor som i sig själv inte löser alla bakomliggande problem och behov.

Åtgärderna i ÅVS:en har paketerats och fördelats till ansvariga aktörer baserat på respektive parts nytta och mandat. Varje part får ta ansvar för att planera, prioritera, finansiera och genomföra de rekommenderade åtgärderna inom den egna verksamheten, efter beslut om fortsatt hantering. Trafikverket tar initiativ

till framtagande av skriftligt beslut om fortsatt hantering i samverkan mellan berörda aktörer efter avslutad ÅVS, baserat på den rekommenderade inriktningen och de rekommenderade åtgärderna. I beslutet om fortsatt hantering ska det klargöras hur respektive part avser att prioritera, planera, finansiera och genomföra åtgärderna.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har deltagit i arbetet med föreliggande åtgärdsvalsstudie i mer än ett år och lämnat flera inspel till processen. Regionstyrelseförvaltningen har i sina inspel utgått ifrån visionen om en långsiktig hållbar tillgänglighet till och från Gotland och Regions Gotlands tolkning av det. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är kärnan i hela uppdraget, som ibland skuggats över av en bredare avgränsning än vad som hade varit önskvärt. Exempelvis har Klintehamns hamn inrymts i avgränsningen trots att den inte har koppling till den upphandlade trafiken. Inledningsvis var exempelvis även Norviks hamn med i avgränsningen.

Regionstyrelseförvaltningens ingång i arbetet har varit målbilden om långsiktiga grundförutsättningar för den upphandlade färjetrafiken, ökad hållbarhet och förbättrad tillgänglighet. Till tillgänglighet hör såväl att det ska vara prissatt på en nivå så att man kan resa och frakta gods, som att resan ska gå smidigt, snabbt och med frekventa avgångar. Eftersom färjeöverfarten delvis avgränsats bort har ibland känslan varit att utredningen inte riktigt når pudelns kärna.

Regionstyrelseförvaltningen hade önskat en ÅVS som innehållit strategier och åtgärder för ökad tillgänglighet, bättre priser och bättre miljöprestanda i överfarterna, och hur långsiktighet kan säkerställas i upphandlingen avseende vissa grundförutsättningar, exempelvis fastlandshamnar. Föreliggande ÅVS har ett större fokus på nod och stråk, vilket givetvis också är viktigt för att resan ska fungera väl.

Många av åtgärderna innebär att saker ska utredas vidare. Delar av förslagen till nya utredningar borde, bedömer regionstyrelseförvaltningen, ha tagits om hand redan inom ramen för denna åtgärdsvalsstudie.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bilaga 2 och 3, scenarioanalys sjöfart och luftfart är klart läsvärda och intressanta underlag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Trafikverket Åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till & från Gotland, inkom 2024-12-20

Inklusive följande bilagor:

Bilaga 1 – Avgränsade noder
Bilaga 2 – Scenarioanalys Sjöfart
Bilaga 3 – Scenarioanalys luftfart
Bilaga 4 – Nulägesbeskrivning
Bilaga 5 – Brister, problem och behov från workshop 1
Bilaga 6 – Åtgärdslista, Excel
Bilaga 7 – Måluppfyllelse
Bilaga 8 – Samlad effektbedömning (SEB)
Förslag till remissyttrande efter RSAU. Åtgärdsvalsstudie långsiktig
tillgänglighet till och från Gotland
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

Skickas till

Trafikverket att: Gustav Andersson, gustav.andersson@trafikverket.se och
Tina Schagerström Melin, tina.schagerstrom-melin@trafikverket.se

RS § 16

Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö

Ärendenummer: RS 2024/2412

Paragraf föregående instans: AU § 10

Regionstyrelsens beslut

- Förslaget till yttrande, med bifallen ändring, överlämnas till Trafikverket.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien Fördjupad utredning Fårö i syfte att identifiera investeringsbehov i Fårös vägnät. Regionstyrelsen har möjlighet att lämna ett yttrande över åtgärdsvalsstudien. Efter att ärendet har behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärderna kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Arbetet med åtgärdsvalsstudien (ÅVS) har dragit ut på tiden. Utredningen skulle påbörjas årsskiftet 2021/2022 men startade på riktigt först i oktober 2023. Arbetet har bedrivits av en arbetsgrupp bestående av representanter från Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen och Fårö bygderåd. Två workshops har genomförts där även representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen, teknikförvaltningen och länsstyrelsen deltagit.

Flera brister och behov identifierades i processen. Högst prioriterat blev området kring Sudersand och Ekeviken, med avseende på oskyddade trafikanters möjlighet att röra sig trafiksäkert mellan målpunkter.

ÅVS innehåller åtgärder för att förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, kollektivtrafik, underhåll och beläggning samt parkering och mötesfickor. ÅVS innehåller förslag på två sommarcykelvägar, en längs med väg 699 och en längs med väg 702. Grova kostnadsindikationer har gjorts, där kostnaden för sommarcykelvägarna längs väg 702 respektive väg 699 bedömts till ca 13 miljoner kronor respektive ca 70 miljoner kronor med en osäkerhet på ca 30 procent. Cykelvägarna finansieras via länsplan.

Vägplan krävs för ett anläggande av sommarcykelvägarna. I utredningen har utformning föreslagits på en principiell nivå och behöver studeras vidare inom ramen för en vägplaneprocess, då även erforderliga samråd om och tillstånd för eventuell påverkan på stenmurar, strandskydd, fornlämningar och byggnadsminnen hanteras.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är positivt att det nu finns framtagna transportinfrastrukturåtgärder som kan bidra till ökad trafiksäkerhet på Fårö. Åtgärderna i utredningen kan bidra till målet i Vårt Gotland 2040 om *God tillgänglighet och hållbara kommunikationer* och till regionfullmäktiges prioritering *Ett hållbart växande Gotland*. Regionstyrelseförvaltningen anser att det är olyckligt att den ursprungliga tidsplanen inte har följts och att processen därför blivit utdragen. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bilagt förslag till yttrande ska lämnas till Trafikverket.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Eva Ahlin (C) yrkar att det i yttrandet läggs till en skrivning om hastighetssänkning. I detta instämmer Johan Asplund (--).

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med Eva Ahlins (C) yrkande och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Anna Hrdlicka (L): Tillägg till stycket som börjar "Ur en trafiksäkerhetssynpunkt": Region Gotland ser positivt på att istället för att flytta busstrafiken till 699 behålla busstrafiken och istället överväga hastighetssänkning på gamla landsvägen mellan Bygdegården och Sudersand.

Beslutsunderlag

Trafikverket Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö
Förslag till remissyttrande. Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse Fördjupad utredning Fårö 2024-12-12

Skickas till

Trafikverket att: David Nykvist, david.nykvist@trafikverket.se

RS § 17

Information. Analys av flygmarknaden Visby-Stockholm

Ärendenummer: RS 2024/2184

Paragraf föregående instans: REGU § 22

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Frågan om flygförbindelser mellan Gotland och fastlandet är en viktig regional utvecklingsfråga och därför har regionstyrelseförvaltningen uppdragits att upphandla en analys av flygmarknaden Visby–Stockholm. Bakgrunden är den förändring som träder i kraft vid årsskiftet 2024/2025, då BRA flyg blir underleverantör till SAS och slutar att flyga i egen regi. Förutom att förändringen kommer att innebära att enbart en aktör kommer att vara verksam på linjen Visby–Stockholm, betyder det även att all flygtrafik från Visby kommer att gå till eller via Arlanda.

I förfrågningsunderlaget specificerades rapportens innehåll enligt följande:

- En kunskapsdel med fokus på flygmarknaden på sträckan Visby – Stockholm.
- Scenarios som kan uppstå från 2025 och framåt, inklusive vilka hot och möjligheter de olika scenarierna skulle ge.
- Förslag på tillvägagångssätt för att förbättra flygtrafiken mellan Visby – Stockholm och göra linjen mer robust.

Företaget *På Redigt AB* vann upphandlingen och rapporten levererades till regionstyrelseförvaltningen 2024-12-09.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionstyrelsen ska informeras och tillställas rapporten.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport Analys flygmarknaden Visby – Stockholm inkom 2024-12-09
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-12-17

RS § 18

Översyn av Gotländska ståndpunkter avseende flygtrafiken

Ärendenummer: RS 2025/135

Paragraf föregående instans: AU § 33

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram ett förslag till plan för översyn av de gotländska ståndpunkterna. Planen ska i ett första skede avse det som rör flygtrafik.

Sammanfattning

Vid årsskiftet 2024/2025 slutade BRA flyg att flyga i egen regi. Detta har inneburit en drastisk minskning av flygtrafiken till och från Bromma flygplats, vilket i sin tur har lett till förändrade öppettider på flygplatsen, såväl som nya förutsättningar att bedriva service och handling. I nuläget har Gotland enbart flygtrafik till och från Arlanda flygplats. På Arlanda finns det utmaningar både avseende logistiken på flygplatsen och kostnaden för att smidigt ta sig till och från densamma.

De gotländska ståndpunkterna är ställningstaganden för hur flyg- och färjetrafiken ska utformas för att på bästa sätt främja Gotlands utveckling. Dessa är brett förankrade i gotländskt samhälle och näringsliv och ägs gemensamt av Trafikrådets medlemmar. Nu gällande gotländska ståndpunkter fastställdes hösten 2020. Ståndpunkterna är indelade i sex avsnitt:

1. Snabba, täta och säkra överfarter med färja.
2. Tur och retur med flyg över dagen till hela Sverige.
3. Resor och transporter i linje med klimat- och miljömål.
4. Konkurrenskraftiga priser.
5. En nordlig och en sydlig fastlandshamn, samt en reservhamn på Gotland.
6. Ett trafiksystem för beredskap och samhällsnytta.

Avsnitt två innehåller ställningstaganden för flygtrafiken. Även inom avsnitt tre till sex återfinns ståndpunkter med koppling till flyget.

Den förändring som skett på inrikesmarknaden för flygtrafik under hösten/vintern 2024/2025 gör att Region Gotland anser att det finns skäl att göra en översyn av de gotländska ståndpunkterna som kopplar mot flygtrafiken. Syftet med översynen är att förankra den strategiska inriktningen om vilka frågor som gemensamt ska drivas.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den förändring som skett på inrikesmarknaden för flygtrafik under hösten/vintern 2024/2025 gör att det finns skäl att göra en översyn av de gotländska ståndpunkterna som kopplar mot flygtrafiken. Syftet med översynen är att förankra den strategiska inriktningen om vilka frågor som gemensamt ska drivas. Översynen bör fokusera på avsnitt två, men vid behov ta i beaktande ståndpunkter inom övriga avsnitt.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att arbetet bör initieras i närtid. De gotländska ståndpunkterna är Trafikrådets ställningstaganden för hur trafiken ska se ut och en eventuell revidering kan inte ensidigt beslutas av Region Gotland utan behöver förankras i Trafikrådet. Tillvägagångssättet bör innehålla flera tillfällen för dialog med representanter för gotländskt samhälle och näringsliv.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att arbetsutskottets förslag till beslut ändras enligt följande:

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram ett förslag till plan för översyn av de gotländska ståndpunkterna. Planen ska i ett första skede avse det som rör flygtrafik.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-15

RS § 19

Åtgärdsplan brottsförebyggande arbete 2025-2026

Ärendenummer: RS 2024/585

Paragraf föregående instans: AU § 15

Regionstyrelsens beslut

- Åtgärdsplan för brottsförebyggande arbete på Gotland 2025-2026 godkänns.
- Återrapportering av uppdrag om brottsförebyggande arbete kring barn och unga (RS 2024-10-29, § 366) tas emot.

Sammanfattning

Den 1 juli 2023 trädde en ny lag i kraft, lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen anger bland annat att kommunen ska bedriva det brottsförebyggande arbetet på ett kunskapsbaserat sätt. Det innebär att kommunen ska göra en kartläggning av de lokala brottsproblemen, deras omfattning och konsekvenser. Kartläggningen ska ligga till grund för en lägesbild, som i sin tur blir föremål för orsaksanalyser. Orsaksanalyserna är en betydelsefull del i arbetet som syftar till att försöka förstå orsakerna till de beskrivna brottsproblemen, för att i nästa led kunna identifiera relevanta och beprövade åtgärder. Prioriterade åtgärder ska presenteras i en åtgärdsplan.

Den lägesbild som togs fram under våren 2024 (RS 2024-06-18, § 227) presenterade de övergripande lokala brottsproblem, som utifrån brottslighetens omfattning och/eller konsekvenser (eller potentiella konsekvenser), bedömts vara högst prioriterade och där insatser i samverkan är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete. Lägesbilden beskriver, utöver de två övergripande brottsproblemen *organiserad brottslighet* och *mäns våld mot kvinnor*, även ett antal underliggande problemområden som i sin tur brutits ner till konkreta hypoteser eller problemformuleringar. Problemformuleringarna har tagits fram med stöd av Brottsförebyggande rådet (Brå), där Region Gotland varit en av de kommuner som under året fått möjlighet till praktisknära stöd från myndigheten.

Under hösten 2024 har tre arbetsgrupper bestående av representanter från såväl Region Gotlands förvaltningar som från andra myndigheter och privata aktörer, genomfört orsaksanalyser för respektive problemformulering. Utifrån orsaksanalyserna har arbetsgrupperna också tittat på vilka insatser och metoder som skulle kunna vara relevanta och vilka som har evidens eller som har prövats av andra kommuner. Resultatet av arbetet har därefter presenterats för det strategiska rådet som tillsammans gjort en prioritering och formulerat ett utkast till en åtgärdsplan som i nästa led presenterats för styrgruppen. Styrgruppen har fastställt förslag till åtgärdsplan.

Uppdrag om brottsförebyggande arbete kring barn och unga

Regiondirektören har fått i uppdrag (RS 2024-10-29, § 366) att i samverkan med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som ett led i brottsförebyggande arbete. Det arbete som sker inom ramen för den nya samverkansstrukturen som är under implementering är tänkt att samordna det specifika brottsförebyggande arbete som görs, utifrån en lägesbild av prioriterade brottsproblem. Den aktuella lägesbilden från 2024 pekar ut unga med normbrytande beteende som en prioriterat insatsområde, framförallt när det kommer till risken för att insocialiseras i kriminella nätverksmiljöer.

Lägesbilden lyfter också ungas utsatthet för sexuellt våld som ett prioriterat område. Den åtgärdsplan som tagits fram och presenteras här bygger på ett gediget och kunskapsbaserat arbete. Dessa åtgärder är därför att betrakta som de mest prioriterade insatserna för barn och unga inom det brottsförebyggande arbetet just nu. Att påbörja ytterligare arbete i samverkan med andra aktörer vore olyckligt då det riskerar att skapa parallella spår och dubbelarbete.

Bild 1 Modell för definition av det brottsförebyggande arbetet.

Utöver det specifika brottsförebyggande arbetet, där föreslagen åtgärdsplan ingår, sker också annat förebyggande arbete på framförallt universell nivå som har inverkan på såväl det brottsförebyggande arbetet som på andra sociala problem som till exempel ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar), psykisk hälsa och utanförskap. En sådan insats som drivits inom ramen för arbetet med jämställdhet och mot mäns våld mot kvinnor är till exempel arbete med metoden *Mentorer i våldsprevention (MVP)* som under 2025 implementeras på bred front i grundskolan. Flera andra delar av det arbete som pågår har tidigare presenterats för regionstyrelsen i maj 2024 (RS § 189).

Bedömning

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen åtgärdsplan följer de krav som lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ställer.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att huvuddelen av de åtgärdsförslag som presenteras i åtgärdsplanen kan genomföras inom ramen för respektive aktörs befintliga budgetram. Vad gäller åtgärd riktad mot välfärdsbrottslighet har Region Gotland ansökt om finansiering via Brottsförebyggande rådet för 2025. I den mån det är aktuellt ska möjligheten till ny ansökan om ekonomiskt stöd via Brottsförebyggande rådet beaktas, för att stärka genomförandet av åtgärder under 2026.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att åtgärdsplanen bidrar till att stärka arbetet med att stödja barn och unga som riskerar att utveckla kriminellt beteende, med särskild fokus på att skydda barn från att dras in i kriminella nätverksmiljöer. Åtgärdsplanen bidrar också till att öka kunskapen om ungas utsatthet för sexuellt våld, i syfte att framåt stärka även detta arbete.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att åtgärdsplanen bidrar till att stärka jämställdhetsarbetet genom att bidra med kunskap som kan stärka det våldsförebyggande arbetet på sikt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen åtgärdsplan, i den mån förutsättningarna i dagsläget tillåter, försöker ta ett grepp om det brottsförebyggande arbetet på hela Gotland. Framåt finns dock ett behov av att i ännu större utsträckning få in landsbygdsperspektivet i det brottsförebyggande arbetet.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefaan De Maecker, enhetschef, och Katrin Rindlaug, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Åtgärdsplan för Brottsförebyggande arbete på Gotland 2024-12-11
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

RS § 20

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland 2025-2028

Ärendenummer: RS 2024/947

Paragraf föregående instans: AU § 16

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag att teckna ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Sammanfattning

Ett oroligt omvärldsläge påverkar Gotland. Rysslands anfallskrig mot Ukraina i kombination med krig och konflikter även i andra delar av omvärlden leder till att individer söker sig till Sverige och Gotland. De individer som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade och asylprocesser, personer där avvisanden inte kunnat verkställas och socioekonomiskt utsatta individer och familjer med risk för samhälleligt utanförskap är i behov av ett samlat stöd. Här finns flera utmaningar i att möta de kommunala ansvaren för dessa målgrupper. Ett sätt att hantera dessa utmaningar är att involvera idéburen sektor. Region Gotland har ett upparbetat gott samarbete med Röda Korset Gotland för möjlighet till samhällslötsning, psykosocialt stöd och i särskilda fall hjälp med basala behov. Därför inrättas en långsiktig samverkan i form av ett idéburet-offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland.

Regionfullmäktige beslutade 2024-11-18, § 175 att ge regionstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag för tecknande av ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att samverkan med Röda Korset Gotland har varit ett ändamålsenligt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt att möta konstaterade behov och samhällsutmaningar. Att stärka nya gotlänningars förutsättningar till egenförsörjning och medverkan i samhällsutvecklingen bidrar även till att uppnå målen i Gotlands regionala utvecklingsstrategi avseende trygghet och inkluderande samhälle, hållbar tillväxt och attraktionskraft. Långsiktigheten i samverkansformen stärker förutsättningarna att möta eventuella förändringar i det geopolitiska läget.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att föreslaget upplägg inte står i strid med lagen om offentlig upphandling, utan att inriktningen på avtalet lever upp till kraven som en IOP ställer enligt beskrivning ovan.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ett IOP-avtal medför ökade kostnader. Uteblivna insatser som stödjer målgruppens möjligheter till samhällsorientering och stöd för att minska social utsatthet bedöms dock innebära ökade samhällskostnader på sikt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett partnerskap med Röda Korset Gotland skapar ökade förutsättningar att stärka barnens rättigheter utifrån barnkonventionen.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att Röda Korset i den individuella kontakten med personerna inom ovan nämnda målgrupp har möjlighet att verka för de nationella jämställdhetsmålen i form av en jämn fördelning av makt och inflytande.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2024-11-18, § 175

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-02

RS § 21 Revidering av regionfullmäktiges arbetsordning

Ärendenummer: RS 2024/1722

Paragraf föregående instans: AU § 22

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Förslaget till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige, med bifallna ändringar, antas.

Sammanfattning

Regionfullmäktiges arbetsordning innehåller bestämmelser om fullmäktiges sammanträden och handläggning av ärenden. I arbetsordningen ska det bl.a. regleras när sammanträden ska hållas, förfarandet vid omröstningar och handläggningen av motioner, interpellationer och frågor, se 5 kap. 72 § kommunallagen (2017:725).

Nuvarande arbetsordning antogs av fullmäktige 2019-05-13, § 148. Sedan arbetsordningen antogs har fullmäktiges arbetssätt förändrats, bland annat genom att fullmäktige har hållit distanssammanträden och infört ett digitalt sammanträdessystem.

I samarbete med regionfullmäktiges presidium har regionstyrelseförvaltningen gjort en översyn av regionfullmäktiges arbetsordning och tagit fram ett reviderat förslag. Genom föreslagna ändringar anpassas arbetsordningen till fullmäktiges behov av distanssammanträden och digitala sammanträdessystem. Efter rekommendation från regionens revisorer, se RS 2023-04-26, § 134, införs också en skyldighet för regionstyrelsen och övriga nämnder att minst en gång per år redovisa uppdrag som fullmäktige har beslutat om som inte har verkställts.

Därutöver föreslås vissa ändringar som berör den praktiska handläggningen av fullmäktiges ärenden och sammanträden. Ändringarna gäller bl.a. tidpunkten för ordinarie sammanträden, förfarandet när en fråga ska ställas och hur omedelbar justering ska ske. För att förbättra flödet i fullmäktiges debatter föreslås att det införs en ny reglering av replikrätten. Slutligen har översynen föranlett förslag om ett antal redaktionella ändringar i syfte att göra arbetsordningen tydligare, bl.a. genom att presidiets uppgifter samlas i en paragraf.

Regionstyrelseförvaltningens sammantagna bedömning är att arbetsordningen genom föreslagna revideringar blir ett tydligare och mer ändamålsenligt styrdokument som är uppdaterat utifrån fullmäktiges nuvarande arbetssätt och aktuell lagstiftning.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den föreslagna revideringen av fullmäktiges arbetsordning uppfyller översynens syfte att anpassa arbetsordningen till fullmäktiges digitala arbetssätt och behov av distanssammanträden. Genom att nämnderna får en skyldighet att regelbundet återrapportera beslut av uppdragskaraktär bedöms fullmäktige få en ökad insyn och kontroll över verkställigheten av besluten.

Bedömningen är att föreslagna revideringar sammantaget skapar en arbetsordning som är aktuell och som överensstämmer med hur fullmäktiges ärenden handläggs. Förändringarna bidrar till ökad tydlighet och klarhet för förtroendevalda och tjänstemän avseende hur fullmäktiges arbete bedrivs. Att arbetsordningen upplevs som ett uppdaterat och aktuellt styrdokument bedöms vidare kunna ha en positiv inverkan på regelefterlevnad och följsamhet i stort.

För bedömning av och motivering till varje ändringsförslag hänvisas till bilagan ”Förslag till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige, med kommentarer” i beslutsunderlaget.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna revideringen av arbetsordningen ligger i linje med aktuella bestämmelser i kommunallagen och praxis på området. Förslaget till reviderad reglering av sammanträden på distans har även utformats med beaktande av de överväganden och förslag till ändringar i kommunallagen som framförs i utredningen SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn, t.ex. förslaget att presidiet ska undantas rätten att delta i sammanträden på distans.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagna revideringar inte får några direkta ekonomiska konsekvenser.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Vid översynen har ett tillgänglighetsperspektiv anlagts vilket medfört att det föreslås att det ska vara möjligt att göra undantag från vissa regler vid behov eller om särskilda skäl föreligger. Det föreslås t.ex. i § 14 att kallelse och övriga handlingar ska kunna distribueras med post istället för elektroniskt och i 26 § öppnas för att talare kan få hålla sitt anförande från annan plats än talarstolen efter ordförandes beslut.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Att fullmäktige har stöd i sin arbetsordning för att genomföra sammanträden med ledamöter deltagandes på distans bedöms viktigt bl.a. utifrån att fullmäktiges ledamöter är bosatta över ett stort geografiskt område. För det fallet att t.ex. väderförhållanden eller andra oförutsedda större händelser skulle göra det ogörligt att ta sig till Visby möjliggör distansdeltagande att ledamöter bosatta på landsbygden kan delta i fullmäktiges sammanträden.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att fullmäktiges digitala arbetssätt har fördelar ur ett miljöperspektiv utifrån att det minskar hanteringen av pappershandlingar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Evensen, stadssekreterare, regionstyrelseförvaltningen.

Eva Ahlin (C) yrkar att andra stycket i 15 § stryks.

Maya Arfvidson (MP) yrkar att

1. Den strukna första meningen i 6 § (s. 3): "Fullmäktige håller ordinarie sammanträde varje månad förutom januari, juli och augusti" ändras till "Fullmäktige håller ordinarie sammanträden minst sju gånger per år."
2. Den andra meningen i 6 § (s. 3): "För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena" avslutas med ", senast den sista november året före."
3. Den andra meningen i andra stycket under 26 § (s.6) "Replik kan endast begäras under ett anförande och ska innebära en sakupplysning eller rättelse med anledning av anförandet." ändras till "Replik kan endast begäras under ett anförande."
4. Fotnot 1 under 26 § (s. 6) med lydelsen "Partierna i regionfullmäktige kan sinsemellan ingå en överenskommelse om talartid och debattregler." lyfts upp till brödtexten, efter meningen "I övrigt får ingen avbryta en talare under hans eller hennes anförande."

Meit Fohlin (S) instämmer i Maya Arfvidsons (MP) yrkande nr 1 och 2.

Meit Fohlin (S) yrkar avslag till Maya Arfvidsons (MP) yrkande nr 3 och 4.

Ordförande ställer proposition på Eva Ahlins (C) yrkande och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Maya Arfvidsons (MP) yrkande nr 1 och 2 var för sig och finner att de bifalls.

Ordförande ställer proposition på Maya Arfvidsons (MP) yrkande nr 3 och 4 var för sig och finner att de avslås.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med bifallna ändringar och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige

Förslag till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige, med kommentarer

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-13

RS § 22

Revidering av regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen med anledning av ny säkerhetsorganisation

Ärendenummer: RS 2024/2576

Paragraf föregående instans: AU § 23

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Förslagna ändringar i 26 § andra stycket reglementet för regionstyrelsen och i 8 § tredje stycket reglementet för miljö- och byggnämnden antas i syfte att samhällsbyggnadsförvaltningen inte längre ska svara inför regionstyrelsen för uppgifter som utförs enligt 29 § i regionstyrelsens reglemente. Ändringarna gäller från och med den 1 mars 2025.

Regionstyrelsens beslut

- För det fall regionfullmäktige antar regionstyrelsens förslag ovan, beslutar regionstyrelsen att anta föreslagna ändringar avseende avsnittet om räddningstjänsten i regionstyrelsens delegationsordning.
- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med en systematisk översyn av regionstyrelsens delegationsordning.

Sammanfattning

Av regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen framgår att samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för regionens räddningstjänst inför regionstyrelsen. Under år 2025 har det genomförts en större utredning kring hur organisationen ska se ut inom beredskap, säkerhet, säkerhetsskydd och räddningstjänst och angränsande områden. Utredningen har resulterat i att en ny samlad beredskap- och säkerhetsorganisation, avdelningen för beredskap och säkerhet, har skapats inom regionstyrelseförvaltningen från den 1 januari 2025.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen ändras på så sätt att ansvaret för att utföra räddningstjänstens uppgifter flyttas från samhällsbyggnadsförvaltningen till regionstyrelseförvaltningen. Syftet är att räddningstjänsten ska bli en del av den nya avdelningen för beredskap och säkerhet inom regionstyrelseförvaltningen. Reglementsändringarna föreslås gälla från och med den 1 mars 2025.

Förslaget innebär ändring i 26 § andra stycket i reglementet för regionstyrelsen och i 8 § tredje stycket i reglementet för miljö- och byggnämnden på så sätt att samhällsbyggnadsförvaltningen inte längre ska svara inför regionstyrelsen för uppgifter som utförs enligt 29 § i regionstyrelsens reglemente.

En följd av att räddningstjänstens verksamhet flyttas till regionstyrelseförvaltningen är att regionstyrelsens delegationsordning behöver revideras. Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att avsnittet avseende räddningstjänst i delegationsordningen revideras utifrån att räddningstjänsten organiseras inom regionstyrelseförvaltningen. Med anledning av den nya säkerhetsorganisationen kan det även finnas skäl att göra ytterligare revideringar av delegationsordningen. Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att regiondirektören får i uppdrag att genomföra en systematisk översyn av regionstyrelsens delegationsordning och vid behov återkomma till regionstyrelsen med förslag på revideringar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsens reglemente

Förslag till ändringar i regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen

Förslag till ändring i regionstyrelsens delegationsordning

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-14

Skickas till

Miljö- och byggnämnden

RS § 23

Planprogram Visby Blåklinten 4-7 m.fl. (Kilen)

Ärendenummer: RS 2023/1651

Paragraf föregående instans: AU § 17

Regionstyrelsens beslut

- Förslaget till planprogram för området Kilen och omgivande gaturum, daterat 2024-11-20, godkänns.

Sammanfattning

Programområdet ligger 400 meter söder om ringmuren och är cirka 4,5 hektar stort. Området kallas Kilen eftersom kvarteren har en kilform som sträcker sig mellan Söderrondellen och parken Tallunden. Kilen har i den fördjupade översiktsplanen för Visby 2025, "Hela Visby", pekats ut som omvandlingsområde.

Miljö- och byggnämnden beslutade 2021-02-09 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett program för området. Regionstyrelsen beslutade 2023-10-31, § 348 att samhällsbyggnadsförvaltningen skulle samråda med framtaget planförslag. Regionstyrelsen beslutade samtidigt att en förstudie för Kilen ska påbörjas i form av ett start-PM och redovisas i regionstyrelsen innan ett arbete med detaljplan påbörjas, att regiondirektören får i uppdrag att öka exploateringsgraden genom att utöka tillåtna höjder och våningsantal inom planprogrammet Kilen där så är möjligt samt att regiondirektören får i uppdrag att skapa förutsättningar för tydlig framdrift i projektet.

Planförslaget har samråtts november 2023 – januari 2024. Totalt har 11 yttranden och 6 utlåtanden inkommit. Med anledning av inkomna synpunkter har planförslaget reviderats i vissa avseenden inför godkännande av programmet. De största ändringarna gäller bedömningen om att en miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram samt en mindre ökning av byggnadshöjd på tillkommande bebyggelse för att möjliggöra för en ökad täthet i bebyggelsen. Samtliga ändringar framgår i samrådsredogörelsen.

Visionen och de strategier som beskrevs i samrådshandlingen kvarstår. När platsen utvecklas ska den växa ihop med sin omgivning och bli en levande småstadsmiljö som utvecklas ur en stark befintlig karaktär. Inom kvarteren balanseras bevarande av kulturmiljökvaliteter med en nybyggnation i en tät och låg småstadsstruktur. En förändring föreslås även för omgivande gaturum för att nå den fördjupade översiktsplanens strävan efter stadsmässighet. Programområdet byggs samman med övriga staden i en finmaskig väv av tydliga offentliga gaturum där gående och cyklister prioriteras i högre grad än idag.

Omvandlingen blir komplex och kräver ett gott och långsiktigt samarbete såväl mellan enskilda exploatörer som mellan exploatörer och regionen. Att nå samsyn mellan markägare, genomföra förstudie, fortsatt utreda frågor i en detaljplaneprocess, sanera marken och sedan bebygga den är en lång process. Kommande arbetsprocess behöver hanteras som ett exploateringsprojekt för att på bästa sätt säkra programmets visioner och hantering av allmänna ytor.

Utifrån samtal med och yttranden från markägare verkar inte en omvandling enligt programmet bli aktuellt inom en snar framtid. Två markägare, de som bland annat har bensinstationer på sina fastigheter, vill och kan inte flytta utifrån nuvarande förutsättningar. Detta innebär att en utveckling i närtid förutsätter att man i fortsatt arbete behöver se vidare på om en etappindelning är möjlig, och hur den i så fall kan se ut.

De största risker/knäckfrågor som identifierats för kommande planarbete:

- Det finns en oenighet bland markägare om önskad markanvändning inom programområdet.
- Det finns ett beroendeförhållande mellan markägare för en utveckling som innefattar bostadsbyggande. Det är oklart hur stort säkerhetsavstånd till befintliga bensinstationer som behövs och hur det påverkar den möjliga utvecklingen av fastigheterna runtomkring. Marksanering för fastigheterna Visby Blåklinten 5 och Visby Blåklinten 6 bedöms behöva samordnas och utföras samtidigt.

- Markföreningar finns i större delen av programområdet. Saneringens påverkan på miljökvalitetsnorm för grundvattnet bedöms som en viktig fråga som måste klargöras.
- Möjlig utveckling av den norra delen av planområdet, om Länsstyrelsen inte ger dispens för nedtagning/flytt av träd enligt programförslaget.
- Finansieringen av föreslagna förändringar på allmän plats när inte alla markägare vill förändra markanvändning och om man detaljplanlägger i etapper.

Önskan har kommit från en markägare inom området att Region Gotland driver platsutvecklingen genom att köpa fastigheterna med bensinstationer för att möjliggöra utveckling av området.

Kostnader för framtagandet av planprogrammet ska regleras i kommande plankostnadsavtal, i samband med detaljplanarbetet. Kostnadsfördelning för planprogrammet behöver utredas vidare då området omfattar fler fastigheter.

Bedömning

Programförslaget bedöms överensstämma med intentionerna i den fördjupade översiktsplanen för Visby och kunna innebära övervägande positiva sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser. Programmet bedöms även överensstämma med intentionerna i den översiktsplan som är under framtagande.

Att en detaljplan tas fram samtidigt för hela området är finansieringsmässigt och processmässigt den rekommenderade vägen. I dagsläget är det dock inte aktuellt då de markägare som har bensinstationer på sina fastigheter fortsatt vill driva befintlig verksamhet. Genomförbarheten för en förändrad markanvändning inom programområdet är alltså utmanande och samtidigt svår för regionen att påverka, då planområdet främst består av privat markäggande.

I och med ett godkännande av planprogrammet ger regionen en samlad vision och förutsättningar för markägare inom området att driva frågan om en ändrad markanvändning vidare. Nästa steg bedöms lämpligen vara att samtliga markägare i området som helhet, alternativt samtliga markägare inom en av de tre etapperna som beskrivs i programhandlingen, arbetar vidare för en möjlig väg framåt. Först då bedöms projektet kunna få en tydlig framdrift som motiverar att regionen lägger ner resurser på en förstudie.

Förvaltningen föreslår att mark- och exploateringsavdelningen ges i uppdrag att utföra en studie rörande framtida lokalisering av drivmedelsförsäljning och markåtkomst för denna inom Visby. Denna studie kan ligga till grund för ställningstagande om eventuell omlokalisering av befintliga bensinstationer inom området.

De frågor som utifrån nuvarande information bedöms som mest avgörande för om området är möjligt att utveckla enligt programförslaget, förutom

markägandet, är frågor gällande marksanering och bensinstationernas behov av skyddsavstånd till bostäder. Finansieringen av marksaneringen, som är tänkt att ske med flera olika parter, försvårar frågan.

I programmet anges inget exploateringstal utan en strävan efter relativt hög täthet. Möjligt våningsantal har höjts en våning där så bedömts möjligt i linje med regionstyrelsens beslut 2023-10-31, § 348.

Det nordligaste kvarteret pekas i programmet ut som en eventuell lämplig etapp. Förvaltningen har efter samrådet bedömt att grönytan direkt öster om programområdet och Söderrondellen, som är utpekad i gällande översiktsplan för omvandling, kan vara lämplig att inkludera i denna etapp för att ta ett helhetsgrepp när ombyggnad av Söderrondellen ska studeras. Denna mark ägs av kommunen. Förvaltningen föreslår att frågan studeras vidare parallellt med förstudien. Förstudien bedöms ta cirka 1 år från att den är fullt resurssatt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Felicia Klasson, planarkitekt, och Susanna Collin, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Beslut om betydande miljöpåverkan, Region Gotland, 2024-02-12

Samrådsredogörelse, 2024-10-21

Program för området Kilen och omgivande gaturum, 2024-11-20

Miljö- och byggnämnden 2024-11-20, § 193

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-04

Skickas till

Miljö- och byggnämnden, MBN 2022/131

Sändlista

RS § 24

Detaljplan Tofta Krokstäde 1:38, östra delen, m.fl.

Ärendenummer: RS 2024/2559

Paragraf föregående instans: AU § 18

Sammanfattning

Ärendet utgår.

RS § 25 Exploateringsavtal Tofta Krokstäde 1:38

Ärendenummer: RS 2024/2518
Paragraf föregående instans: AU § 19

Sammanfattning

Ärendet utgår.

RS § 26

Markanvisning Visby Furiren 1

Ärendenummer: RS 2024/2153

Paragraf föregående instans: AU § 20

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören ges i uppdrag att utlysa fastigheten Gotland Visby Furiren 1 för markanvisning med ett anbudsförfarande.

Sammanfattning

Fastigheten Gotland Visby Furiren 1 är belägen i östra Visby vid Follingboväg, cirka 1.2 kilometer från Östercentrum, se kartbild nedan, och utgör en av få återstående obebyggda fastigheter inom utvecklingen av A7-området som pågått under de senaste 10 åren. Fastigheten omfattas av detaljplan 09-P-271 för kvarteret Kaptinen med flera i Visby (del av Artilleriet 1:33), som vann laga kraft 2016-04-14. Detaljplanen anger användningen bostäder i form av rad- eller kedjehus i två våningar och medger uppskattningsvis bygg rätt för upp till 15 bostäder.

Fastighetens geografiska lokalisering i Visby

Fastigheten markerad i gult

Varför fastigheten inte tidigare har sålts och utvecklats i takt med övriga fastigheter inom området är på grund av osäkerhet kring huruvida detaljplanens bestämmelser stått i strid med varandra. Detta skulle riskera att bygglov inte kan erhållas i enlighet med vad Region Gotland utfäst vid en eventuell försäljning och föranleda risk för fel i fastighet. Därför har regionen avvaktat med att genomföra en markanvisning av fastigheten till dess att frågan blivit utredd.

Efter gemensam utredning med representanter från bygglovsavdelningen, mark- och exploateringsavdelningen och planenheten inom samhällsbyggnadsförvaltningen, har slutsatsen dragits att detaljplanens bestämmelser inte är motstridiga och att det därför inte föreligger några hinder mot att sälja fastigheten.

Region Gotland kan enligt riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal välja mellan markanvisningstävling, anbudsförfarande, direktanvisning och dubbel markanvisning. Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att markanvisa Visby Furiren 1 genom ett anbudsförfarande.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör samma bedömning som samhällsbyggnadsförvaltningen, att anbudsförfarande är det lämpligaste valet av metod i detta fall. Motiveringarna till detta är:

- Gällande detaljplan har tillräckligt styrande bestämmelser, vilket talar emot behovet att en markanvisningstävling.
- På grund av fastighetens läge bedöms den vara för attraktiv att direktanvisa, men är inte tillräckligt omfattande för att motivera en dubbel markanvisning.

Vidare bidrar en försäljning av fastigheten till regionens mål om att möjliggöra för 500 bostäder per år på Gotland under perioden 2024-2027, eftersom gällande plan antogs innan målen uppställdes och räknades då in i det befintliga beståndet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att försäljningen kommer att ske i enlighet med bestämmelsen om likabehandling i 2 kap. 3 § kommunallagen. Genom ett anbudsförfarande kan fastigheten säljas på marknadsmässiga villkor, vilket inte gynnar enskilda aktörer. Förfarandet följer antagna riktlinjer och efterlever även bestämmelserna i lagen om kommunala riktlinjer för kommunala markanvisningar.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en försäljning medför intäkter för regionen som överstiger kostnaderna för att genomföra markanvisningen och medför därför ett positivt netto.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt. Påverkan på klimat och miljö har prövats vid framtagandet av gällande detaljplan.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 27

Återrapportering av uppdrag. Återtagande av markanvisning för vätgasstation

Ärendenummer: RS 2024/2202

Paragraf föregående instans: AU § 21

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen godkänner att markanvisningen för del av Gotland Visby Norr 1:1 m.fl. till förmån för Vireon Sverige AB återtas av Region Gotland.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2023-09-27, § 309 att godkänna direktanvisning av mark avseende del av Visby Norr 1:1, del av Visby Annelund 1:137 och 1:139 samt del av Visby Skarphäll 1:1. Vidare fick regiondirektören i uppdrag att upprätta ett markanvisningsavtal med Vireon Sverige AB. Parallellt med förhandling om markkupplåtelsen påbörjade Vireon Sverige AB projektering inom området varvid det framkom tidigare okända uppgifter, som riskerade att medföra en fördröjd tidplan för projektet, avseende nedlagda ledningar i området som inte uppdagats när ledningsägaren remitterats i frågan. Vidare förelåg det oklarheter gällande ägandeskapet för en byggnad på platsen. Region Gotland såg över möjligheten för en eventuellt ledningsflytt genom överenskommelser med ledningsägaren. Emellertid var projektet redan vid beslut om markanvisning under en ansträngd tidsplan då Vireon Sverige AB tidigare erhållit finansiellt bidrag från Energimyndigheten som löpte ut till sommaren 2024. Vireon Sverige AB har följaktligen valt att inte nyttja sin markoption och därmed återlämnat markanvisningen till Region Gotland. Därför föreslås att uppdraget om att verkställa markanvisningen utgår från pågående exploateringsprojekt Industrimark i Visby.

Det markanvisade området invid Hangarvägen i Visby

Bedömning

De hinder som uppkom i samband med projektering bedöms av förvaltningen som hanterbara ur Region Gotlands perspektiv. Den ansträngda tidsplan och de följd effekter som en fördröjning och den merkostnad detta skulle medföra för Vireon Sverige AB är inte faktorer som förvaltningen inte kan bedöma. Eftersom Vireon Sverige AB har återlämnat sin markoption föreslår förvaltningen att regionstyrelsen godkänner återrapporteringen att markanvisningen för del av Gotland Visby Norr 1:1 m.fl. återtogs av Region Gotland.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Beslutet om markanvisning har tillkommit på laglig grund och i enlighet med Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal. Inget avtal har träffats med byggherren innan markanvisningen återlämnades.

2. Ekonomiskt perspektiv

Planerad markupplåtelse bedömdes medföra en årlig intäkt för Region Gotland som numera utgår.

3. Barnperspektiv

Påverkas ej.

4. Jämställdhetsperspektiv

Påverkas ej.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Påverkas ej.

6. Klimat och miljöperspektiv

Projektet avseende vätgastankstation bedömdes medföra en positiv effekt ur ett klimat- och miljöperspektiv som nu inte realiseras.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 28

Resultatrapportering av det regionala utvecklingsarbetet 2024

Ärendenummer: RS 2024/2510

Paragraf föregående instans: REGU § 18

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Resultatredovisningen fastställs.
-

Sammanfattning

Utifrån lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar respektive förordning (2024:99) om resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet ska Region Gotland följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet till regeringen. Redovisningen för 2024, enligt mall och anvisningar från Tillväxtverket, ska tillställas Regeringskansliet senast den 21 februari 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet 2024

Förordning (2024:99) om resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 29

Tidplan för översyn av Vårt Gotland 2040

Ärendenummer: RS 2024/2507

Paragraf föregående instans: REGU § 15

Regionstyrelsens beslut

- Övergripande tidsplan för översyn av Vårt Gotland 2040 fastställs.
-

Sammanfattning

Gotlands regionala utvecklingsstrategi, *Vårt Gotland 2040*, antogs i februari 2021 efter en bred och deltagande process där offentliga aktörer, näringsliv, ideella organisationer och invånare på Gotland engagerades. Enligt *förordningen (SFS 2024:100) om regionalt utvecklingsarbete* ska regionala utvecklingsstrategier ses över åtminstone en gång per mandatperiod. Syftet är att hålla strategin aktuell och anpassad efter förändrade förutsättningar och behov. Dessutom bör den utvecklas och revideras utifrån lärdomar och erfarenheter som uppkommer i arbetet med strategin.

Omfattning och utformning av översynen är däremot inte reglerad utan avgörs av aktuella behov i respektive region. För Gotlands del innebär detta att en första översyn av *Vårt Gotland 2040* ska göras innan nästa ordinarie riksdags-, region-, och kommunval i september 2026.

I bifogat *Förslag till tidsplan för Översyn av Vårt Gotland 2040* anges en övergripande struktur och tidsplan där arbetet delas in i två faser med olika fokus för denna och nästa mandatperiod. Översynen under nuvarande mandatperiod, *fas 1*, föreslås fokusera på utvärdering och analys av RUS-processens olika delar och inhämtning av erfarenheter och lärdomar från delaktiga aktörer. Syftet är dels att utvärdera och dra lärdomar från framtagandet och implementeringen av strategin, dels att ta fram ett genomarbetat underlag och förslag till en kommande översyn och eventuell revidering under 2027–2028.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag till tidsplan för översyn av Vårt Gotland 2040 daterad 2024-12-16

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 30

Årshjul för regionala utvecklingsutskottets fördjupningar 2025

Ärendenummer: RS 2024/2508

Paragraf föregående instans: REGU § 16

Regionstyrelsens beslut

- Årshjulet antas som vägledande för de tematiska fördjupningarna på det regionala utvecklingsutskottet.
-

Sammanfattning

Det regionala utvecklingsutskottet arbetar med tematiska fördjupningar i angelägna ämnen, utifrån såväl ett kunskaps- som styrningsperspektiv. De förläggs normalt sett på eftermiddagarna mellan kl. 13-15 och innehåller en kombination av information och diskussion. De tematiska fördjupningarna ska också relateras till såväl politiska prioriteringar som rapportering till regionfullmäktige och regeringen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Årshjul regionalt utvecklingsutskott 2025

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 31

Information. Teman för samverkansforum 2025

Ärendenummer: RS 2024/2509

Paragraf föregående instans: REGU § 17

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

För att stärka genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin, Vårt Gotland 2040, har Region Gotland etablerat två samverkansforum: Forum för tillväxt, klimat och miljö samt Forum för social välfärd. Forumen har till uppgift att samordna insatser och stärka samsyn bland aktörer inom sina respektive områden. Syftet är att genom dialog, kunskapsutbyte och gemensamt ansvarstagande bidra till att uppfylla målen i strategin. Forumens arbete sker i nära koppling till de tre genomförandeprogram som stödjer strategin: näringslivets förutsättningar och innovation, klimat, miljö och energi, samt social välfärd. I detta ärende redovisas de teman som valts inför 2025.

Forumet samlas fyra gånger per år och har inför 2025 valt följande teman för sina möten:

Forum för social välfärd

18 februari, 2025

Vägen till ett socialt hållbart Gotland: Uppföljning, lägesbild och kraftsamling framåt.

9 april, 2025 kl. 13.00–15.30

Samhällets omställning till förebyggande och hälsofrämjande.

11 september, 2025

Att förebygga brott – allas ansvar!

12 november, 2025

Barnrätt – barn och unga är framtiden

Forum för Klimat, tillväxt och miljö

25 februari, 2025

Näringslivssamverkan, fou-projekt och talangattraktion

10 april, 2025

Bostadsförsörjning, mark- och etableringsfrågor

25 september, 2025

Framtidens hållbara resande och transportlösningar

20 november, 2025

Destinationsutveckling och företagsklimat

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 32 Återkoppling från politikerforum

Ärendenummer: RS 2024/2511

Paragraf föregående instans: REGU § 19

Regionstyrelsens beslut

- En återkommande punkt införs på dagordningen för det regionala utvecklingsutskottet med lydelsen: Förberedelse inför kommande politikerforum/återkoppling från senaste politikerforum.
 - Informationen från senaste politikerforum tas emot.
-

Sammanfattning

För att säkerställa regelbundna förberedelser inför politikerforum och återkoppling och dialog kring frågor som diskuteras på politikerforum föreslås en stående punkt på regionalt utvecklingsutskottets agenda; Förberedelse inför kommande politikerforum/återrapportering från senaste politikerforum

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Minnesanteckningar från senaste politikerforum

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 33

Information. Lägesrapport OECD-projekt, öars ekonomi och reformdesign

Ärendenummer: RS 2024/1283

Paragraf föregående instans: REGU § 9

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.
-

Sammanfattning

Projektet ”Öars ekonomi och reformdesign” befinner sig ännu i analysfasen.

Den 14-15 november genomförde Region Gotland, i samarbete med kommissionen, Öckerö kommun och Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, en workshop om ö-säkring (island proofing) och användning av data.

OECD har tagit fram en slutlig version av rapport för Sverige. Under hösten har den svenska samarbetsgruppen lämnat synpunkter vid två tillfällen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Roland Engkvist, strateg och Erik Bäckström, analytiker, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Program TSI TAIEX Sweden 14 to 15 November 2024 in Stockholm

Bilaga TAIEX TSI Workshop day 1 final

Bilaga TAIEX TSI workshop day 2 final

Bilaga OECD Presentation SE Islands Economies 20241114

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 34

Remissversion. Region Gotlands internationella strategi 2025-2028

Ärendenummer: RS 2024/1121

Paragraf föregående instans: REGU § 13

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att sända förslag till reviderad internationell strategi för Region Gotland 2025-2028 på remiss till Region Gotlands nämnder och bolagsstyrelser. Återrapportering av remissrundan ska ske enligt föreslagen tidplan.

Sammanfattning

Internationell strategi för Region Gotland 2021-2024 antogs den 21 juni 2021 av regionfullmäktige, RF § 101. Strategins syfte är att klargöra hur Region Gotlands internationella arbete ska bidra till att uppnå målen i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040, och ge ramar för Region Gotlands nämnder och förvaltningar att integrera det internationella arbetet i sina verksamheter.

Målen är att främja internationellt utbyte för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tillväxt på Gotland och att utveckla Region Gotlands verksamheter. Det internationella arbetet sker i förvaltningarnas verksamheter, med fokus på ökat lärande och kunnande, för att utveckla verksamheternas kvalitet.

Då de årliga uppföljningarna av innevarande period har visat att Region Gotlands internationella strategi fyller sitt syfte för inriktning och avgränsning av det internationella arbetet, är förslaget till reviderad internationell strategi för Region Gotland huvudsakligen en aktualiserad version och därtill ett antal språkliga justeringar. Det som är nytt är att förslaget:

- omfattar hela regionkoncernen,
- knyter an till regionfullmäktiges prioriteringar i Region Gotlands styrmodell,
- förtydligar regionstyrelsens befogenhet att driva en strategiskt prioriterad fråga internationellt
- lyfter fram kopplingen till Region Gotlands strategiska arbete med smart specialisering
- synliggör de teman som de internationella nätverken arbetar med som Region Gotland är medlem i och visar med vad de kan bidra till i arbetet med regionfullmäktiges prioriteringar.

En revidering av strategin utgör ett tillfälle att samla in erfarenheter och medskick från nämnder och förvaltningar och bolag kring internationellt strategiskt arbete. Förslaget föreslås därför sändas på intern remiss till samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

Tidplanen ska möjliggöra för regionfullmäktige att anta förslaget till reviderad internationell strategi för Region Gotland senast den 22 september 2025.

Bedömning

Region Gotlands internationella strategi ger ramar avseende mål, samarbeten i internationella nätverk, ansvarsfördelning och roller för olika funktioner i Region Gotlands interna organisation. Det visar de årliga uppföljningarna av Region Gotlands internationella strategi. Uppföljningen visar även att förvaltningar och nämnder ägnar sig, i varierande grad och omfattning, åt internationellt arbete, omvärldsbevakning och samarbeten inom de prioriterade internationella nätverken. Förvaltningen bedömer att det internationella arbetet som Region Gotlands förvaltningar och nämnder genomför bidrar till måluppfyllelse enligt de prioriteringar som finns i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040, i synnerhet till:

- Främja hälsa, delaktighet och trygghet.
- Säkra kompetensen.
- Gå före i klimat- och energiomställningen.
- Stimulera innovation och förnyelse.
- Utveckla attraktionskraften.
- Utveckla kulturen och ta tillvara kulturmiljöerna.

Inom ramen för Region Gotlands interna internationella nätverk har några faktorer som påverkar genomförandet identifierats:

- Det finns ett intresse och en nyfikenhet att arbeta med internationella projekt och samarbeten, samtidigt så sätter resurser i form av tid, konkurrerande uppdrag och budget ramar för vad som hinns med.
- Det finns en vana av att arbeta med projekt som arbetsform och i nätverk, men linjeorganisation och projekt måste koppla an till varandra, för att projektresultat ska ge mervärde.

Det finns erfarenheter av att söka externfinansiering inte minst från nationella källor, men det behövs stöd i omvärldsbevakning av internationella utlysningar och i ansökningsförfarandet samt i rapporteringen.

Sedan etablerandet av ett finansieringsteam på regionstyrelseförvaltningen har stödmöjligheterna för Region Gotlands verksamheter ökat för att kunna driva fler externfinansierade och internationella projekt.

I framtagandet av förslaget, har det framkommit önskemål om att strategin bör ge en mer tematisk vägledning. Därför innehåller förslaget dels en bilaga där det framgår hur regionfullmäktiges prioriteringar och de internationella

nätverkens verksamhet skulle kunna bidra, dels omnämnande av smart specialisering.

För att få en aktualiserad bild av strategins användning och relevans för hela regionkoncernen, föreslås regionstyrelsen sända förslaget på intern remiss till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Därför föreslås en remissperiod från den 31 januari 2025 till den 15 maj 2025, för hantering på regionalt utvecklingsutskott 21 augusti, regionstyrelsen den 2 september, och slutligen regionfullmäktige den 22 september.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

Enligt rutinen *"Fördjupat handläggarsöd – konsekvensanalys av tvärperspektiv i tjänsteskrivelse"*, version 1.0, framtagen 2022-01-31, ska en konsekvensanalys genomföras i ärenden om bland andra regionens planer, program, policyer.

Internationell strategi är ett koncernövergripande styrdokument. Ärendet avser en revidering av en befintlig strategi. Arbetet med genomförande äger rum på förvaltnings- och bolagsnivåer. Sålunda bör förvaltningen göra en bedömning av konsekvenser av förslaget till reviderad strategi med avgränsning till relevanta tvärperspektiv på den strategiska nivån.

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Det finns inget lagmässigt som hindrar en primärkommun från att ta fram en internationell strategi.

2. Ekonomiskt perspektiv

Den praktiska tillämpningen av strategin kan medföra kostnader avseende arbetstid och för att delta i utbyten och samarbeten. Samtidigt kan tillämpningen av strategin medföra resurser till Region Gotland i former av extern expertis och extern finansiering.

3. Barnperspektiv

Samtliga barn på Gotland kan komma att beröras i tillämpningen av strategin, inte minst genom externfinansierade insatser inom ramen för EU-projekt eller internationella utbyten via ERASMUS+, eller insatser som syftar till att förbereda unga gotlänningar för en internationell arbetsmarknad. Strategins mål är dock på en övergripande nivå. Det kan vara lämpligt i framtagnad av konkreta insatser att beakta barnens åsikter.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att förslaget kan i aktiviteter som genomförs med strategin som stöd få olika konsekvenser för kvinnor och män, flickor och pojkar, och för personer med annan könsidentitet. Förslaget till Internationell strategi efterfrågar i uppföljningen av strategin att könsuppdelad statistik ska redovisas,

där så är möjligt, för representation och resurser. Det kan vara svårt att få en rättvisande bild av jämställdhetskONSEKVENSerna med en sådan avgränsning. Likväl bedömer förvaltningen att det på strateginivå är vad som är rimligt att begära inom ramen för strategins uppföljning. I det konkreta genomförandet av aktiviteter, där kan en fullskalig jämställdhetsintegrering, med exempelvis 4R-modellen, utgöra ett naturligt inslag.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att strategin kan i sin tillämpning få genomslag i alla delar av Gotland, beroende av deltagande i aktiviteter och av förmedlade bilder av Gotland som marknadsförs inom ramen för konkreta åtgärder. Det går inte på förhand bedöma i vad mån det kan gynna eller missgynna någon geografisk del av Gotland. Strategin i sig omfattar hela Gotland och Region Gotlands samtliga verksamheter.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att strategin kan medföra negativa effekter för klimatet och miljön genom resande för att delta i utbyten och samarbeten, och positiva effekter genom de nyttor som faller ut av deltagande i internationella utbyten och samarbeten och den ökade tillgängligheten till extern sakkunskap.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Förslag reviderad internationell strategi för Region Gotland daterad 2024-12-12

Bilaga Internationell strategi för Region Gotland 2021-2024

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 35

Beslut om deltagande i internationella möten 2025

Ärendenummer: RS 2025/42

Paragraf föregående instans: REGU § 10

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar om deltagande i internationella möten i enlighet med vad som anges i bilaga till protokollet.
-

Sammanfattning

Region Gotland har en arbetsgång som syftar till att förtydliga Region Gotlands internationella synlighet och engagemang i organisationer och nätverk: Arbetsgången för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden (RS 2018/454).

En del i arbetsgången är att ta ställning till deltagande i möten som politiska företrädare för Region Gotland får inbjudningar till.

Bedömning

Region Gotland ämnar delta i följande möten och konferenser:

CPMR planering General Assembly 2025, Barcelona, Spanien

CPMR:s sekretariat arrangerar planering av 2025 års generalförsamling i Barcelona, där vårdregionen, sekretariatet och ordförande för CPMR deltar. Ett deltagande inom ramen för regionsrådets roll som ordförande för CPMR. Förvaltningen bidrar med sakkunnig som stöd.

CPMR Island Commission conference "Strengthening EU Islands' grids and electricity system towards a 100% renewable supply", Bryssel, Belgien

CPMR Island Commission är en geografisk kommission som Region Gotland är aktiv medlem i. Temat för konferensen är relevant, likaså samarbetspartner för evenemanget, nämligen Clean energy for EU islands (CE4EUI). Därtill med ett förväntat deltagande från EU-kommissionen som är att bedöma som relevant för Region Gotland. Deltagandet är även ett uppdrag inom ramen för regionrådets roll som ordförande för CPMR.

CPMR BSC Commission Executive, Bryssel, Belgien

Inbjudan från CPMR BSC:s ordförande att medverka vid Östersjökommissionens styrelsemöte. Ett deltagande inom ramen för regionsrådets roll som ordförande för CPMR. Förvaltningen bidrar med sakkunnig som stöd.

High-level roundtable “Fisheries and Oceans Dialogue - helping design the European Ocean Pact”, Bryssel, Belgien

En personlig inbjudan från kommissionär Kadis till regionråd i sin egenskap av ordförande för CPMR att delta i ett högnivåmöte med representanter från EU-institutionerna.

CPMR Political Bureau, Bari, Italien

Political Bureau är CPMR:s styrelse och CPMR:s ordförande leder styrelsen arbete. Ett deltagande inom ramen för regionrådets roll som ordförande för CPMR. Förvaltningen bidrar med sakkunnig som stöd till regionrådet.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Riktlinjer Resor i tjänsten 2019-12-11

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-14

Skickas till

Förvaltningscontroller RSF

RS § 36

Information. Rapportering Internationell strategi och EU

Ärendenummer: RS 2023/967

Paragraf föregående instans: REGU § 11

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

I enlighet med *Arbetsgång för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden* (RS 2018/454) redovisas här:

- Reserapporter.
- Världskongress Organization of World Heritage Cities, OWHC, den 24 till 27 september 2024, Córdoba, Spanien.
- EU Week of Cities and Regions, 8-10 oktober 2024, Bryssel, Belgien.
- Inkomna inbjudningar till internationella konferenser och möten i Sverige och utomlands.
- Aktiviteter genomförande inom ramen för ordförandeskapet i CPMR.
- Övrigt från de internationella nätverken.
- OWHC – workhop hösten 2025 på Gotland?
- Baltic Cities Bulletin autumn 2024 med artikel om unga på Gotland.
- Rapport från Gammalsvenskby – november 2024.

Arbetsgången för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden syftar till att förtydliga Region Gotlands internationella synlighet och engagemang i organisationer och nätverk på en övergripande strategisk nivå.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-14

RS § 37 Ledamöter till övervakningskommitté för FRO och ERUF 2021-2027

Ärendenummer: RS 2022/935

Paragraf föregående instans: REGU § 12

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att utse Meit Fohlin till ordinarie ledamot i övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning (FRO).
- Regionstyrelsen beslutar att utse Stefan Persson till ersättare i övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning (FRO).
- Regionstyrelsen beslutar att utse Susanna Palomaa till ersättare i övervakningskommittén för den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 7 juni 2022 vilka organisationer som skulle ingå i övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning och i Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2021-2027. Den av Region Gotland utsedda ledamoten som ersättare i den förra fonden och ordinarie i den senare fonden arbetar inte längre inom Region Gotland. Därför behöver Region Gotland utse en ny person för respektive övervakningskommitté.

Bedömning

Fonden för en rättvis omställning (FRO) är en EU-fond som fokuserar på de industrier och län med mycket höga koldioxidutsläpp. I Sverige omfattar FRO tre regioner: Gotland, Västerbotten och Norrbotten. I Norrbotten och i Västerbotten har de utsett en förtroendevald till ordinarie ledamot och en tjänsteperson som ersättare i övervakningskommittén. I både Norrbotten och i Västerbotten är det ordförande i respektive regions regionala utvecklingsnämnd som är utsedd till ordinarie ledamot.

För att få en överensstämmelse med de två andra regionerna i FRO, föreslår regionstyrelseförvaltningen att Region Gotland följer deras exempel och utser ordförande i det regionala utvecklingsutskottet till ordinarie ledamot.

I övervakningskommittén för ERUF har andra regioner utsett tjänstepersoner som ersättare.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att utse följande personer:

- Meit Fohlin, ordförande i det regionala utvecklingsutskottet och regionstyrelsens ordförande, som ordinarie till övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning för programperioden 2021-2027.

- Susanna Palomaa, enhetschef regional utveckling, som ersättare till övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning för programperioden 2021-2027.

Regionstyrelseförvaltningen motiverar namnförslaget till ersättare i den Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2021-2027, Susanna Palomaa, med att hon har god kännedom om regionala strategier som knyter an till programmet för ERUF.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 38

Nominering till ordförande och vice ordförande i CPMR BSC arbetsgrupper 2025-2027

Ärendenummer: RS 2024/2478

Paragraf föregående instans: REGU § 14

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att inte nominera någon kandidat för 2025-2027.
-

Sammanfattning

Den tvååriga mandatperioden för posterna som ordförande och vice ordförande för BSC:s fyra tematiska arbetsgrupper (sjöfart, transport, energi och klimat, Arktis) kommer att förlängas med en ny tvåårsperiod. Region Gotland avstår från att nominera en kandidat.

Bedömning

Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) är ett prioriterat internationellt nätverk för Region Gotland. CPMR:s grundarbete med analys och erfarenhetsutbyte äger rum i de geografiska kommissionerna, vilka är 6 till antalet. Region Gotland är medlem i 2 av dem, nämligen Island Commission och Baltic Sea Commission.

Vid sitt nästa möte i början av februari 2025 kommer verkställande kommittén för Baltic Sea Commission (BSC) att utse ordförande och vice ordförande för alla BSC:s tematiska arbetsgrupper för en tvåårig mandatperiod 2025-2026, på grundval av de ansökningar som inkommit.

Arbetsgruppernas ordförande och vice ordförande, med stöd av sina respektive tjänstepersoner, ansvarar för att säkerställa utarbetandet och genomförandet av arbetsgruppens handlingsplan genom att organisera arbetsgruppens möten och andra evenemang (dagordning, arbetsdokument, protokoll), företräda arbetsgruppen vid relevanta evenemang, utarbeta relevanta tekniska dokument och politiska ståndpunkter. De ansvarar för att leda utvecklingen av en tvåårig handlingsplan, med stöd av andra medlemmar i arbetsgruppen, som fastställer de tematiska prioriteringarna för de kommande två åren, som kommer att presenteras och antas vid BSC:s generalförsamling 2025. Ordförandena för varje arbetsgrupp inbjuds att delta och rapportera vid verkställande utskottets möten.

Uppdraget för de tematiska arbetsgrupperna omfattar följande moment:

- Övervaka relevant politisk utveckling på EU-nivå och nationell nivå.

- Formulera politiska ståndpunkter, tekniska dokument, rapporter, uttalanden och bidrag till offentliga samråd om relevant EU-politik och relevanta EU-instrument.
- Främja BSC:s medlemsregioners intressen på specifika politikområden och delta i relevanta evenemang.
- Utbyta bästa praxis och erfarenheter mellan medlemsregionerna och dela riktad information.
- Fungera som en gemensam plattform för projektutveckling.

För att lösa sitt uppdrag, har arbetsgruppen ett nära samarbete med EU:s institutioner, t.ex. relevanta generaldirektorat och Europaparlamentet, men också med relevanta policy area inom Östersjöstrategin, den privata sektorn och andra relevanta intressenter inom det tematiska området. Arbetsformen handlar konkret om att arrangera mötesarenor där arbetet kan äga rum fysiskt och digitalt.

Det finns mervärden av att vara ordförande eller vice ordförande, inte minst för att påverka utformningen av den tematiska arbetsgruppens prioriteringar och genom de kontaktytor som följer av ordförandeskapet. Men det ställer krav på resurser i form av arbetstid för förtroendevald och för sakkunniga från förvaltningen, utöver finansiella kostnader för att utföra ordförandeskapet.

Som medlemsregion i CPMR BSC kan Region Gotland delta i de seminarier som de tematiska arbetsgrupperna arrangerar. Förvaltningen ser fördelar med att utifrån Region Gotlands sakstrategiska prioriteringar mer aktivt delta i de tematiska arbetsgruppernas seminarier.

Om det under innevarande period visar sig att Region Gotland vill bli mer drivande i en viss prioriterad fråga, då skulle en ordförandekandidatur för nästkommande period kunna vara ett naturligt led.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-14

RS § 39

Information. Företagsklimat 2025

Ärendenummer: RS 2024/2556

Paragraf föregående instans: REGU § 4

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Företagsklimatet på Gotland har i olika mätningar och rankingar under många år generellt varit lågt. Flertalet aktiviteter har över tid genomförts för att förbättra resultatet i mätningarna utan påverkan av resultatet mer än marginellt inom några områden. Under 2024 har regionstyrelseförvaltningen även skapat en förvaltningsöverskridande samverkansgrupp med målet att förbättra Region Gotlands rankingplacering och därigenom företagsklimatet på Gotland. Den 6 november 2024 genomfördes även en företagarrukost med inriktning på att skapa ett nuläge och att utgöra starten för fortsatt dialog om arbete med näringslivet.

För att fokusera på företagsklimatet planerar Region Gotland flera aktiviteter framöver, rundabordssamtal om konkreta ärenden, lokala möten med företagare, företagarrukostar och månatliga företagsbesök. Ambitionen är även att en uppföljningsstruktur ska utformas som kombinerar både kvantitativa och kvalitativa kunskapsunderlag för att följa utvecklingen av företagsklimatet på Gotland. De olika åtgärderna syftar till att stärka dialogen och förbättra relationerna mellan Region Gotland och det gotländska näringslivet. Därutöver föreslås att Region Gotland accepterar erbjudandet om utbildningen "Vässa din kommun" från Svenskt Näringsliv med målet att stärka Region Gotlands nöjdhetsindex och förbättra placeringen på de olika rankingar som görs.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samanställning Företagarrukost Företagsklimat 2024-11-06 original
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

Skickas till

Enheten Hållbar Tillväxt

RS § 40

Deltagande i Svenskt Näringslivs program "Vässa din kommun"

Ärendenummer: RS 2024/2406

Paragraf föregående instans: REGU § 5

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att enligt upprättad beskrivning vid två tillfällen genomföra "Vässa din kommun" med stöd av Svenskt Näringsliv.
- Regionstyrelsen beslutar att deltagare ska vara regionstyrelsens arbetsutskott, regionala utvecklingsutskottet och därutöver en representant från vardera övrigt parti i regionfullmäktige. Deltagare från tjänstemannaorganisationen ska vara chefer och medarbetare från regionstyrelseförvaltningen, teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen med ansvar för och i direktkontakt med företagare, samt de medarbetare i övrigt som regiondirektören utser.

Sammanfattning

Företagsklimatet på Gotland har under lång tid rankats lågt i olika mätningar och undersökningar. För att förbättra situationen är det avgörande att öka organisationens medvetenhet om näringslivets betydelse. Ett centralt verktyg i detta arbete är Svenskt Näringslivs program "Vässa din kommun".

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att genomförande av workshopen "*Vässa din kommun*" i alla led, skapar gemensam förståelse och utvecklingsambition för att därigenom kunna verka för att det koncernövergripande målet kan bli verkligt.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att beslutspunkt två i regionstyrelseförvaltningens förslag ändras enligt nedan.

- Regionstyrelsen beslutar att deltagare ska vara regionstyrelsens arbetsutskott, regionala utvecklingsutskottet och därutöver en representant från vardera övrigt parti i regionfullmäktige. Deltagare från tjänstemannaorganisationen ska vara chefer och medarbetare från regionstyrelseförvaltningen, teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen med ansvar för och i direktkontakt med företagare, samt de medarbetare i övrigt som regiondirektören utser.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-18

Skickas till

Enheten Hållbar Tillväxt

RS § 41 Hållbarhetssäkring av projekt

Ärendenummer: RS 2024/2500

Paragraf föregående instans: REGU § 1

Regionstyrelsens beslut

- Bedömningsunderlag för hållbarhetssäkring av beslut som finansieras av anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder godkänns.

Sammanfattning

Hållbar utveckling är en central del av Region Gotlands arbete och utgör en grund för finansieringen av projekt inom ramen för anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder. Även på nationell nivå arbetar Tillväxtverket med att utveckla en hållbarhetssäkring för projekt. Detta arbete syftar till att skapa en enhetlig och systematisk metodik som kan tillämpas i hela landet. Region Gotland följer detta arbete noggrant och har därför valt att inte utveckla en egen alltför omfattande metodik utan istället skapa förutsättningar för anpassning av det regionala arbetet till de nationella riktlinjer som väntas. Med detta som bakgrund har ett förenklat bedömningsunderlag för hållbarhetssäkring av projektbeslut tagits fram. Syftet är att kvalitetssäkra Region Gotlands hållbarhetsaspekter i det regionala utvecklingsarbetet genom hållbarhetssäkring av finansiella beslut. Detta görs i avvaktan på nya direktiv utifrån det nationella arbetet kring hållbarhetsbedömning

För att säkerställa att projekt bidrar till målen i Agenda 2030, Regional utvecklingsstrategi (RUS) och genomförandeprogram används i dag metoder som projektlogik och förändringslogik. Dessa metoder har visat sig vara effektiva för att skapa kopplingar mellan aktiviteter, resurser och förväntade resultat, med målet att i slutändan bidra till hållbar utveckling på Gotland. Dock saknas en konsekvent metod för att integrera och likvärdigt bedöma de tre hållbarhetsdimensionerna (miljö, social och ekonomi). Därför har ett nytt bedömningsunderlag tagits fram för att vidareutveckla processen och skapa en tydligare och mer systematisk integration av hållbarhetsperspektiven, vilket ytterligare stärker projektens bidrag till hållbar utveckling på Gotland.

Bedömning

Den nuvarande metoden för hållbarhetssäkring, baserad på projektlogik och förändringslogik, har varit ett användbart verktyg för att säkerställa att projekt adresserar mål i Agenda 2030, Vårt Gotland 2040 och genomförandeprogram. Samtidigt finns möjligheter att ytterligare utveckla processen, särskilt när det gäller att säkerställa att de tre hållbarhetsdimensionerna (miljö, social och ekonomi) bedöms likvärdigt och konsekvent.

Tillväxtverket arbetar för närvarande med att utveckla en nationell hållbarhetssäkring för projekt. Region Gotland följer detta arbete och ser det

som en möjlighet att harmonisera det regionala hållbarhetsarbetet med de nationella riktlinjer som väntas. Under tiden används en förenklad mall som ett praktiskt verktyg för att integrera hållbarhetsperspektiven och stärka transparensen i projektbedömningarna.

Den föreslagna mallen i bedömningsunderlaget med poängsystem skapar förutsättningar för en tydligare och mer systematisk integration av hållbarhetsperspektiven. Genom att inkludera konkreta frågor och en tydlig poängsättning blir beslutsunderlaget mer transparent och rättvist. Implementeringen av denna mallen förväntas förbättra regionens förmåga att prioritera och följa upp projekt som finansieras med anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder, vilket stärker både hållbarhetsarbetet och den långsiktiga utvecklingen av Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga. Bedömningsunderlag REGU 2025-01-14
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-13

Skickas till

Enheten Hållbar Tillväxt

RS § 42

Information. Delegationsbeslut år 2024 relaterade till det regionala utvecklingsuppdraget

Ärendenummer: RS 2024/2501

Paragraf föregående instans: REGU § 2

Regionstyrelsens beslut

Information om följande beslut, som fattats med stöd av delegation, tas emot:

- Delegationsbeslut, Ändring: Strukturer för validering Gotland, regional utvecklingsdirektör, 2024-10-20, RS 2022/1033.
- Delegationsbeslut, Inför aktionsplan för ungas psykiska välbefinnande på Gotland, ansökan om medel för regionala utvecklingsåtgärder, 2024-11-29, regiondirektör, 2024-11-29, RS 2024/2459.
- Delegationsbeslut, Strategisk planering i det regionala utvecklingsarbetet, förberedande steg, regiondirektör, 2024-11-29, RS 2024/2460.
- Delegationsbeslut, Investeringsbidrag Kommersiell Service, regional utvecklingsdirektör, 2024-04-22, RS 2024/1623.

Sammanfattning

Regiondirektören och den regionala utvecklingsdirektören har, med stöd av regionstyrelsens delegationsordning, fattat fyra beslut under år 2024. Tre av dessa beslut gäller anslag 1:1 för regionala utvecklingsåtgärder, medan ett beslut avser investeringsbidrag inom kommersiell service. Informationen anmäls härmed till regionstyrelsen för kännedom.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Delegationsbeslut 2022/1033

Bilaga 2 Delegationsbeslut 2024/2459

Bilaga 3 Delegationsbeslut 2024/2460

Bilaga 4 Delegationsbeslut 2024/1623

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-13

Skickas till

Avdelningen för Regional Utveckling, enheten Hållbar Tillväxt

RS § 43

Information. Redovisning av projektverksamhet 1:1-medel verksamhetsåret 2024

Ärendenummer: RS 2024/226

Paragraf föregående instans: REGU § 3

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Redovisning avser nuläge av anslag 1:1 regionala utvecklingsåtgärder den 31 december 2024.

Projektportföljen består av 26 projekt och en förstudie. Utestående åtaganden är 57 miljoner kronor. Beslutsutrymme är 13 miljoner kronor. Region Gotlands 2024 års anslag för regionala utvecklingsåtgärder (anslag 1:1) på 28 878 000 kr är utbetalt.

Fördelning av projekt enligt de utpekade styrkeområdena. Den indikativa fördelningen enligt Region Gotlands finansieringsplan (RS 2021/450) inom parentes:

- Näringslivets energiomställning – 12 418 546 kr, 23 % (20 %).
- Mat och livsmedel – 5 338 367 kr, 10 % (15 %).
- Besöksnäring – 4 917 684 kr, 9 % (15 %).
- RUA – 1 531 349 kr, 3 % (10 %).
- FoU – 725 000 kr, 1 % (5 %).

Projektportföljen är fördelad efter prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin (RS 2018/1237) enligt följande:

- Stimulera innovation och förnyelse – 33 488 644 kr, 62 %.
- Gå före i klimat- och energiomställningen – 7 961 910 kr, 15 %.
- Stärk och utveckla näringslivet – 3 653 890 kr, 7 %.
- Utveckla attraktionskraften – 3 571 958 kr, 7 %.
- Stärk tillgängligheten – 3 370 136 kr, 6 %.
- Säkra kompetensen – 1 068 012 kr, 2 %.
- Övriga – 959 168, 1 %.

Projektportföljen är fördelad efter mål i genomförandeprogrammen Näringslivets förutsättningar och innovation, Klimat, miljö och energi och Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland 2023-2027 enligt följande:

- Den regionala innovationskapaciteten är stärkt – 15 205 289 kr, 28 %.
- Främjandeaktörer på Gotland ökar sin kompetens att leda innovationsprocesser – 6 964 274 kr, 13 %.
- Innovations- och klustersamverkan ökar mellan regionala och med nationella aktörer – 6 401 397 kr, 12 %.
- Näringslivsklimatet är bra och det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag – 6 256 958 kr, 12 %.
- Ett energisystem baserat på förnybar energi – 4 967 901, 9 %.
- Gotlands attraktionskraft har stärkts – 4 649 983 kr, 9 %.
- Gotland har klarat ett förnybarhetsmål för energi – 2 444 009 kr, 5 %.
- Det finns goda förutsättningar för hållbar platsutveckling i bygder över hela Gotland – 2 370 249 kr, 4 %.
- God tillgänglighet och hållbara kommunikationer – 1 540 000 kr, 3 %.
- Övriga – 5 %.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

RS § 44

Information. Utvärdering av projektet FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans

Ärendenummer: RS 2024/2240

Paragraf föregående instans: REGU § 6

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Projektet "FRAMÅT," som startade i april 2022, syftar till att stärka Gotlands landsbygders attraktionskraft och främja lokal utveckling med fokus på Stenkyrka och Kräklingbo. Vid sitt sammanträde den 27 september 2023 (RS § 292) beslutade regionstyrelsen att genomföra en halvtidsutvärdering av projektet, vilket resulterat i en rapport som analyserar samverkan mellan projektets aktörer och Region Gotland.

Rapporten identifierar viktiga lärdomar om projekthantering främst för Region Gotland och lyfter behovet av tydligare rollfördelning, stärkta interna dialoger samt regelbunden uppföljning för att säkerställa att projekt följer fastställda processer. Lärdomarna från projektet ger värdefull input till framtida arbete med lokal utveckling och integreras i Region Gotlands arbetsmodell för landsbygdsutveckling och Region Gotlands projekt- och finansieringsprocess.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att projektet överensstämmer väl med prioriteringen *"Utveckla attraktionskraften"* med inriktningen *"Stärk kunskap och kommunikation om Gotlands attraktivitet"* i Vårt Gotland 2040 - regional utvecklingsstrategi för Gotland. Projektets syfte är också i linje med prioriteringen *"Skapa förutsättningar för byggande och bostadsförsörjning"* med inriktningen *"Skapa förutsättningar för ett varierat utbud av bostäder för alla"*.

Regionstyrelseförvaltningens utvärdering av projektet visar att det finns flera lärdomar och utvecklingsområden som ger input till Region Gotlands stöd till framtida arbete med lokal utveckling och projekt. Detta omhändertas bland annat inom ramen för arbetsmodellen för landsbygdsutveckling och projekt- och finansieringsprocess.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Utvärderingsrapport projektet FRAMÅT, nu utvecklar vi Gotlands
landsbygder tillsammans

Regionstyrelsen 2023-09-27, § 292

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-18

Skickas till

Föreningen GUBIS, Kristina Olsson, ordförande

Enheten Hållbar Tillväxt

RS § 45

Information. Lägesrapport Hansedagarna i Visby 2025

Ärendenummer: RS 2022/388

Paragraf föregående instans: REGU § 7

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Arbetet med planering och genomförande av Hansedagarna har under hösten varit intensivt och mycket med fokus på den viktiga avstämning som *"Autumn Commission"* innebär då programmet för *"The international Hanseatic Day 2025"* skulle redovisas och godkännas av styrelsen för Hanseförbundet. Mötet gick av stapeln den 22-24 november, då representanter från 24 städer kom till Visby. Lokaler och de geografiska platserna visades upp och rundtur i Visby genomfördes på både tyska och engelska. Den 23 november godkändes Visbys planerade program och arbetet kan nu gå vidare med mer detaljerat innehåll.

Under vecka 47 genomfördes "Hanselyftet". Ett flertal aktiviteter genomfördes över hela Gotland, med både skolprogram, guidningar och öppna föreläsningar. En dag under veckan serverades "Hansegryta" på samtliga Region Gotlands måltidsserveringar och på borden stod en bordspratare som kort berättade om Hansan och de kommande Hansedagarna i juni 2025. Nästa steg i folkbildningsinsatsen är en tävling för alla Gotlands barn och unga, som kommer att utlysas i början av 2025.

Föreläsare och tema för "Economic Forum" börjar komma på plats. Visby bjuder in till ett forum med tema "Rethinking change for a sustainable transition". Deltagarna kommer att tas med från individperspektiv ända ut i rymden. Forumet kommer att hållas den 6 juni klockan 10.00 till 15.00. I uppdraget att anordna "Mayors Summit" har en samverkan med Uppsala Universitets spel- och design utbildning inletts. En studentgrupp har arbetat med workshopen som ett case i kursen "Playful Management" och kommer redovisa deras idéer under vecka 51. De har arbetat under rubriken: *"Play to Sustain: Co-Creating Sustainability Initiatives for the Hanseatic Region."*

Flera interna möten har genomförts och kontakter har tagits för att säkerställa både ett regiongemensamt ansvarstagande över den fysiska platsen med Almedalen i centrum och en god säkerhetsplanering för evenemanget. Fortsatt arbete pågår och svårt att estimerar kostnaden för detta.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att projektteamet har tagit ett betydande ansvar genom att prioritera och navigera projektet för att föra Region Gotland in i rätt fas som värd och arrangör av Hansedagarna 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-11

Skickas till

Projektledare Hansekontoret, enheten för Hållbar Tillväxt
Tillväxtchef, enheten för Hållbar Tillväxt

RS § 46

Information. Lägesrapport Relocation Gotland

Ärendenummer: RS 2023/542

Paragraf föregående instans: REGU § 8

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Projektet Relocation Gotland syftar till att öka inflyttningen och stärka Gotlands attraktionskraft som en hållbar och levande plats. Detta är avgörande för att möta regionens behov inom befolkningsutveckling och kompetensförsörjning. Genom att utveckla en digital inflyttarservice med gotland.com som central plattform, skapas långsiktiga lösningar för att attrahera nya invånare och talanger.

Projektet har hittills genomfört målgrupps- och omvärldsanalyser samt utvecklat Gotlands attraktionsmodell - ett verktyg för att stärka inflyttningen i samverkan med lokala aktörer. Utvecklingen av den digitala inflyttarservicen har påbörjats och fler funktioner kommer att lanseras under våren 2025.

Insikter från projektet har lett till en förfinad segmentering av målgruppen "inflyttare", där fokus ligger på att attrahera "talanger", det vill säga personer i yrkesför ålder som arbetar inom bristyrken. Forskning visar att investeringar i talangattraktion leder till långsiktig tillväxt genom att stärka arbetsmarknaden, driva innovation och främja kunskapsöverföring. Talanger återfinns även bland deltidsboende och distansarbetare, vilket gör dessa grupper till strategiskt viktiga målgrupper.

Även om den digitala inflyttarservicen är central, finns ett behov av att komplettera den med personlig vägledning för att på så sätt möta specifika behov hos både potentiella inflyttare och hos de som redan flyttat till Gotland. För att servicen ska fortsätta utvecklas och vara hållbar på lång sikt krävs troligen personliga insatser, både digitala och fysiska.

En central faktor framåt är att säkra långsiktig finansiering för gotland.com, så att plattformen kan vidareutvecklas som en nödvändig landningsbana för både inflyttning och besökare såväl som för regional utveckling. Projektet kommer att presentera en finansieringsplan för gotland.com och den digitala inflyttarservicen under hösten 2025, vilket kommer att stödja fortsatt framgång för digital inflyttar- och utvecklingsstöd.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2023-04-26, § 107

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 47 **Information från Mälardalsrådet**

Ärendenummer: RS 2024/2480

Paragraf föregående instans: REGU § 20

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Oscar Lindster (S) nomineras som representant till politisk styrgrupp för Mälardalsrådets samarbete En Bättre Matchning.
- Eva Ahlin (C) nomineras som representant till politisk styrgrupp för Mälardalsrådets samarbete En Bättre Matchning.

Sammanfattning

Vid det regionala utvecklingsutskottets sammanträde i januari kom Maria Nimvik Stern (generalsekreterare Mälardalsrådet) och Jens Carlenfors Linered (projektledare En Bättre Matchning) för att informera om Mälardalsrådets två fokusområden: infrastruktur (En Bättre Sits) och kompetensförsörjning (En Bättre Matchning).

Mälardalsrådet arbetar för en internationellt konkurrenskraftig och hållbar storstadsregion som är attraktiv att leva och verka i. En Bättre Sits är Mälardalsrådets storregionala transportpolitiska samarbete. Region Gotland är en av sju regioner i En Bättre Sits-samarbetet. Under hösten fastställdes Systemanalys 2024, som är en gemensam utvecklingsstrategi för transportsystemet i de sju regionerna i Stockholm-Mälarenregionen.

En Bättre Matchning är Mälardalsrådets storregionala samarbete med fokus på kompetensförsörjning. I En Bättre Matchning samarbetar nio regioner för att öka matchningen mellan utbildningsutbudet och Stockholm-Mälarenregionens arbetsmarknadsbehov. En Bättre Matchning omfattar två prioriterade utbildningsområden: stärkt lärarförsörjning och samhällsbyggare inom infrastruktursektorn. Region Gotland är idag inte del av samarbetet i En Bättre Matchning.

Ärendets behandling under mötet

Oscar Lindster (S) nomineras som representant för majoriteten och Eva Ahlin (C) nomineras som representant för oppositionen till politisk styrgrupp för Mälardalsrådets samarbete En Bättre Matchning.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag med lagda nomineringar och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-05

Skickas till
Mälardalsrådet

RS § 48 Information. Färdplan för elflyg

Ärendenummer: RS 2024/2415
Paragraf föregående instans: REGU 21

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Under 2024 har Science Park Gotland bedrivit en förstudie om elflyg. Region Gotland har deltagit i arbetet på tjänstepersonsnivå och förstudien finansierades delvis av Region Gotland. Detta ärende syftar till att informera om projektets slutleverans.

Syftet med förstudien var att fortsätta bidra till att skapa goda förutsättningar på Gotland för elflyg, positionera Gotland som en självklar första elflygsdestination och identifiera nya sätt att driva utvecklingen framåt.

Förstudien innehöll två konkreta leveranser: ett kongresskoncept för en konferens om hållbart flyg på Gotland och en färdplan som definierar steg och aktiviteter för att nå målet om en elflygslinje på Gotland. Kongresskonceptet blev inte bara ett koncept, utan en konferens genomfördes i Visby 12-13 november, under namnet Flight Plan '24.

Färdplanen består av 15 steg för att nå målet om en elflygslinje på Gotland, där somliga redan är påbörjade och delvis genomförda. Stegen omfattar bland annat att arbeta vidare med de avsiktsförklaringar som Region Gotland tecknat med elflygstillverkare, hitta en bra struktur för Gotlands nätverk för elflyg och att identifiera och utveckla affärsmodeller kopplade till elflyget.

I förstudien ingick också att lägga grunden för ett fortsatt arbete. Science Park Gotland beviljades i november 2024 ett projekt från Trafikverket för perioden december 2024 till september 2026: *Elflyget som motor för stärkt regional tillväxt, tillgänglighet och hållbarhet*. Inom ramen för detta kommer arbetet tas vidare avseende några av stegen i färdplanen. Region Gotland kommer att delta med arbetstid i projektet.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionstyrelsen ska informeras om resultatet av den förstudie om elflyg som bedrivits vid Science Park Gotland 2024, samt om hur arbetet med elflygsfrågan nu tas vidare.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det fortsatta arbetet med resultaten från förstudien bidrar till arbetet för att uppnå målet i genomförandeprogram för klimat, miljö och energi 2022-2027, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20 (RF § 103), att minst en operatör flyger kommersiellt med elflyg till och från Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Färdplan elflyg till Gotland – resultat av förstudie elflyg 2024. Science Park Gotland

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-10

RS § 49

Rapport från styrkeområdet Näringslivets energiomställning

Ärendenummer: RS 2024/1495

Paragraf föregående instans: REGU § 23

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.
-

Sammanfattning

Från och med REGU 4 2024 finns det en stående punkt på det regionala utvecklingsutskottets agenda med temat *Rapport från styrkeområdet näringslivets energiomställning*. I detta ärende rapporteras två dimensioner, dels nuläge från aktuella insatser inom ramen för Region Gotlands verksamhet/projekt och dels exempel på projekt som bidrar till förflyttning för företagens utveckling inom området.

Rapporten ligger som bilaga till ärendet och har följande indelning:

- Rapport från Energicentrum Gotland verksamhet.
- Rapport från Region Gotlands projekt *Energjön Gotland* (2024-2026).
- Rapport från JTP Groundwork, stöd från Fonden för rättvis omställning, GD Regio, april - december 2024.
- Rapport om finansiering och förändringsinsatser.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning och motivering av förslag till beslut är att arbete inom ramen för styrkeområdet *Näringslivet energiomställning* fortlöper med en strategisk höjd och tydlig framdrift.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på det regionala utvecklingsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Rapport styrkeområdet Näringslivets energiomställning 2024-12-19

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS § 50

Information. Inköpsstatistik 2024 och upphandlingsplan 2025

Ärendenummer: RS 2024/2564

Paragraf föregående instans: AU § 26

Regionstyrelsens beslut

- Information om inköpsstatistik upphandlingar 2024 och upphandlingsplan 2025 tas emot.

Sammanfattning

Sedan år 2022 tar Region Gotland varje år fram en upphandlingsplan som omfattar de kommande fyra åren. I början av varje år informeras externa intressenter om de upphandlingar som ska genomföras under året. Tanken med upphandlingsplanen är att ge information och uppmuntra till dialog inför kommande upphandlingar. Syftet är också att ge ökad framförhållning för leverantörer som vill delta i Region Gotlands kommande upphandlingar. Upphandlingsplanen innehåller flertalet av regionens större upphandlingar och sammanställs av inköpsenheten i samarbete med samtliga förvaltningar. År 2025 är det första året som Region Gotland har en helt digital upphandlingsplan i upphandlingssystemet e-Avrop.

Till ärendet bifogas också inköpsstatistik för 2024 och statistik för upphandlingsplan för 2025. Observera att utkastet till upphandlingsplan 2025 (extern version) kommuniceras externt i början av februari 2025 och därför inte ska spridas innan dess.

Bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att användning och redovisning av inköpsstatistik och upphandlingsplan på årlig basis bidrar till uppföljning och kontroll av Region Gotlands inköp. Inköpsstatistik och upphandlingsplan har tidigare tagits fram inom program sänkta inköpskostnader som totalt sett arbetade för sänka inköpskostnader, öka avtalstrohet och enhetlighet vid inköp. Vidare bedöms handlingarna bidra till de strategiska inköpsmålen:

1. Helhetsorientering och hållbarhet.
2. Långsiktighet.
3. Lätt att handla rätt.
4. Effektivitet, kvalitet och regelmässighet.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Inköpsstatistik 2024 och upphandlingsplan 2025

Bilaga 2 Upphandlingsplan 2025 (extern version)

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-18

RS § 51

Återrapportering av uppdrag. Utvärdering av administration av handlingar i den digitala ärendehanteringsprocessen

Ärendenummer: RS 2022/1461

Paragraf föregående instans: AU § 24

Regionstyrelsens beslut

- Återrapporteringen av uppdraget tas emot.
-

Sammanfattning

På regionstyrelsens sammanträde 2022-10-26, § 339 fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att utvärdera vad som fungerat bra och vad som kan förbättras i den digitala möteshanteringen samt utreda möjligheterna att de förtroendevalda ska kunna ta del av handlingar från alla nämnder inom Region Gotland via Meetings Plus.

Bedömning

Sammantaget bedömer regionstyrelseförvaltningen att den digitala möteshanteringen medfört förbättringar gällande hantering av samt tillgång till handlingar för förtroendevalda, anställda och medborgare, men att det systemtekniska och administrativa arbetet fortlöpande behöver följas upp, utvärderas och förbättras. De digitala verktyg som används inom Region Gotland för möteshantering (däribland Meetings plus, W3D3 och Quickchannel) uppdateras ständigt och arbetet med att följa utvecklingen och anpassa verktygen för Region Gotlands ändamål och användargrupper behöver fortlöpa kontinuerligt.

För att hålla ihop arbetet bedömer regionstyrelseförvaltningen att den del av uppdraget som gäller möjligheter för förtroendevalda att ta del av handlingar från alla nämnder vidare bör hanteras inom ramen för uppdrag givet av regionstyrelsen 2024-03-27, § 100, RS 2024/863. Uppdraget planeras att återrapporteras under våren 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2024-03-27, § 100

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-09

RS § 52 Årshjul för regionstyrelsen 2025

Ärendenummer: RS 2024/2496
Paragraf föregående instans: AU § 25

Regionstyrelsens beslut

- Årshjul för regionstyrelsen 2025 godkänns.
-

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett årshjul för regionstyrelsen 2025. Årshjulet baseras på det ekonomiska årshjulet och årligen återkommande ärenden till regionstyrelsen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Förslag till årshjul för regionstyrelsen 2025
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-10

RS § 53

**Information. Resultat
medarbetarundersökningen 2024
Region Gotland och
regionstyrelseförvaltningen**

Ärendenummer: RS 2025/138

Sammanfattning

Ärendet utgår.

RS § 54

Information. Redovisning obesvarade motioner

Ärendenummer: RS 2025/147

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

Av regionfullmäktiges arbetsordning framgår att regionfullmäktige två gånger per år ska få en redovisning av de motioner som ännu inte beretts färdigt. Detta ärende syftar till att redovisa nuläget för obesvarade motioner.

Enligt kommunallagen (2017:725), 5 kap 35 §, ska en motion om möjligt beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes.

Utifrån uppdrag givet av regionfullmäktige 2024-02-21, § 11 samt för att underlätta arbetet och ge organisationen en överblick av pågående motioner, har ett arbete med att strukturera och organisera samtliga obesvarade motioner genomförts. Regionkansliet har kontaktat respektive ansvarig avdelning för att delge information om vilka pågående motioner varje avdelning har att hantera, inhämtat statusrapport/tidsplanering för återrapportering av motionerna samt informerat om att de motioner som är över ett år gamla eller börjar närma sig ett år gamla behöver prioriteras. Arbetets resultat framgår i bifogad balanslista, som är strukturerad enligt följande:

- Grön statusruta indikerar att motionen är mindre än ett år gammal, under handläggning.
- Röd statusruta indikerar att motionen är över ett år gammal, under handläggning.
- Gul statusruta indikerar att motionen är under politisk behandling och på väg till regionfullmäktige för beslut.

Syftet med färgkodning är att enkelt få en överblick av motionernas status, och på så vis kunna se vilka motioner som är i behov av att prioriteras. Samtliga motioner på balanslistan är fördelade till ansvarig nämnd.

På balanslistan daterad den 20 januari 2025 finns totalt 31 obesvarade motioner. Motionernas status fördelar sig enligt följande:

- 10 motioner är grönmarkerade, alltså mindre än ett år gamla under handläggning.
- 7 motioner är rödmarkerade, alltså över ett år gamla under handläggning.
- 14 motioner är gulmarkerade, alltså under politisk behandling och på väg till regionfullmäktige för beslut.

Av de gulmarkerade motionerna är 9 stycken planerade att behandlas på regionfullmäktiges sammanträde 2025-02-17, och resterande 5 är planerade att behandlas på regionfullmäktiges sammanträde 2025-03-24.

När regionfullmäktige senast fick en redovisning av de motioner som ännu inte beretts färdigt, 2024-09-30, § 137 var antalet obesvarade motioner på balanslistan 50 stycken. Av dessa var 17 motioner grönmarkerade, 11 motioner rödmarkerade och 22 motioner gulmarkerade.

I jämförelse med senaste redovisningen har antalet rödmarkerade motioner i listan sjunkit, och samtliga av de rödmarkerade motionerna har nu en tidsplan för återrapportering. Den största kategorin fortsätter att vara de gula motionerna.

Arbetet med att strukturera och organisera obesvarade motioner planeras att fortsätta och kontinuerligt följas upp, med målet att samtliga motioner ska besvaras inom ett år från det att motionen väcktes.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Balanslista obesvarade motioner 2025-01-20

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-20

RS § 55

Information. Redovisning obesvarade medborgarförslag

Ärendenummer: RS 2025/144

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Ärendet är en redovisning av obesvarade medborgarförslag. Av regionfullmäktiges arbetsordning framgår att regionfullmäktige två gånger per år ska få en redovisning av de medborgarförslag som ännu inte beretts färdigt.

Enligt kommunallagen (2017:725), 5 kap 35 §, ska ett medborgarförslag om möjligt beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att medborgarförslaget väcktes.

Utifrån uppdrag givet av regionfullmäktige 2024-02-21, § 11 gällande arbete med obesvarade motioner, har regionstyrelseförvaltningen också genomfört ett arbete med att organisera och strukturera obesvarade medborgarförslag. Samtliga nämnder har fått påminnelse om återkoppling till regionkansliet med en tidsplanering av de medborgarförslag som är äldre än 1 år och ej hanterade.

Förteckning över alla medborgarförslag under beredning är utformad årsvis. Förteckningen är strukturerad enligt följande:

- Grön statusruta indikerar att medborgarförslaget är mindre än 1 år gammal, under handläggning.
- Röd statusruta indikerar att medborgarförslaget är över 1 år gammalt, under handläggning.
- Gul statusruta indikerar att medborgarförslaget är under politisk behandling alternativt beslutad i nämnd och på väg till regionfullmäktige för slutredovisning.

Syftet med färgkodning är att enkelt få en överblick av medborgarförslagens status och på så vis kunna se vilka medborgarförslag som är i behov av att prioriteras. Samtliga medborgarförslag på balanslistan är fördelade till ansvarig nämnd.

På balanslistan daterad den 15 januari 2025 finns totalt 122 stycken medborgarförslag. Medborgarförslagens status fördelar sig enligt följande:

- 62 medborgarförslag är grönmarkerade, alltså mindre än ett år gamla under handläggning.
- 25 medborgarförslag är rödmarkerade, alltså över ett år gamla under handläggning.

- 35 medborgarförslag är gulmarkerade, alltså under politisk behandling alternativt beslutade i nämnd och på väg till regionfullmäktige för slutredovisning.

När regionfullmäktige senast fick en redovisning av de medborgarförslag som ännu inte beslutats, 2024-09-30, RF § 138, var antalet obesvarade medborgarförslag på balanslistan 135 stycken varav 52 av dessa hade inkommit för över ett år sedan.

Arbetet med att strukturera och organisera obesvarade medborgarförslag planeras att fortsätta och kontinuerligt följas upp, med målet att samtliga medborgarförslag ska besvaras inom ett år från det att de väcktes.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Balanslista obesvarade medborgarförslag 2025-01-15

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-15

RS § 56

Socialnämndens rapport av ej verkställda beslut september 2024

Ärendenummer: RS 2024/2536

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Socialnämndens rapport tas emot.
-

Sammanfattning

Socialnämnden överlämnar rapport om gynnande beslut, enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) och 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), som inte har verkställts den 30 september 2024, till regionfullmäktige och regionens revisorer.

Socialnämndens rapporteringsskyldighet till regionfullmäktige framgår av 16 kap. 6 h § SoL och 28 h § LSS. En gång per kvartal ska socialnämnden lämna en statistikrapport till regionfullmäktige över nämndens gynnande beslut, enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS, som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum samt beslut där verkställigheten har avbrutits och uppehållet har varat mer än tre månader. Rapporten ska innehålla antal beslut, vilken typ av bistånd besluten gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att socialnämndens rapport kan tas emot.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-04

Socialnämnden 2024-12-04, § 209

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-17

Skickas till

Socialnämnden

RS § 57

Uppföljning uppdrag regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2024/873

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har sammanställt en uppdragslista för uppdrag som är beslutade av regionstyrelsen. Uppdragen följs upp och redovisas vid varje regionstyrelsesammanträde. Uppdragens status redovisas utifrån färgerna grönt, gult, rött och vitt.

Grönt betyder att uppdraget följer beslutad tidplan. Gult betyder att det finns viss avvikelse mot beslutad tidplan och rött betyder att det finns en stor avvikelse mot beslutad tidplan. När uppdraget har markerats som gult eller rött kommer en ny tidplan att föreslås. Ett uppdrag som ännu inte har fått en tidsplan kommer att vitmarkeras.

Rödmarkerad text i uppdragslistan indikerar att texten lagts till eller reviderats sedan den senaste redovisningen i regionstyrelsen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Uppdragslista daterad 2025-01-22

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-22

RS § 58

Motion. Öppna en ungdomsmottagning på Hemse

Ärendenummer: RS 2024/1318

Paragraf föregående instans: AU § 27

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Motionen avslås.

Sammanfattning

Sara Lidqvist (KD) och Gisela Wood (L) yrkar i en motion:

- Att förutsättningarna för att inrätta en ungdomsmottagning på Hemse utreds.
- Att de samhällsekonomiska förutsättningarna för en ungdomsmottagning på Hemse utreds.
- Att tidpunkt för öppnandet av en ungdomsmottagning på Hemse föreslås.

Motionärerna beskriver att ingen fråga är för liten eller för stor på en ungdomsmottagning utan dit kan ungdomar och unga vuxna upp till 23 års ålder komma för att få stöd kring en rad frågor gällande kropp, relationer och hälsa. I motionen beskrivs att det är långt för ungdomar på södra Gotland att ta sig till ungdomsmottagningen i Visby och att det hade underlättat för ungdomar och unga vuxna på Sudret med en ungdomsmottagning minst en dag i veckan i Hemse. Det påtalas att ungdomar själva uttryckt ett sådant önskemål under arbetet med senaste lokala utvecklingsplanen för Hemse. Motionärerna lyfter även möjligheten att samlokalisera ungdomsmottagning med barnmorskemottagningen i Hemse.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden. Nämnden skriver i sitt yttrande att det på Gotland finns en ungdomsmottagning, belägen i Visby. År 2023 hade den 3 938 besök fördelat på 1 603 individer. Flickorna/kvinnorna stod för 3 579 besök och pojkarna/männen för 353 besök och att det främst är personer i gymnasieålder. De vanligaste besöken avser samtal och preventivmedelsrådgivning. Det är ett högt söktryck till ungdomsmottagningen och i dagsläget flera veckors väntetid för ett besök hos kurator.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beskriver att ungdomsmottagningen besöker högstadieskolorna på Gotlands landsbygd i årskurs 7 och årskurs 9. Elever i årskurs 8 erbjuds ett studiebesök på ungdomsmottagningen i Visby.

Avseende barnmorskemottagningen noteras att den lokalen inte står tom utan nyttjas alla vardagar. Ungdomar är välkomna dit även om huvudmålgruppen är gravida. Alla skolelever har också tillgång till elevhälsovård vilket i vissa fall kan

komplettera ungdomsmottagningens verksamhet eller kan vara en första kontakt som sedan hänvisar ungdomen vidare.

Hälso- och sjukvårdsnämnden betonar att ungdomsmottagningen inte är en lagstadgad verksamhet, men att den ändå bedöms som mycket viktig. Dock har hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att göra stora besparingar och har inte möjlighet att prioritera en ökad ambitionsnivå i verksamheten. Därmed föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden att motionen avslås.

Regionstyrelseförvaltningen delar bedömningen kring att det resursmässigt i nuläget inte är möjligt att inrätta en ungdomsmottagning på Hemse och föreslår att motionen avslås. Behov av en mer jämlik tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för unga kvarstår dock, inklusive behov av insatser för att öka ungas psykiska välbefinnande och ge utrymme för de samtal om relationer som de efterfrågar.

Bedömning

En ungdomsmottagning möter ungdomar och unga vuxna för hjälp och stöd inom en rad områden såsom kroppen, sex, relationer, psykisk hälsa, alkohol och droger, självkänsla och mycket annat. Nationell kunskap visar att såväl ungdomsmottagning som skola är viktiga informationskällor för unga och att det finns skillnader kring varifrån pojkar respektive flickor i första hand får information och stöd. Forskning kring gotländska ungdomar visar att nära varannan ung person i högstadie- och gymnasieålder har en sårbar psykisk hälsa.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att det inte finns ekonomiskt utrymme för en ambitionsökning motsvarande att öppna en ungdomsmottagning på Hemse. Nämnden uppmärksammar att unga har möjlighet att vända sig till barnmorskemottagningen på Hemse eftersom det där utförs samma barnmorskeuppgifter som på ungdomsmottagningen. Nämnden noterar även att alla skolelever också har tillgång till elevhälsovård vilket i vissa fall kan komplettera ungdomsmottagningens verksamhet eller vara en första kontakt som sedan hänvisar ungdomen vidare.

Regionstyrelseförvaltningen delar bedömningen att det resursmässigt i nuläget inte är möjligt att inrätta en mottagning på Hemse och föreslår att motionen avslås. Behov av en mer jämlik tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för unga kvarstår dock, inklusive behov av insatser för att öka ungas psykiska välbefinnande och ge utrymme för de samtal om relationer som de efterfrågar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Eva Ahlin (C): Centerpartiet anser att motionärerna lyfter en för landsbygderna viktig fråga. Ungdomsmottagning på fler orter än Visby är viktigt att utreda. Att det idag är främst gymnasieungdomar som besöker Ungdomsmottagningen kan ha andra orsaker än den ålder de befinner sig i, en annan orsak skulle kunna vara att alla gymnasieungdomar går i skolan i Visby, där Ungdomsmottagningen idag finns. Vi anser därför att det vore bra att utreda förutsättningarna för att inrätta en ungdomsmottagning på Hemse men också på norra Gotland. Med dagens ekonomiska läge ser vi dock inte att det är möjligt. Ett första steg skulle kunna vara ökat samverka mellan Skolhälsovården och Ungdomsmottagningen.

Protokollsanteckning anmäls av Maya Arfvidson (MP): Vi ställer oss positiva till motionens intentioner, men tror att ungdomsmottagningen inom nuvarande budget gör mest nytta i Visby, då många gymnasieungdomar söker ungdomsmottagningens hjälp och de har begränsade resurser. Vid en utökad budget skulle ungdomsmottagningen ha fler möjligheter att finnas till för ungdomar över hela ön.

Protokollsanteckning anmäls av Anna Hrdlicka (L): Liberalerna anser att de samhällsekonomiska konsekvenserna av förslaget bör kunna utredas. En samhällsekonomisk vinst kan motivera en satsning även i ett för Region Gotland ekonomiskt utsatt läge.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2024-04-25

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-09

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-10-22, § 98

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-11

Skickas till

Förslagsställaren

Hälso- och sjukvårdsnämnden

RS § 59

Motion. Gör de stabila skolskjutslinjerna permanenta

Ärendenummer: RS 2024/1344

Paragraf föregående instans: AU § 28

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Motionen avslås.
-

Sammanfattning

Anna Hrdlicka och Frans Brozén (L) yrkar i en motion att göra de skolskjutslinjer som är stabila över tid, omvandlas till permanenta linjer inom den allmänna kollektivtrafiken. Förslaget grundar sig på att allmänheten ska kunna arbetspendla med skolskjutsen.

Ärendet har beretts av teknikförvaltningen som bedömer att det inte är lämpligt att göra skolskjutsrutter permanenta då skolskjutsrutterna är föränderliga under terminen eftersom elever kan flytta ut eller flytta in mitt under terminerna. En skolskjutsrutt är förhållandevis enkel att ändra för att hinna hålla handläggningstiden för ansökan om skolskjuts på 14 dagar. Rutinen för att ändra en tidtabell i den allmänna kollektivtrafiken är betydligt svårare då ändringar oftast endast kan göras i samband med tidtabellsskifte.

Redan idag är det möjligt för allmänheten att åka med i skolskjutsen i mån av plats, man bör då kontakta bussbolaget innan man har tänkt åka med för att undersöka hur platstillgången ser ut. Teknikförvaltningen anser att det finns andra saker som kan göras som till exempel se på möjligheten att göra det smidigare och mer pålitligt för allmänheten att åka med i skolskjutsen. Det finns idag kommuner och regioner som använder sig av en app där man kan boka sin resa i skolskjutsen. Det är något som kollektivtrafikenheten kommer att se över.

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot teknikförvaltningens utlåtande och bedömning utan föreslår att regionstyrelsen följer tekniska nämndens förslag att avslå motionen.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionstyrelsen bör följa tekniska nämndens förslag och avslå motionen. Tekniska nämnden lyfter i sitt beslut att skolskjutsrutterna måste kunna vara föränderliga under terminens gång, för att säkerställa att elever får skolskjuts enligt skollagen. Om vissa skolskjutsrutter skulle läggas in i den allmänna kollektivtrafikens tidtabell skulle sådana snabba ändringar inte kunna göras då dessa bara kan ändras i samband med tidtabellsskifte.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Anna Hrdlicka (L): Liberalerna anser att ambitionen bör vara att turer som under lång tid gått samma sträcka bör kunna öppnas upp för reguljära passagerare. Speciellt sådana som inte annars trafikeras för passagerare året runt.

Beslutsunderlag

Motion. 2024-04-28

Tekniska nämnden 2024-10-23, § 197

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-12

Skickas till

Tekniska nämnden

Motionärer

RS § 60

Medborgarförslag. Inga fler omvandlingar av bostäder i Visby innerstad till korttidsuthyrning

Ärendenummer: RS 2024/1382

Paragraf föregående instans: AU § 29

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2024-05-04 där förslagsställaren föreslår att inga fler bostäder i Visby innerstad får omvandlas till korttidsuthyrning. Förslagsställaren menar att bostadsbeståndet i Visby innerstad är för litet för antalet invånare samt att utvecklingen har gjort att allt för många bostäder används till korttidsuthyrning. Detta menar förslagsställaren skapar problem som prisinflation på hyror, gör det svårare att skaffa lägenhet och att det tunnlar ur den sociala myllan som bygger upp ett grannskap. Förslagsställaren önskar att Gotland ska införa liknande regleringar som exempelvis Wien, Paris, Florence och Berlin har infört kring hur mycket som får hyras ut och vilken typ av bostäder som får hyras ut.

Det finns inget lagligt stöd som ger Region Gotland möjlighet att förhindra korttidsuthyrning såsom förslagsställaren önskar. Lagar kan endast stiftas och förändras efter beslut i riksdagen vilket innebär att medborgarförslaget inte kan genomföras.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att medborgarförslaget inte kan genomföras då det inte finns lagstöd för att förhindra ”omvandlingar av bostäder till korttidsuthyrning”.

För lägenheter upplåtna med hyresrätt finns hyreslagen som grund vid andrahandsuthyrning, där hyresgästen ansöker hos fastighetsägaren om att få hyra ut i andra hand. Oftast krävs en speciell anledning för att få hyra ut i andra hand, som exempelvis studier på annan ort eller att prova på samboskap. Hyreslagen är tydlig när det gäller vilka skäl som accepteras för andrahandsuthyrning.

Allmännyttan på Gotland (AB GotlandsHem) tillåter endast andrahandsuthyrning efter godkänd ansökan. Korttidsuthyrning är inte längre generellt tillåten, men hyresgästerna kan få tillstånd att hyra ut till Region Gotlands anställda under sommaren, men fyra veckor är kortaste tidsintervall. Reglerna för korttidsuthyrning hos AB GotlandsHem skärptes för några år sedan efter en undersökning då samtliga hyresgäster tillfrågades.

För privata fastighetsägare med hyresfastigheter är det upp till var och en hur man ställer sig till frågan om att godkänna korttidsuthyrning i andrahand utanför hyreslagens regler.

För ägare av småhus finns idag inget regelverk som förhindrar uthyrning/korttidsuthyrning helt eller delvis av den ägda egendomen.

Lagar kan endast beslutas av riksdagen, inte på regional nivå av Region Gotland. Det är därför inte möjligt för Region Gotland att förhindra korttidsuthyrning såsom förslagsställaren önskar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2024-05-04

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-24

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 61

Medborgarförslag. Krisberedskap för unga som ej gör värnplikt

Ärendenummer: RS 2024/66

Paragraf föregående instans: AU § 30

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget anses besvarat.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren framför att det finns ett behov av utbildning inom krisberedskap för de som ej genomför värnplikt. Förslagsställaren föreslår att det erbjuds utbildning för dessa ungdomar på Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen anser att frågan om utbildning kopplat till krisberedskap och civilt försvar är angelägen för att stärka Gotlands beredskap. Med beredskap avses fortsatt i denna skrivelse både krisberedskap och civilt försvar.

Idag ingår viss utbildning kopplat till beredskap i läroplanen för samtliga elever. En utveckling av undervisningen inom beredskap för de gotländska ungdomarna pågår och frågan omhändertas av berörda verksamheter. Utgångsläget för arbetet är samtliga unga på Gotland oavsett framtida militärtjänstgöring. Mot bakgrund av att medborgarförslaget endast avser unga som ej gör värnplikt samt att utvecklingsarbete pågår avslås medborgarförslaget.

Regionstyrelseförvaltningen ser positivt på att unga engagerar sig inom beredskap. För att omhänderta detta engagemang och samtidigt stärka Region Gotlands arbete med beredskap kommer en modell för hur unga ska involveras att tas fram inom ramen för ordinarie beredskapsarbete.

Bedömning

Att unga människor engagerar sig i viktiga samhällsfrågor är mycket positivt. Det visar på ansvarstagande och en vilja att bidra som är värdefull för samhället.

Sakfrågan kring utbildning inom beredskap för unga är angelägen och arbete pågår kring utveckling av lärandet. Region Gotlands arbete med beredskap involverar samtliga i samhället. Mot bakgrund av att arbete redan pågår samt att medborgarförslaget endast berör unga som ej gör värnplikt är förslaget att medborgarförslaget avslås.

Samtidigt har förslagsställaren med sitt förslag inspirerat till framtagande av arbetssätt där unga i större utsträckning engageras i Region Gotlands

beredskapsarbete. Att tillsammans med ungdomar bygga framtidens civila försvar är en framgångsfaktor vilket bidrar till ett tryggare samhälle, stärkt av ungdomars engagemang, kompetens och framtidstro. Genom fortsatt utveckling av lärande kring beredskap såväl som framtagande av modell för att involvera unga i beredskapsarbetet bygger Region Gotland öns krisberedskap och civila försvar tillsammans med, och för, framtida generationer.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2024-01-08

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-11

RS § 62

Medborgarförslag. Låt regionanställda få lön den 25:e

Ärendenummer: RS 2019/926

Paragraf föregående instans: AU § 31

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget avslås.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2019-08-17 där förslagsställaren föreslår att lönen för regionanställda ska betalas ut den 25:e varje månad istället för den 27:e.

Förslagsställaren anför följande: När jag började jobba på Region Gotland fick jag för första gången lön den 27:e, istället för den 25:e. Det ställde till med alla möjliga konstiga problem - autogiron behövde läggas om, automatiska överföringar skulle flyttas osv. Det var helt enkelt bara ytterligare en av de hundratals små saker som behövde fixas när flytten med hela familjen bar av till ön. Idag anses det kutym att lön skall utbetalas den 25:e. I princip alla företag betalar ut den 25:e och många kommuner följer efter (bl.a. Hultsfred och Höganäs). Ett annat skäl till att betala ut den 25:e är att det ligger i linje med hur handeln fungerar med reor och personalplanering. Ta exempelvis "Black Weekend" där det har hänt att kommunalanställda inte hunnit få lön eftersom helgen kommer tidigt vissa år. Det borde således även ligga i handelns intresse att regionen (som är största arbetsgivaren) "faller in i ledet" och börjar betala ut lön på "rätt" dag.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att regionen behöver säkerställa att löneutbetalningen sker efter att kommunalskattemedlen har kommit in till regionen. Av den anledningen är löneutbetalningsdagen den 27:e varje månad, med undantag för december.

Bedömning

Region Gotlands likviditet påverkas mycket när löneutbetalningen görs varje månad. Löneutbetalningen uppgår till ca 200 miljoner kronor per månad. Beloppet dras från regionens konto bankdagen innan löneutbetalningsdagen.

Regionen får kommunalskattemedel en gång per månad från Skatteverket. Kommunalskattemedlen är regionens huvudsakliga inkomstkälla och utgörs av skatteintäkter och utjämningsbidrag och regionen behöver säkerställa att kommunalskattemedlen kommit in på bankkontot innan löneutbetalningen dras från bankkontot.

När i veckan som helgdagarna (påsk, midsommar m.fl.) inträffar, får betydelse för när kommunalskattemedlen kommer in på bankkontot och när lönen betalas ut från bankkontot. Under år 2024 har löneutbetalningsdagarna varierat från den 25:e till den 27:e. Decemberlönen betalas alltid ut senast den 23:e. Kommunalskattemedlen kommer i regel in den 23:e men kan komma tidigare eller senare på grund av hur helgdagarna ligger just det aktuella året.

Mot denna bakgrund bedömer regionstyrelseförvaltningen att medborgarförslaget ska avslås.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2019-08-17

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-21

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 63

Avsägelse och fyllnadsval

Regionstyrelsens beslut

De ledamöter som av sagt sig sina uppdrag entledigas och nya ledamöter utses enligt nedan:

- Som ny ledamot i kultur- och fritidsberedningen efter Sofia Persson (C) utses VAKANT (C).
- Jennifer Medin (MP) har av sagt sig uppdraget som ersättare i regionstyrelsens arbetsutskott.
- Som ny ersättare i regionstyrelsens arbetsutskott utses Maya Arfvidson (MP).
- Sara Vilhelmsson (M) har av sagt sig uppdraget som ersättare i kultur- och fritidsberedningen.
- Som ny ersättare i kultur- och fritidsberedningen efter Sara Vilhelmsson (M) utses VAKANT (M).
- Anita Jonsson (MP) har av sagt sig uppdraget som ledamot i arvodeskommittén.
- Som ny ledamot i arvodeskommittén efter Anita Jonsson (MP) utses VAKANT (MP).

Att inträda enligt gällande turordning.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på förslagen och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Jennifer Medins (MP) avsägelse 2024-12-33

Sara Vilhelmssons (M) avsägelse 2025-01-17

Anita Jonssons (MP) avsägelse 2025-01-21

Skickas till

Berörda nämnder

Berörda partiexpeditioner

politikerarvoden@gotland.se

RS § 64 Anmälan av delegationsbeslut

Regionstyrelsens beslut

Följande beslut, som fattats med stöd av delegation, läggs till handlingarna.

- Delegationsbeslut, Förändring i attestförteckning för regionstyrelseförvaltningen 2024, regiondirektör, 2024-12-17, RS 2023/2214.
 - Delegationsbeslut, Förändring i attestförteckning för regionstyrelseförvaltningen 2025, regiondirektör, 2025-01-20, RS 2024/851.
 - Delegationsbeslut, Nya ränteswapavtal 2024, ekonomidirektör, 2024-12-11, RS 2024/2474.
 - Delegationsbeslut, Remissyttrande till betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64), regionstyrelsens presidium, 2025-01-13, RS 2024/2161.
-

RS § 65

Information. Vissa inkomna handlingar

Sammanfattning

Information om följande inkomna handlingar tas emot.

- Intern rapport om oegentligheter visselblåsning nr 23
- Minnesanteckningar Ägarmöte Gotlands Filmfond 240308
- Minnesanteckningar Ägarmöte Gotlands Filmfond 241018
- Minnesanteckningar Ägarmöte Gotlandshem 240214
- Minnesanteckningar Ägarmöte Gotlandshem 240605
- Minnesanteckningar Ägarmöte Gotlandshem 240918
- Minnesanteckningar Ägarmöte Gotlandshem 241204
- Minnesanteckningar Ägarmöte Wisby strand 241022
- Minnesanteckningar Ägarmöte Wisby strand 240306
- Minnesanteckningar Ägarmöte Wisby strand 240521 extra

RS § 66 Regiondirektörens information

Ärendenummer: RS 2024/1340

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar regionstyrelsen om följande:

- Medborgarsamtal
- Ekonomiskt resultat för 2024
- Rekrytering av grundskolechef
- Arbetsplatsolyckan inom teknikförvaltningen
- Effektiviseringar inom regionstyrelseförvaltningen
- Reseutredningen
- Region Gotland testar AI-intervjuer inför sommarrekryteringen 2025
- Tillgång till Region Gotlands intranät

Bilaga § 8

Yrkanden. Översiktsplan för Gotland 2040 – antagande

Centerpartiets yrkanden Översiktsplan

Sida, stycke, rad: tydlig hänvisning till platsen i dokumentet

Originaltext: Korrekt återgivet citat

Centerpartiets förslag: Ny eller ändrad text som ska ersätta befintlig text i sin helhet

Motivering: Motiv och eventuella argument för förändringen.

Nr	Kap, Sida	Originaltext	Centerpartiets förslag	Motivering
1	2,7	Ny punkt först i punktlistan, sist i avsnitt 2.1	Möjliggöra för nya bostäder över hela Gotland såväl i staden, orterna och landsbygdens alla socknar.	Hela Gotland ska leva
2	2, 7 2.1.1 punkt 1.	Vid lokalisering och uppförande av ny bebyggelse eftersträvas resurseffektivitet.	Vid lokalisering och uppförande av ny bebyggelse eftersträvas resurseffektivitet, på etableringsnivåerna stad, tätort/skolort och landsbygd.	Förtydliga att resurseffektivitet inte behöver innebära bebyggelse i stad/tätort, utan även på landsbygd.
3	2, 7 2.1.1 punkt 3	Ny bebyggelse bör i första hand tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och lokaliseras till de områden som i utvecklingsinriktningen är benämnda som regioncentra och utbyggnadsområden.	Ny bebyggelse kan gärna tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och lokaliseras till de områden som i utvecklingsinriktningen är benämnda som regioncentra och utbyggnadsområden. Men även nybyggnation på landsbygd skall vara möjlig.	Behov och önskemål ska styra byggande i högre utsträckning, även om komplettering av befintligt är önskvärt ur samhällsplaneringssynpunkt.
4	2, 7 2.1.1 punkt 5	Ny bebyggelse lokaliseras så att uppdelning (fragmentisering) av äldre sammanhängande skogsområden undviks.	stryks	Skrivningen kan komma att begränsa även enstaka bostadsetableringar. Hänsyn till biologisk mångfald är viktigt men tas om hand av Miljöbalkens grundläggande bestämmelser.

5	2, 8	<p>Resurseffektivitet omfattar alla resurser, från mat, kulturmiljöer och biologisk mångfald till infrastruktur, energi, vatten och marken. Bebyggelse som lokaliseras resurseffektivt hushåller med mark som istället kan användas för till exempel rekreation och livsmedelsproduktion. Den största delen av den nya bebyggelsen bör tillkomma inom eller i anslutning till Gotlands små- och tätorter. Det stärker möjligheten att bibehålla och utveckla ett varierat serviceutbud inom rimligt avstånd på hela ön. Ny bebyggelse bör tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse för att inte bryta upp tidigare orörda områden.</p>	<p>Resurseffektivitet omfattar alla resurser, från mat, kulturmiljöer och biologisk mångfald till infrastruktur, energi, vatten och marken. Bebyggelse som lokaliseras resurseffektivt hushåller med mark.</p> <p>Det går att få resurseffektiva lösningar för byggande i staden, i tätorter såväl som på landsbygder. Lokaliseringen är inte det avgörande utan utformningen av byggandet och valet av systemlösningar avgör resurseffektiviteten. Resurseffektivitet kan vara att tillåtas verka i det lilla och småskaliga där solitära eller småskaliga bebyggelser tillåts utanför befintliga bebyggelseområden. Även större nya etableringar med bebyggelse ska tillåtas där så är lämpligt, även då det inte är i anslutning till befintlig bebyggelse.</p>	<p>Det är en stor utmaning att få till nya permanentbostäder utanför Visby. Det finns dock exploatörer som är villiga att bygga på egen mark, till exempel i syfte att utveckla sin hemsocken, eller för att möjliggöra generationsskifte. Detta får inte hindras av en för strikt tolkning av vad resurseffektiv bebyggelse innebär.</p> <p>Det finns också ett önskemål hos många att bosätta sig i ett mer småskaligt sammanhang än vad tätorten innebär, vilket inte heller får hindras. Även större nya etableringar måste kunna tillåtas där så är lämpligt – framförallt för att skapa möjlighet till nya områden för fastboende.</p>
6	2,8	<p>Utvecklingsinriktningskartan för bebyggelseutveckling nedan anger att ny bebyggelse i första hand bör tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och lokaliseras inom eller i anslutning till orter med skola eller annan service. Utvecklingsinriktningen anger ett stort antal utvecklingsområden för bostäder vilka bör ses som en inriktning för den resurseffektiva bebyggelseutvecklingen.</p>	<p>Utvecklingsinriktningskartan för bebyggelseutveckling nedan anger att ny bebyggelse gärna kan tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse. Utvecklingsinriktningen anger ett stort antal utvecklingsområden för bostäder vilka bör ses som en inriktning för den resurseffektiva bebyggelseutvecklingen.</p> <p>I den regionala utvecklingsstrategin framgår det att attraktiva bostäder och boendemiljöer är en viktig faktor när det gäller</p>	Se ovan

			<p>livskvalitet, att få människor att bo kvar på Gotland samt att attrahera fler att flytta hit. För att stärka hela ön behöver nya permanentbostäder tillåtas, i mindre och i större skala på platser som är attraktiva att bo på, även om det inte innebär komplettering till befintlig bebyggelse.</p>	
7	2,8	Nytt stycke efter sista stycket	<p>För att Gotlands levande landsbygder med vår mångfald av orter och socknar skall bibehållas och utvecklas är det ett viktigt allmänintresse att möjliggöra nya bostäder, främst för permanentboende, genom bygglov där platsen är lämplig i samtliga landsbygder på Gotland.</p>	<p>Människor vill bo på olika sätt, med olika avstånd till grannar och service. Det är människors vilja att bo som gör att bostadsbyggandet blir verklighet. Politiken ska inte bestämma att alla nya bostäder ska byggas inne i samhällen, särskilt inte när det då riskerar att bli färre bostäder byggda. Politiken ska inte bestämma att människor inte får bygga nytt på våra gotländska landsbygder, i våra 92 socknar.</p>
8	2, 11	Ny bebyggelse ska generellt undvikas på brukningsvärd jordbruksmark.	<p>Ny bebyggelse kan med försiktighet ske på brukningsvärd jordbruksmark.</p>	<p>Mjuka upp skrivningen så att det inte blir omöjligt att i undantagsfall bygga på jordbruksmark.</p>
9	2, 11	Mark som inte brukas på grund av olönsamma förhållanden kan ändå vara brukningsvärd med hänsyn till framtida behov	<p>Mark som inte brukas på grund av olönsamma förhållanden kan bebyggas om övriga aspekter för lämplig bebyggelse tillgodoses.</p>	<p>Mjuka upp skrivningen så att det inte blir omöjligt att i bygga på jordbruksmark som inte brukas.</p>
10	2, 12	Den regionala utvecklingsstrategin anger att bebyggelseutveckling ska ske resurseffektivt,	<p>Den regionala utvecklingsstrategin anger att bebyggelseutveckling ska ske resurseffektivt på etableringsnivåerna stad,</p>	<p>Förtydliga att resurseffektivitet inte behöver innebära bebyggelse i stad/tätort, utan även på landsbygd.</p>

			tätort/skolort och landsbygder,	
11	2, 12	Alternativa lokaliseringar utanför orterna innebär att ny bebyggelse blir mer spridd, vilket delar upp (fragmentiserar) landskapet och ger sämre förutsättningar för att bibehålla och utveckla service och kollektivtrafik på landsbygden. Fragmentisering är även negativt för ekologiska spridningssamband och kan vara negativt för landskapsbilden. En mer samlad bebyggelse lämnar mer utrymme för sammanhängande naturområden och produktionsområden.	stryks	Kan stoppa eller göra det svårt att få till bebyggelse utanför orter, utan att det för den skull byggs mer på de utpekade platserna eller i tätorter.
12	2, 14	Tillägg till punktlistan	<ul style="list-style-type: none"> - I den regionala utvecklingsstrategin tas det upp att allt färre bostäder byggs som gotlänningen med en genomsnittlig inkomst har råd med. En omsorgsfull utformning och gestaltning måste gå hand i hand med rimliga byggkostnader för att inkludera alla grupper i bostadsmarknaden, och göra det möjligt att bygga till exempel hyresrätter. 	En alltför ambitiös ambitionsnivå gällande gestaltning i detaljplaner kan leda till att exkludera grupper pga höga byggkostnader och boendekostnader. Det riskerar att försvåra eller i värsta fall omöjliggöra byggande av hyresrätter.
13	2, 13	Finns kollektivtrafik i nära anslutning till området?	Stryk	Kollektivtrafiken är inte statisk och kan förändras. Vi har inte rälsbunden trafik på Gotland.

14	2,70	Befintliga byggnadsverk bör första hand utvecklas i stället för att rivas.	Befintliga byggnadsverk bör första hand utvecklas i stället för att rivas, där så är lämpligt.	I många fall är det mer resurseffektivt att riva och bygga nytt än att utveckla, därför behöver skrivningen mjukas upp för att inte byggherrar ska tvingas agera på ett sätt som inte är resurseffektivt eller ekonomiskt hållbart. Skulle exempelvis denna skrivning tillåta GotlandsHem att riva kvarteret Rikken?
15	2, 74	Nytt stycke sist i avsnitt 2.7.2	Dagens nybyggnadsstandard på gång- och cykelvägar gör att de blir väldigt dyrt att bygga och därmed blir utbyggnadstakten långsam. En utredning bör genomföras för att anpassa standardkraven till Gotlands förutsättningar med mål att sänka byggkostnaden genom att bland annat att sänka kraven på bärighet.	Det blir väldigt lite gång- cykelväg per krona mycket på grund av orimligt höga bärighetskrav för att bära till exempel tunga snöröjningsmaskiner. Vi ser gärna många fler mil gång- och cykelväg, som inte snöröjs alls.
16	2, 77	Kollektivtrafiken behöver vara en del av bebyggelseplaneringen och planeringen av andra transportmedel. Den fysiska planeringen medverkar till att kollektivtrafiken blir ett realistiskt alternativ till enskilt bilåkande. En resurseffektiv bebyggelseutveckling gynnar kollektivtrafiken. Utanför utpekade utvecklingsområden bör ny bebyggelse lokaliseras inom gång eller cykelavstånd till befintlig kollektivtrafik. Läs mer	Kollektivtrafiken behöver vara en del av bebyggelseplaneringen och planeringen av andra transportmedel. Den fysiska planeringen medverkar till att kollektivtrafiken blir ett realistiskt alternativ till enskilt bilåkande, men i första hand behöver kollektivtrafiken anpassas till var människor vill bo.	Kollektivtrafiken på Gotland är inte rälsbunden, och kan anpassas efter ny bebyggelse.

		kapitel 2.1.1 Resurseffektiv bebyggelseutveckling.		
17	2, 120	Exploatering får inte innebära att ett pågående bete försvåras eller förhindras.	stryks	För detaljerat. Pågående bete kan förekomma på dålig mark i syfte att hålla rent från sly.
18	3, 1 0	orter med kommunal för- och grundskola	orter med för- och/eller grundskola	Icke kommunala förskolor bör också inkluderas i definitionen av servicenära landsbygd, då det är precis samma service som erbjuds. Det bör stå för- och/eller grundskola så att orter även med enbart förskola inkluderas.
19	3, 10	Kompletteringar är möjliga inom befintlig landsbygdsstruktur under förutsättning att: <ul style="list-style-type: none"> Ny bebyggelse lokaliseras resurseffektivt inom högst cirka 200–300 meter från de centrala vägarna eller som mindre komplettering till befintlig bebyggelse för att spara de större sammanhängande skogsområdena och för att underlätta för ett hållbart resande. I de fall ytorna för servicenära landsbygd överlappar med 	[sista punkten omvandlas till eget stycke] I de fall ytorna för servicenära landsbygd överlappar med område för energiutvinning och hänsynsområde vindkraft har vindkraft företräde framför bebyggelseetablering som inte går att kombinera med en vindkraftsutbyggnad.	I linje med tidigare förslag till justeringar ska ny bebyggelse inte begränsas till 200-300 meter från de centrala vägarna eller som mindre komplettering till befintlig bebyggelse. Detta skulle kraftigt begränsa möjligheterna till ny bebyggelse för fastboende över hela Gotland.

		område för energiutvinning och hänsynsområde vindkraft har vindkraft företräde framför bebyggelseetablering som inte går att kombinera med en vindkraftsutbyggnad.		
20	3, 11	Kartan	Konsekvensändra enligt ovan	
	Generellt behöver hela ÖP konsekvensändras enligt ovanstående yrkanden.			